

รายงานประจำปี ๒๕๖๔

มูลนิธิพัฒนาไทย

ANNUAL

REPORT

PATTANATHAI FOUNDATION

2021

คำนำ

มูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิจัย วางแผน และส่งเสริมการพัฒนาคน ชุมชน และสังคม ในลักษณะที่เป็นองค์กรรวมแบบบูรณาการ รวมทั้งสนับสนุนแนวคิด ทิศทาง และขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับภาคีเครือข่ายการพัฒนา ที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายหลักของการพัฒนา ด้วยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ในทุกระดับ

การขับเคลื่อนงานของมูลนิธิพัฒนาไท ปี ๒๕๖๔ ยังคงให้ความสำคัญกับการแปลงแผนพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน ที่มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้าง ขยาย เชื่อมโยงและบูรณาการ การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานเชิงพื้นที่หรือเชิงประเด็นในพื้นที่ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมที่นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งมีวุฒิสภาการสมองเป็นจุดเชื่อมต่อ (Node) ที่สำคัญในพื้นที่ การระดมความคิดเห็นกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ การพัฒนาศักยภาพวุฒิสภา การติดตามความก้าวหน้าการทำงานผ่านระบบออนไลน์ ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-๑๙ รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาท องค์ความรู้ และผลงานของวุฒิสภาฯ ผ่านสื่อที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่รู้จักและยอมรับของหน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไป มูลนิธิพัฒนาไทจะเน้นการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายการพัฒนาทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ที่นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม พัฒนาศักยภาพวุฒิสภาฯ ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยีให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายที่หลากหลายมากขึ้น ในรูปแบบของฟอรัมหรือศูนย์การเรียนรู้ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และประชาสัมพันธ์งานวุฒิสภาการสมองผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ และร่วมเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑ ภาพรวมของมูลนิธิพัฒนาไท	
การจัดตั้งมูลนิธิ	๑
วิสัยทัศน์ของมูลนิธิพัฒนาไท	๒
คณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท	๒
โครงสร้างการบริหารจัดการมูลนิธิพัฒนาไท	๔
แผนที่สำนักงานมูลนิธิพัฒนาไท	๕
วัตถุประสงค์การจัดทำรายงาน	๖
ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔	
งานธนาคารสมอง	๗
งานบริหารจัดการมูลนิธิพัฒนาไท	๑๗
ส่วนที่ ๓ รายงานการเงิน	
รายงานการเงินของมูลนิธิพัฒนาไท	๑๙
งบการเงินและรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	๒๐
ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก	
- สรุปผลการประชุมติดตามความก้าวหน้าการทำงานของวุฒิสภาธนาคารสมองผ่านระบบออนไลน์	๓๑
- สรุปผลการจัดเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย	๓๕
- สรุปผลการจัดเวทีเสวนาออนไลน์ SEP for SDGs : “ก้าวพอดี ๒๕๖๔	
พื้นที่อย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน”	๗๙

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมของมูลนิธิพัฒนาไท

การจัดตั้งมูลนิธิ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (ชื่อในขณะนั้น) จัดตั้งมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการวางแผนพัฒนาคนและสังคม ในลักษณะที่เป็นองค์กรรวมแบบบูรณาการ รวมทั้งสนับสนุนการแปลงแผนการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

สศช. จึงได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งมูลนิธิพัฒนาไทต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาต เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เลขอนุญาตที่ ต.๒๐๓/๒๕๔๐ พร้อมทั้งได้ขอจดทะเบียนนิติบุคคลจากกระทรวงมหาดไทย และได้รับอนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น ๒๐,๒๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ทุนจัดตั้งครั้งแรกตามเงื่อนไขจากการบริจาคของมูลนิธิพระยาสุริยานุวัตร จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และรัฐบาลจัดสรรงบประมาณสมทบ จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ มูลนิธิพัฒนาไทได้รับการประกาศให้เป็นองค์กรหรือสถานสาธารณกุศล ลำดับที่ ๓๒๙ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) ศึกษา วิจัย วางแผน และสนับสนุนการพัฒนาคน ชุมชน และสังคม ในลักษณะองค์กรรวมแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือจุดหมายหลักของการพัฒนา และสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

๒) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ความร่วมมือกับต่างประเทศทุกสาขา และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการวางแผน การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น การติดตามประเมินผล และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

๔) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ เพื่อการวางแผนทุกสาขา รวมทั้งการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

๕) จัดกิจกรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรม วิจัย และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกับการประกอบกร ตามข้อ ๑ - ข้อ ๔

๖) เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนและให้ทุนในการพัฒนาและดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขอรับการสนับสนุนจากภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรสาธารณประโยชน์ สถาบันทางศาสนา และองค์กรระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ การพัฒนาประชาสังคม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง มีความร่วมมือกับต่างประเทศทุกสาขา และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

๗) ดำเนินการในกิจการสาธารณประโยชน์ หรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

๘) ไม่ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่ประการใด

วิสัยทัศน์ของมูลนิธิพัฒนาไท

มุ่งเห็นผลสัมฤทธิ์ของการนำแนวคิดการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในลักษณะองค์รวม การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล ชุมชน และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ จนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการและเครือข่ายที่มั่นคง เชื่อมโยงกันเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท

ตามที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) หรือ “ Pattana Thai Foundation (PTF) ” ต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เลขอนุญาตที่ ต.๒๐๓/๒๕๔๐ พร้อมทั้งได้ขอจดทะเบียนนิติบุคคลจากกระทรวงมหาดไทย และได้รับอนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งได้มีการจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับ มาโดยลำดับ

ปัจจุบัน คณะกรรมการ มพท. มีจำนวน ๑๕ ท่าน ประกอบด้วย **ที่ปรึกษาคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท** ๒ ท่าน และ **คณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท** ๑๓ ท่าน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

คณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท

(๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ - ๒๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

คณะกรรมการ

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ

นายกิตติศักดิ์ สินธุนิข
รองประธานกรรมการ

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์
กรรมการ

นายพ่ายพ พยอมยงค์
กรรมการ

นายโสภณ สุภาพงษ์
กรรมการ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่
กรรมการ

นางสาววรรณิ คำมัน
กรรมการ

นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ
กรรมการ

นายครชิต เข้มเฉลิม
กรรมการ

นายเอ็นนู ชื่อสุวรรณ
กรรมการ

นางวณิ ปิ่นประทีป
กรรมการ

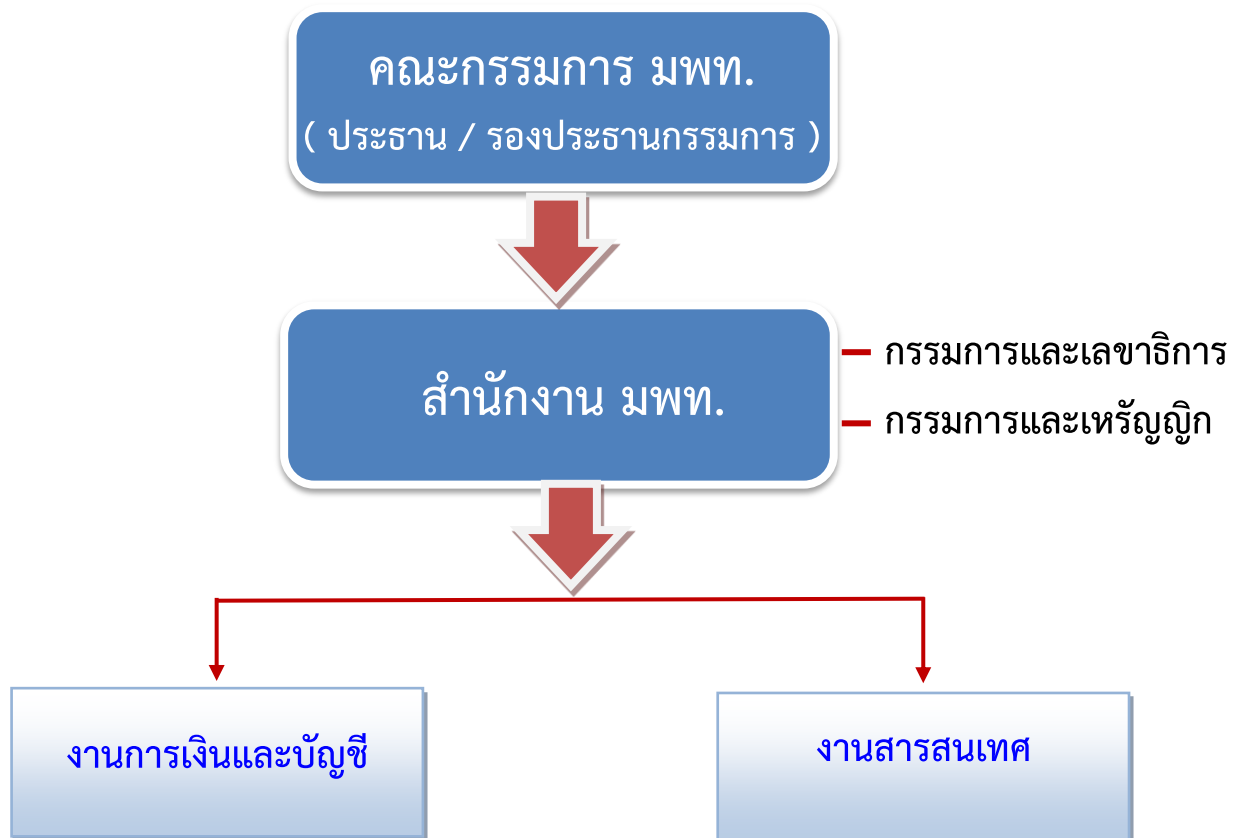

นางสาวจินางค์กูร โรจนนันต์
กรรมการและเลขาธิการ

นางสาววรรณ พลิกามิน
กรรมการและเหรัญญิก

โครงสร้างการบริหารจัดการมูลนิธิพัฒนาไท

แผนที่สำนักงานมูลนิธิพัฒนาไท

มูลนิธิพัฒนาไท (อาคาร ๓ ชั้น ๕)

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๒๖

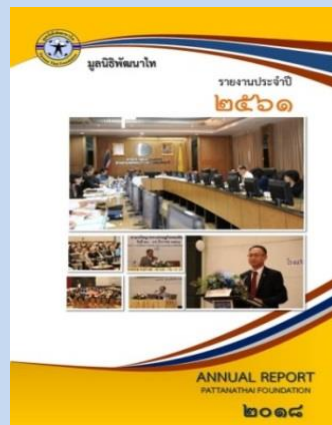
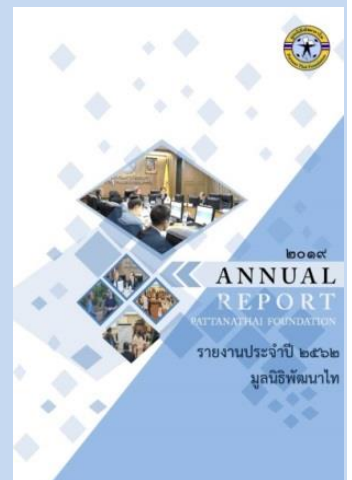
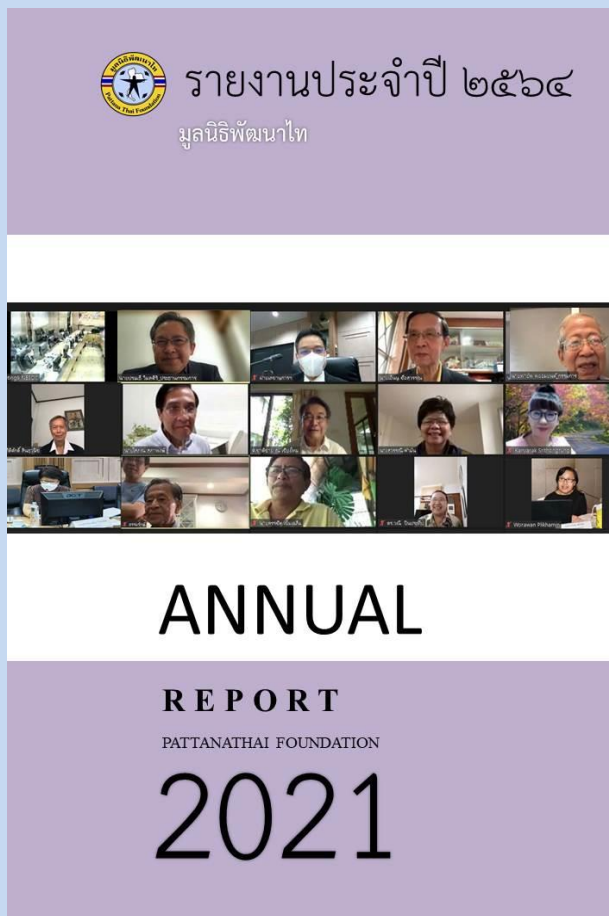
โทรสาร : ๐-๒๒๘๒-๙๑๕๘, ๐-๒๒๘๑-๖๑๒๗

<http://pattanathai.nesdc.go.th>

Email : ptfnet@nesdc.go.th

วัตถุประสงค์การจัดทำรายงาน

การจัดทำรายงานประจำปีของมูลนิธิพัฒนาไท มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานให้แก่กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจได้รับทราบ รวมทั้งให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย (นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร) ที่ให้มูลนิธิและสมาคมจัดทำรายงานการดำเนินกิจการประจำปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้นายทะเบียนมูลนิธิรับทราบ ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ที่มูลนิธิและสมาคมได้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้ง

ส่วนที่ ๒

ผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๔

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบกรอบงบประมาณและแผนการดำเนินและงบประมาณมูลนิธิพัฒนาไท ปี ๒๕๖๔ วงเงิน ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านห้าแสนบาทถ้วน) ประกอบด้วย แผนการดำเนินงานภายใต้งานธนาการสมอง ประกอบด้วย ๓ แผนงาน ได้แก่ ๑) แผนงานขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ส่งเสริมการปฏิบัติระดับพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การพึ่งพาตนเอง ๒) แผนงานสร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานธนาการสมอง และ ๓) แผนงานพัฒนาระบบ และงานบริหารจัดการมูลนิธิพัฒนาไท ประกอบด้วย เงินเดือน/ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

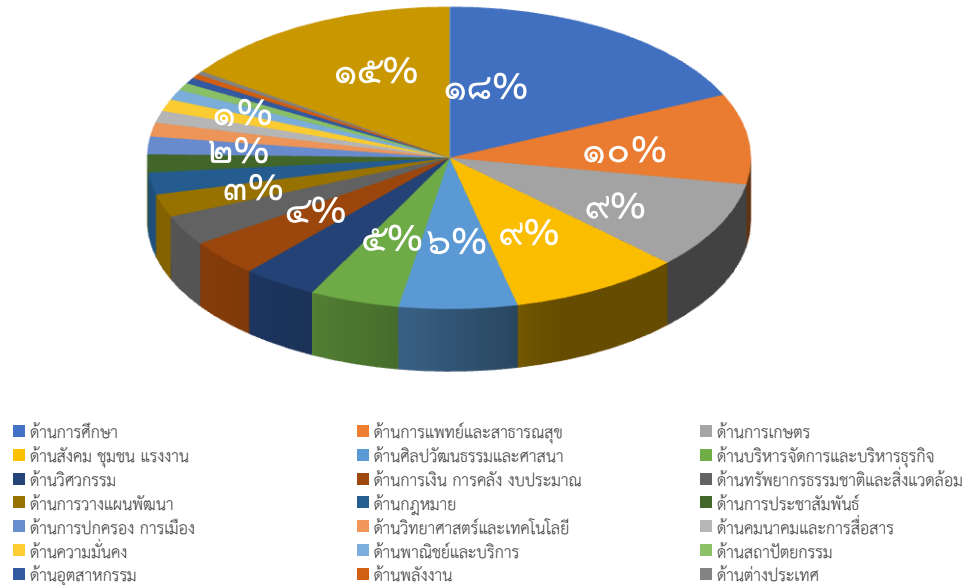

การประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

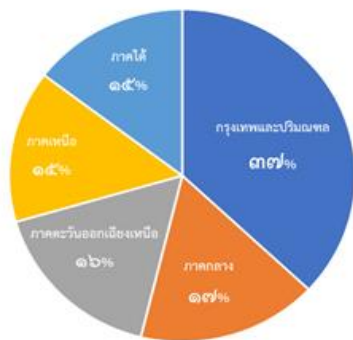
๑. งานธนาการสมอง

มพท. ได้สนับสนุนงานธนาการสมองอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมของวุฒิอาสาธนาการสมอง มีดังนี้

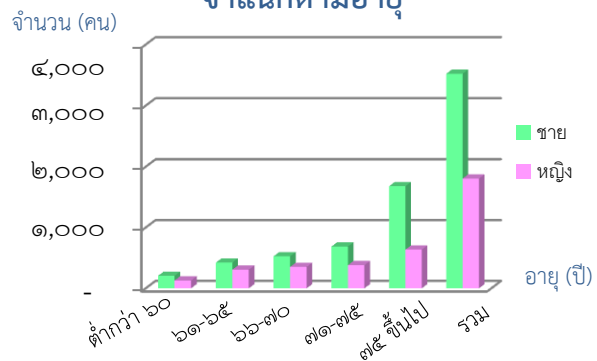
๑.๑ สถานภาพวุฒิอาสาธนาการสมองทั่วประเทศปี ๒๕๖๔ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีจำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๒๐ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๕๐ คน โดยส่วนใหญ่เป็นชายถึงร้อยละ ๖๔.๔๐ ของวุฒิอาสาฯ ทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย ๗๕ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๓.๗๕ และอายุระหว่าง ๗๑-๗๕ ปี ร้อยละ ๑๙ ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ร้อยละ ๓๖.๙๙ รองลงมาเป็นภาคกลาง ร้อยละ ๑๖.๘๗ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๑๖.๖๕ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษามากที่สุด ร้อยละ ๑๘.๕๑ รองลงมาเป็นด้านการแพทย์และสาธารณสุข ร้อยละ ๙.๖๖ และด้านการเกษตร ร้อยละ ๙.๓๘ ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๐.๙๕ และเป็นข้าราชการสูงถึงร้อยละ ๗๓.๗๒

จำแนกตามการกระจายตัวตามภูมิภาค

จำแนกตามอายุ

๑.๒ รูปแบบการทำงาน แบ่งเป็นการทำงานแบบปัจเจก และรวมกลุ่มทำงานในระดับจังหวัด โดย มพท. สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมมูลนิธิอาสาฯ ระดับจังหวัด และอำนวยความสะดวกการทำงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานจำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช สตูล พัทลุง สมุทรสงคราม ฉะเชิงเทรา และนนทบุรี

๑.๓ การขับเคลื่อนการทำงานโดยวุฒิสภาธนาคารสมอง มูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การพึ่งพาตนเอง ด้วยพลังทางสังคมของวุฒิสภาธนาคารสมอง และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนใน ๓ แผนงาน ประกอบด้วย ๑) แผนงานขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การพึ่งพาตนเอง ๒) แผนงานสร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานธนาคารสมอง และ ๓) แผนงานพัฒนาระบบ

๑.๔ ผลการดำเนินงาน

๑) แผนงานขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การพึ่งพาตนเอง

๑.๑) ติดตามผลการดำเนินงานวุฒิสภาฯ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ภาคเหนือตอนบน ๒

และภาคเหนือตอนล่าง ๑ มพท. สศช. และ วุฒิสภาฯ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑, ๒ และภาคเหนือตอนล่าง ๑ จัดประชุมระดมความคิดเห็นต่อร่างกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

ประชุมกลุ่มภาคเหนือตอนบน วันที่ ๒ มี.ค. ๒๕๖๔

รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานของวุฒิสภาฯ เพื่อนำมาประกอบการจัดนิทรรศการในการประชุม “๒๐ ปี ธนาครสมอม” จำนวน ๓ ครั้ง ได้แก่ **กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑** (เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน) เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรม The Empress จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมประชุม ๓๐ คน **กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒** (เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา) เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรมเวียงอินทร์ จังหวัดเชียงราย ผู้เข้าร่วมประชุม ๒๕ คน และ **กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑** (พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ตาก สุโขทัย) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ ณ โรงแรมทีโอเพลนด จังหวัดพิษณุโลก ผู้เข้าร่วมประชุม ๓๐ คน สรุปสาระสำคัญของการประชุม ดังนี้

ประชุมกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง วันที่ ๒ เม.ย. ๒๕๖๔

(๑) ความเห็นต่อกรอบ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เห็นควรเพิ่มมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเป้าหมายการพัฒนาให้ครอบคลุม ๔ มิติของการพัฒนา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพลิกโฉมประเทศไทยในภาพรวม และส่งเสริมการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน และทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ และ *หมุดหมายภายใต้องค์ประกอบ* เน้นการพัฒนาคน ตั้งแต่วัยในครรภ์มารดา เชื่อมโยงกับการศึกษา ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งองค์ความรู้และจิตใจ ให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นคนที่มีคุณธรรม

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนงานของวุฒิสภาฯ ในระยะต่อไป ควรส่งเสริมการทำงานเชิงรุก การทำงานเป็นทีม สนับสนุนให้วุฒิสภาฯ ขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่มากขึ้น และทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนาที่หลากหลาย นอกจากนี้ ควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหารือร่วมกันระหว่างวุฒิสภาฯ ภาคีเครือข่าย สศช. และ มพท. อย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานอย่างแท้จริง

๑.๒) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

กลุ่มผู้สูงอายุ สศช. ร่วมกับ มพท. จัดประชุมระดมความคิดเห็นร่างกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ กลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ ณ สศช. ผู้เข้าร่วมประชุม ๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้สูงอายุจากทุกภาคส่วน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงอายุ และวุฒิสภาฯ กรุงเทพมหานคร สรุปสาระสำคัญของการประชุม ดังนี้

(๑) ความเห็นต่อกรอบแผนพัฒนาฯ เห็นควรให้

น้ำหนักและความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาและทุกองค์ประกอบอย่างสมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาคุณภาพคน ส่งเสริมให้คน

เข้าถึงการพัฒนาคุณภาพทุกด้าน ด้วยการพัฒนาศักยภาพให้ผู้สูงอายุเป็น Asset ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประเทศ อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่การเป็นสังคมสูงวัย เน้นการพัฒนาโดยใช้พลังสามวัย และการสร้างพลังชุมชนให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

(๒) *ความเห็นต่อองค์ประกอบและหมวดหมายภายใต้องค์ประกอบ* ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเพิ่มมูลค่าในระบบเศรษฐกิจตามแนวคิด Active Aging ด้านสังคมแห่งโอกาส และความเสมอภาค ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มคนเปราะบาง

๑.๓) การขับเคลื่อนงานธนาคารสมอง ในปี ๒๕๖๔ วุฒิสภาธนาคารสมอง มีผลการดำเนินงานที่โดดเด่น ดังนี้

(๑) ผลการดำเนินงานวุฒิสภาฯ ทั่วประเทศ

ภาคเหนือ เชียงใหม่ สร้างและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชา ร่วมกับภาคีเครือข่าย อุตสาหกรรม วิทยากรอบรมโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **พะเยา** วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการประกันภัยแก่อาสาสมัคร ประกันภัยเด็กและเยาวชน

ภาคใต้ นครศรีธรรมราช จัดรายการวิทยุ วุฒิสภาฯ เสวนาร่วมเสริมไทยด้วยธรรมะ **พัทลุง** วิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเกษตรและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ **สตูล** ร่วมประชุมและให้ความเห็นโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-มาเลเซีย **สตูล** **เปอร์ลิส** **ปัตตานี** เป็นที่ปรึกษาด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือ ออย.น้อย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สุรินทร์ จัดรายการเสียงคนสุรินทร์ผ่านสถานีวิทยุ FM๙๗.๕ MHz และประสานงานด้านการศึกษาเอกชนจังหวัดสุรินทร์ **มหาสารคาม** จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสาขาอาชีพต่าง ๆ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล นนทบุรี วิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านสมุนไพรให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และการทำอาหาร **สมุทรปราการ** เผยแพร่องค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ในการสอนกระบี่-กระบอง เพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย

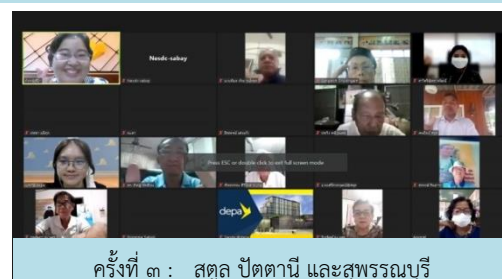
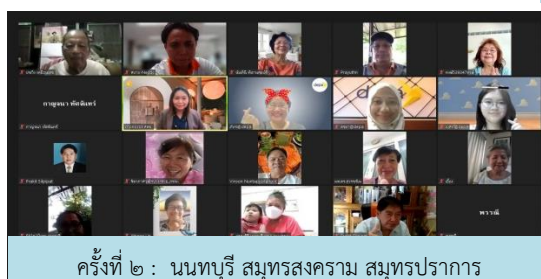
ภาคกลาง ราชบุรี จัดรายการวิทยุเรื่องเล่าชาวไธสง **อ่างทอง** วิทยากรอบรมการแทงหยวกกล้วยและการต่อลายยอดหยวกในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย

ภาคตะวันออก ฉะเชิงเทรา ร่วมผลักดันเสนอชื่อพระยาศรีสุนทรโวหารเป็นบุคคลสำคัญของโลกต่อที่ประชุมยูเนสโก และสรุปบทเรียนการพัฒนาตามวิถีวนเกษตรและป่าชุมชน

(๒) *การประชุมติดตามความก้าวหน้าการทำงานผ่านระบบออนไลน์* มพท. และ สศช. ขับเคลื่อนงานวุฒิสภาฯ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดยปรับรูปแบบการติดตามความก้าวหน้าผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meeting) ของวุฒิสภาฯ ๑๒ จังหวัดนาร่องใน ๖ ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่ **ภาคเหนือ** (นครสวรรค์ อุดรดิตถ์) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (สุรินทร์ นครราชสีมา) **ภาคกลาง** (สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี) **ภาคตะวันออก** (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี) **ภาคใต้** (สตูล ปัตตานี) **กรุงเทพฯ และปริมณฑล** (นนทบุรี สมุทรปราการ) รวมทั้งแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และเติมเต็มองค์ความรู้ที่จำเป็นให้วุฒิสภาฯ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของวุฒิสภาฯ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

(๓) การพัฒนาศักยภาพวุฒิสภา

มพท. ร่วมกับ สศช. และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) จัดฝึกอบรมทักษะการใช้ Zoom Meeting เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานของวุฒิสภา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด-๑๙ รวม ๖ ครั้ง วุฒิสภา เข้าร่วม จำนวน ๒๔๘ คน ประกอบด้วย ครั้งที่ ๑ จังหวัดสุรินทร์และนครราชสีมา (วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔) มีผู้เข้าร่วมอบรม ๕๔ คน ครั้งที่ ๒ จังหวัดนนทบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ (วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔) จำนวน ๕๐ คน ครั้งที่ ๓ จังหวัดสตูล ปัตตานี และสุพรรณบุรี (วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔) จำนวน ๕๐ คน ครั้งที่ ๔ จังหวัดชลบุรี (วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔) จำนวน ๒๔ คน ครั้งที่ ๕ จังหวัดอุดรธานี และนครสวรรค์ (วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔) จำนวน ๔๕ คน และ ครั้งที่ ๖ จังหวัดฉะเชิงเทรา (วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔) จำนวน ๒๕ คน โดย**ผลการประเมินความพึงพอใจในการอบรม** พบว่า วุฒิสภา มีความพึงพอใจมากต่อภาพรวมของการอบรม โดยมีความประทับใจมากที่สุด ๓ เรื่อง ตามลำดับ ดังนี้ หนึ่ง คือ วิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ดี เข้าใจบริบทของผู้สูงอายุ เลือกคำและวิธีการที่เข้าใจง่าย สอง มีความคุ้มค่าในการเข้าร่วมอบรม และ สาม ผู้จัดการอบรมใส่ใจต่อการประชาสัมพันธ์และประสานงานล่วงหน้ากับผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่ต้องการรายละเอียดและความชัดเจนก่อนเริ่มทำกิจกรรมร่วมกัน

๑.๔) เวทีเสวนาออนไลน์ SEP for SDGs :
ในงานก้าวพอดี ๒๕๖๔ พื้นที่อย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน
 มพท. ร่วมกับ สศช. จัดเวทีเสวนาออนไลน์ (webinar) ก้าวพอดี ๒๕๖๔ “พื้นที่อย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน” (A Bright Leap Forward 2021 : Resilient and Sustainable Growth) ระหว่างวันที่ ๘-๙ กันยายน ๒๕๖๔ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานระหว่างภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และเผยแพร่ข้อมูลความก้าวหน้าการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ SDGs ต่อการพัฒนาประเทศ มีผู้เข้าร่วมและติดตามการเสวนาออนไลน์ ประมาณ ๑๒,๗๘๒ คน โดยจัดเวทีเสวนาย่อย ๒ เวที สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) จากนโยบาย...สู่ปฏิบัติการจริงในพื้นที่ SDG Lab ภาคตะวันออกยั่งยืน นำเสนอการสร้างพื้นที่ตัวอย่าง SDG Lab ที่มีฐานอาชีพ และภาคีเครือข่ายเป็นกลไกการขับเคลื่อน เริ่มต้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และขยายผลการพัฒนาไปในระดับภูมิภาคทั้ง ๘ จังหวัดภาคตะวันออก เพื่อพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งปฏิบัติการ SDG Lab เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ ยึดหลักการพัฒนาที่สมดุล และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยมีผลงานที่เป็นรูปธรรม อาทิ การทำสวนวนเกษตร การปลูกป่าในพื้นที่สวนตัว ส่งผลให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคพื้นฐาน สร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้บนฐานทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ คุณภาพชีวิตดีขึ้น เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน พร้อมรับมือผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจการอนุรักษ์ทรัพยากรและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ให้เด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนา ต่อยอด และสร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

(๒) Pride of Thonburi การสานพลังทางสังคม...เมืองฝั่งธนฯ พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน นำเสนอการรวมพลังพันธมิตรเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาพื้นที่ริมคลองและคลองฝั่งธนบุรี โดยเน้นจิตสำนึกความพอเพียงและขับเคลื่อนการพัฒนาใน ๓ มิติพร้อมกัน คือ ทรัพยากรมนุษย์ ความร่วมมือ และการสนับสนุน และนโยบาย โดยเฉพาะการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเยาวชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ร่วมกับเครื่องมือบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อป้องกันความเสี่ยง อาทิ SWOT Analysis/Risk Management/Business Strategy/Governance เพื่อกำหนดแผนพัฒนาเมืองฝั่งธนบุรีให้ชัดเจน มีระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ที่นำไปสู่การสร้างเมืองและพลเมืองที่มุ่งแก้ไขปัญหาบนแนวคิด BCG Economy ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งสร้าง Local Think Tank ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา

ผลลัพธ์สำคัญจากการเสวนา : เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการพัฒนาในพื้นที่ที่เชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ มาเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา โดยมีฐานคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายร่วม

ที่มุ่งสู่ความยั่งยืน และสร้างแรงบันดาลใจเพื่อขยายเครือข่ายการพัฒนา SDG Lab สู่ภูมิภาคอื่น ๆ โดยมีเครือข่ายเกษตรอัตลักษณ์วิถีสตูลัสเซียให้ความสนใจขยายผล SDG Lab ในพื้นที่ภาคใต้

๑.๕) เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้จัดเวทีระดมความคิดเห็น “เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย” ตามข้อเสนอของศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ที่ปรึกษาคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท เพื่อร่วมกำหนดประเด็น แนวทางการทำงาน และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนงานเชิงพื้นที่หรือเชิงประเด็น ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ หรือตำบล รวมทั้งแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม อันนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับกรอบพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ที่มีวุฒิสภา เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนงาน โดยให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) เป็นกลไกหลักในการประสานการทำงานร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า (พป.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) การจัดประชุมเตรียมการ เพื่อชี้แจงหารูปแบบ/แนวทาง และประเด็นการจัดเวทีระดมความคิดเห็น กระบวนการและทิศทางการพัฒนาประเทศไทยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาแบบบูรณาการระหว่างภาคีการพัฒนา โดยให้ ๔ หน่วยงานหลักเป็นฝ่ายเลขานุการร่วม (Joint Secretariat) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการ จัดทำวาระการประชุม กำหนดประเด็นสำคัญในการประชุม สนับสนุนข้อมูลและวางแผนการทำงาน/ขับเคลื่อนแต่ละประเด็นให้สำเร็จหรือสัมฤทธิ์ผลที่นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ในการจัดเวทีแต่ละครั้ง ให้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ภาคเอกชน นักวิชาการ และภาคประชาชนเข้าร่วมประชุมด้วย เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ณ สศช.

(๒) การจัดประชุมหารือฝ่ายเลขานุการร่วม รวม ๖ ครั้ง ได้แก่

(๒.๑) การประชุมเตรียมการ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมมีข้อตกลง

ร่วมกันถึงจุดมุ่งหมาย ให้เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย เป็นเวที Think Do Tank คือ คิดและทำให้เห็น เป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องในการทำงาน และขับเคลื่อน ในเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย รูปแบบการจัดเวที เป็นแบบ Hybrid ทั้ง Onsite ในห้องประชุม และ Online มีผู้เข้าร่วม ประชุมประมาณ ๓๐ คน และกำหนดประเด็นการพูดคุย ในเวที ครั้งที่ ๑ : (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ มี สศช. และ มพท. เป็นเจ้าภาพ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเติมเต็ม กรอบการพัฒนาประเทศให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(๒.๒) การประชุมฝ่ายเลขานุการร่วม จำนวน ๕ ครั้ง ได้แก่ วันที่ ๑๖ เมษายน ๑๔ มิถุนายน ๖ กันยายน ๑๘ ตุลาคม และ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อทบทวนวิธีการทำงานทั้งความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นหลัง ปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ประเด็นต่างๆ ที่คาดหวังไว้ การกำหนดประเด็นในครั้งต่อไปและแนวทางการ ทำงานในอนาคต

(๓) ผลการจัดเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

(๓.๑) เวทีฯ ครั้งที่ ๑ : (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ สศช. มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๔๕ คน สศช. และ มพท. เป็นเจ้าภาพ โดยมี ดร.ปรเมธี วิมลศิริ ประธานกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท เป็นประธานการประชุม

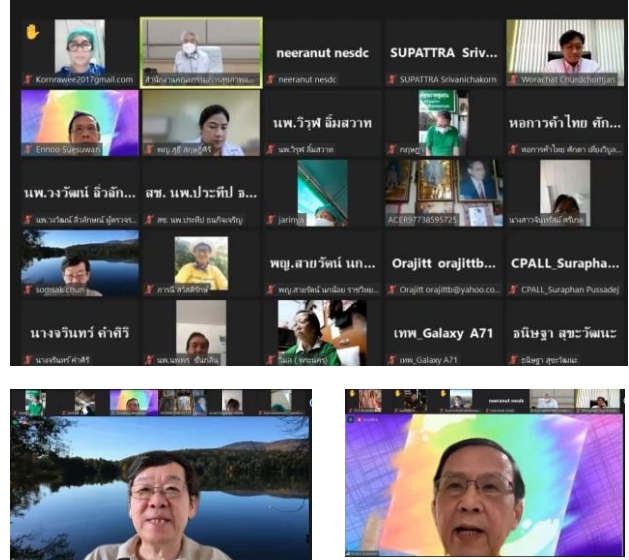
นางสาวจินนาค์กร โรจนนันต์ รองเลขาธิการ สศช. และเลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท ได้นำเสนอ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประกอบด้วย แนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงระดับโลกสถานะของประเทศ และผลจากการเปลี่ยนแปลง โอกาสและความเสี่ยงสำคัญ และกรอบแผนพัฒนา ๕ เป้าหมายหลัก ๑๓ หมายเหตุ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่ง สศช. ได้ยกร่างกรอบแผนฯ ๑๓ และอยู่ระหว่างการจัดระดม ความคิดเห็นใน ๑๘ กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อรวบรวมความเห็นต่าง ๆ นำไปประกอบการพิจารณา ปรับปรุงแผน ให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นเพิ่มเติม ทั้งภาพรวมและ ๑๓ หมายเหตุของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

(๓.๒) เวทีฯ ครั้งที่ ๒ : จินตนาการใหม่การกระจายอำนาจ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๓๐ คน และ พป. เป็นเจ้าภาพ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการกระจายอำนาจ การสร้างกลไกและเครื่องมือที่ทำให้ท้องถิ่น/พื้นที่มีอำนาจในการดูแลหรือพัฒนาตนเองมากขึ้น และเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง โดย ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า นำเสนอ ทิศทางการกระจายอำนาจ นายสมศักดิ์ จังตระกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น : การพัฒนาและขับเคลื่อนจังหวัดขอนแก่น นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนมเจริญ นายกเทศมนตรีนครยะลา : การบริหารจัดการในพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างจากพื้นที่อื่น และอาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น : การทำงานและผลักดันโครงการรณรงค์เบาขอนแก่น ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหลายประเด็น อาทิ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง กลไก การขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ

(๓.๓) เวทีฯ ครั้งที่ ๓ : การจัดการระบบสาธารณสุขเขตเมือง : บทเรียนการจัดการโควิด-๑๙ ใน กทม. เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ สข. เป็นเจ้าภาพหลักจัดประชุม ผ่านระบบ Onsite และ Online มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๘๘ คน เพื่อกำหนดประเด็น/รูปแบบการทำงานระบบสุขภาพในเขตเมือง โดยใช้ประโยชน์จากกรณีศึกษาการระบาดของโควิด-๑๙ ในการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน และสร้าง Commitment การสร้างระบบสุขภาพใน กทม. ให้ดีขึ้น โดย นายแพทย์ประทีป ธนกิจเจริญ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เสนอจุดแข็งระบบสาธารณสุขไทย และสิ่งท้าทายระบบสาธารณสุขเขตเมือง (กทม.) นายแพทย์วรงค์ ลีวลักษณ์ รองหัวหน้าผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร : ความท้าทายการจัดบริการสาธารณสุขในกรุงเทพฯ แพทย์หญิงสุพัตรา ศรีวณิชชากร เครือข่ายแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว : ประสบการณ์การณ้จัดบริการสุขภาพปฐมภูมิและการพัฒนาระบบสุขภาพใน กทม. และนายแพทย์วิรุฬ ลิ้มสวาท สำนักรวิจัยสังคมและทีมงานในพื้นที่ ประกอบด้วย นายคริส โปตระนันท์ กลุ่มเส้นด้าย นางชุตินา เรืองแก้วมณี เครือข่ายคลองเตยดีจัง และนางนุชจรี พันธโสภณ เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนเขตวังทองหลาง บทเรียนจากพื้นที่ : ปฏิบัติการตัดวงจรระบาด สู่ต้นแบบกัฏเทศชุมชนรับมือโควิด-๑๙ รวมทั้งมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการจัดการระบบสุขภาพในหลายหลายประเด็น ที่นำไปสู่การวางแผนและการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

(๓.๔) เวทีฯ ครั้งที่ ๔ : โอกาสและทิศทางอนาคตประเทศไทยจากมุมมองของคนรุ่นใหม่ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ หอการค้าไทยเป็นเจ้าภาพหลักจัดประชุมผ่านระบบ VDO Conference มีผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๑๓๐ คน โดย นายปิยะชาติ อิศรภักดี ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท แบรินดี คอร์ปอเรชั่น จำกัด กล่าวถึง โอกาสของประเทศไทยภายหลังโควิด : Profit People Planet เติบโตอย่างยั่งยืนได้อย่างไร รศ.ดร.ธนวรรณ พลวิชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย นำเสนอคนรุ่นใหม่กับการสร้างอนาคตและทิศทางประเทศไทย และการระดมความคิดเห็นใน ๕ ประเด็น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับอนาคต (Product & Service for the Future) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต (People for the Future) การเชื่อมต่อกับโลก (Connect to the World) ประเด็นสังคมที่ส่งผลกระทบต่ออนาคต (Social Issues in the Future) และโลกของเราในอนาคต (Our Planet in the Future) ทำให้เห็นมุมมองของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อสถานการณ์

และทิศทางอนาคตของประเทศไทย และได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปต่อยอดและเติมเต็มในสมุดปกขาว และเสนอนายกรัฐมนตรีในการประชุมหอการค้าทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๐-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๑.๖) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “๒๐ ปี อนาคตสมอง พลังอาสา ร่วมสร้างสังคมที่เท่าเทียม”

มูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ร่วมกับ สศช. กำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ “๒๐ ปี อนาคตสมอง พลังอาสา ร่วมสร้างสังคมที่เท่าเทียม” เพื่อเทิดพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๘ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓ และครบรอบ ๒๐ ปี ของการจัดตั้งอนาคตสมอง เผยแพร่บทบาทหน้าที่และผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมตลอด ๒๐ ปี ให้สาธารณชนได้รับทราบ และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น

ซึ่งกำหนดจัดประชุมดังกล่าวในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่มีแนวโน้มระบาดรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จึงเลื่อนการประชุมฯ ออกไปเป็นวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๕.๐๐ น. โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเชิญเป็นองค์ประธานเปิดการประชุม

๒) แผนงานสร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานอนาคตสมอง

โดยจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานอนาคตสมอง ผ่านเว็บไซต์ของ มพท. และ สศช. เฟสบุ๊ก มพท. และ อนาคตสมอง ได้แก่

๒.๑) จุลสารอนาคตสมอง รายไตรมาส จำนวน ๓ ฉบับ (มิถุนายน กันยายน และธันวาคม ๒๕๖๔) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารของมูลนิธิอนาคตสมอง รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ

๒.๒) หนังสือ “๒๐ ปี อนาคตสมอง พลังอาสา ร่วมสร้างสังคมที่เท่าเทียม” เพื่อเทิดพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๘ พรรษา และเผยแพร่ผลการดำเนินงานตลอด ๒๐ ปีของการจัดตั้งอนาคตสมอง โดยได้จัดจ้างผู้ดำเนินการออกแบบและจัดพิมพ์หนังสือแล้ว จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม

๒.๓) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่สำคัญของมูลนิธิฯ ผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ของมูลนิธิพัฒนาไท และอนาคตสมอง

จุลสาร ฉบับที่ ๒๖
ธันวาคม ๒๕๖๔

จุลสาร ฉบับที่ ๒๕
กันยายน ๒๕๖๔

จุลสาร ฉบับที่ ๒๔
มิถุนายน ๒๕๖๔

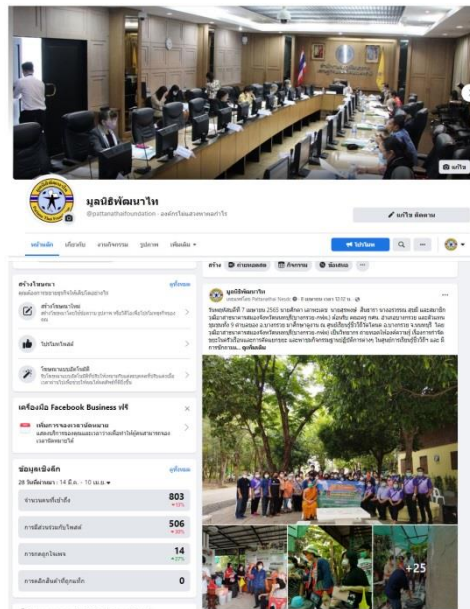
หนังสือ “๒๐ ปี อนาคตสมอง
พลังอาสา ร่วมสร้างสังคมที่เท่าเทียม”

๓) แผนงานพัฒนาระบบข้อมูล

พัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศ โดยการปรับปรุงเว็บไซต์ของมูลนิธิพัฒนาไท ธนาคารสมอง และเศรษฐกิจพอเพียง ให้สวยงาม ทันสมัย เข้าถึงง่าย รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างเว็บไซต์ได้ ปรับปรุงข้อมูลฐานธนาคารสมองให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ สามารถสืบค้นข้อมูล และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เว็บไซต์มูลนิธิพัฒนาไท

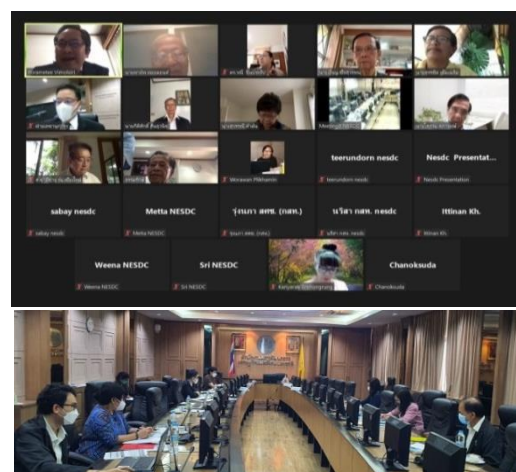
Facebook มูลนิธิพัฒนาไท

๒. งานบริหารจัดการมูลนิธิพัฒนาไท

๒.๑ ดำเนินงาน/กิจกรรม ได้แก่ ประสานและจัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณ/แผนงาน และติดตามความก้าวหน้าโครงการต่าง ๆ จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการ มพท. รายงานประจำปี บัญชีของ มพท. รายงานสถานะงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงนามรับรอง สนับสนุนและดูแลการเบิกจ่าย งบประมาณ จัดทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างการจัดพิมพ์หนังสือ ประสานหน่วยงานภายนอกและสถาบันการเงินเกี่ยวกับ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและรวบรวมนำเสนอผู้บริหาร และการดูแลระบบสารสนเทศ รวมทั้งปรับปรุงข้อมูลและ ผลการขับเคลื่อนงานธนาคารสมองในเว็บไซต์ และเฟชบุ๊กมูลนิธิพัฒนาไท ให้มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน

๒.๒. ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่

๑) ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๔ มูลนิธิพัฒนาไท เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติ เห็นชอบ รับรองรายงานการเงินมูลนิธิพัฒนาไท ปี ๒๕๖๓ การแต่งตั้ง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของมูลนิธิพัฒนาไทปี ๒๕๖๔ และ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๓ โดยมีความเห็นเพิ่มเติม อาทิ ด้านการบริหารจัดการ มพท. ควรบริหารจัดการเงินฝากให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและ ควรพิจารณาหาแหล่ง รายได้ใหม่ ๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูง ด้านงานธนาคารสมอง

ควรกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานของ มพท. และธนาคารสมองให้ชัดเจนมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๓ ที่จะประกาศใช้ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ขณะเดียวกัน เชื่อมโยงเว็บไซต์มูลนิธิพัฒนาไทย ธนาคารสมอง และ เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้สนใจติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อเป็นการสื่อสารการขับเคลื่อนกิจกรรมของมูลนิธิอาสาฯ ให้สาธารณชนรับรู้มากขึ้น

๒) ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันพุธที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยมีมติที่ประชุมที่สำคัญ อาทิ เห็นชอบกรอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณ ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๕,๓๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย งานบริหารจัดการ และงานธนาคารสมอง ประกอบด้วย ๓ แผนงาน ได้แก่ (๑) แผนงานการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) ในการเสริมสร้างศักยภาพและขยายผลชุมชนจัดการตนเองด้วยพลังทางสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม (๒) แผนงานสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานธนาคารสมอง และ (๓) แผนงานพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยมีความเห็นเพิ่มเติม อาทิ (๑) มพท. ควรจัดทำสรุปภารกิจงานของธนาคารสมองในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ เพื่อทบทวนและปรับบทบาทของมูลนิธิอาสาฯ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ (๒) ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๓ ด้วยการเพิ่มทักษะและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น (๓) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของมูลนิธิอาสาฯ ร่วมกับภาคีเครือข่ายในรูปแบบของ Forum หรือศูนย์การเรียนรู้ ผ่านระบบออนไลน์ การพัฒนาทักษะของมูลนิธิอาสาฯ และเชื่อมโยงการทำงานของมูลนิธิอาสาฯ กับภาคีเครือข่ายของกรรมการ มพท. อาทิ สภาประชาสังคมไทย มหาวิทยาลัยชีวิต และ (๔) นำแนวคิด BCG Model มาร่วมกำหนดประเด็นการขับเคลื่อนงานบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ ๓

รายงานการเงิน

รายงานการเงินของมูลนิธิพัฒนาไท ปี ๒๕๖๔ ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบรายได้และค่าใช้จ่าย และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ ดังนี้

งบแสดงฐานะทางการเงิน

ปี ๒๕๖๔ มูลนิธิพัฒนาไท มีสินทรัพย์ รวม ๙๔,๕๙๓,๑๖๕.๖๒ บาท แบ่งเป็น **สินทรัพย์หมุนเวียน** จำนวน ๙๔,๔๙๖,๙๒๗.๙๗ บาท ได้แก่ รายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นๆ และ**สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน** ได้แก่ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน ๙๖,๒๓๗.๖๕ บาท ส่วนหนี้สินและทุนสะสม รวม ๙๔,๕๙๓,๑๖๕.๖๒ บาท ได้แก่ **หนี้สินหมุนเวียนอื่น** จำนวน ๕๓๖,๕๕๐.๐๐ บาท และ**ทุนสะสม** จำนวน ๙๔,๐๕๖,๖๑๕.๖๒ บาท ประกอบด้วย เงินทุนจัดตั้ง ยอดยกมาจากปีก่อน และรายได้ สูงกว่าค่าใช้จ่าย

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

ปี ๒๕๖๔ มูลนิธิพัฒนาไท มีรายได้ทั้งสิ้น ๔,๖๙๓,๔๐๙.๙๗ บาท ประกอบด้วย รายได้จากเงินบริจาค จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท ดอกเบี้ยรับ จำนวน ๑,๖๙๓,๓๘๗.๓๘ บาท และรายได้อื่น จำนวน ๒๒.๕๙ บาท และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑,๕๑๔,๘๑๘.๗๓ บาท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายมูลนิธิพัฒนาไท จำนวน ๘๓๑,๔๕๐.๘๐ บาท และค่าใช้จ่ายงานธนาคารสมอง จำนวน ๖๘๓,๓๖๗.๙๓ บาท มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย จำนวน ๓,๑๗๘,๕๙๑.๒๔ บาท

รายได้ (บาท)		รายจ่าย (บาท)	
เงินบริจาค	๓,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	มูลนิธิพัฒนาไท	๘๓๑,๔๕๐.๘๐
ดอกเบี้ยรับ	๑,๖๙๓,๓๘๗.๓๘	งานธนาคารสมอง	๖๘๓,๓๖๗.๙๓
รายได้อื่น	๒๒.๕๙		
รวมรายได้	๔,๖๙๓,๔๐๙.๙๗	รวมค่าใช้จ่าย	๑,๕๑๔,๘๑๘.๗๓
รายได้สูงกว่ารายจ่าย		๓,๑๗๘,๕๙๑.๒๔	

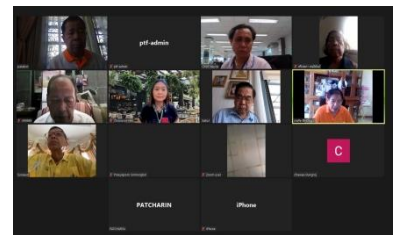
ภาคผนวก

สรุปผลการประชุมติดตามความก้าวหน้า การทำงานของวุฒิสภาการสมองผ่านระบบออนไลน์

มพท. และ สสช. ขับเคลื่อนงานวุฒิสภา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดยปรับรูปแบบการติดตามความก้าวหน้าผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meeting) ของวุฒิสภา ๑๒ จังหวัดนำร่องใน ๖ ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ (นครสวรรค์ อุตรดิตถ์) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สุรินทร์ นครราชสีมา) ภาคกลาง (สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี) ภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี) ภาคใต้ (สตูล ปัตตานี) กรุงเทพฯ และปริมณฑล (นนทบุรี สมุทรปราการ) รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเติมเต็มองค์ความรู้ที่จำเป็นและเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของวุฒิสภา อาทิ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่องสรุปได้ดังนี้

๑. กรุงเทพฯ และปริมณฑล

๑.๑ สมุทรปราการ ประชุมเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยรณรงค์ให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ขุดลอกคูคลอง ปลุกต้นไม้ และส่งเสริมการใช้ถังบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน ดำเนินงานร่วมกับภาคเอกชน อาทิ บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และโรงเรียนในพื้นที่ ๒) วุฒิสภา เป็นกรรมการ/ที่ปรึกษา ในคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ อาทิ แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมด้านการศึกษา

๑.๒ นนทบุรี ประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีผลการดำเนินงานใน ๓ ประเด็น ๑) **ผู้สูงอายุ** จัดทำแผนงานการดูแลสุขภาพกาย ใจให้เป็นสุข ๒) **เด็กและเยาวชน** เน้นการเป็นคนเก่งและดี และ ๓) **กระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย** ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งดำเนินงานในหลายเรื่อง ทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ การอบรมเด็กและเยาวชนด้านคุณธรรมและด้านกีฬา การเกษตรชีววิถี วิสาหกิจชุมชน โดยมีกิจกรรมที่โดดเด่น อาทิ การออกกำลังกายแบบจีน กัง กง อบรมเด็กและเยาวชนชุมชนศิริชัย ร่วมใจขับเคลื่อนคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้การเกษตร เช่น การปลูกทุเรียน เป็นต้น และการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตลอดชีวิต และวิสาหกิจชุมชน

๒. ภาคกลาง

๒.๑ สมุทรสงคราม ประชุมเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ผลการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) การให้ความรู้และบริการทางสังคมเรื่อง “การปลูกฝังจิตสำนึก/ค่านิยม และการเคารพชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนในพื้นที่ การสนับสนุนอาหารกลางวันให้โรงเรียนที่ขาดแคลน ๒) ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพด้านการปลูกและตัดแต่งพันธุ์พืชให้กับชมรมผู้สูงอายุจำนวนกว่า ๕๐ ชมรมในจังหวัด และ ๓) ร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลผู้ป่วยติดเตียง ร่วมกับ สปช. และโรงพยาบาลในพื้นที่

๒.๒ สุพรรณบุรี ประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ วุฒิสภาฯ มีการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นกรอบให้สมาชิกขับเคลื่อนงานอย่างสอดคล้องกัน ดังนี้ ๑) ส่งเสริมการศึกษาและพระพุทธศาสนา อาทิ อาสาสมัครฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งทักษะการนำการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา วิทยากรฝึกอบรมผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งด้านจิตใจ ๒) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่อง อาทิ การร่ายย่อนยุค จัดประกวดอาหารท้องถิ่น

๓. ภาคตะวันออก

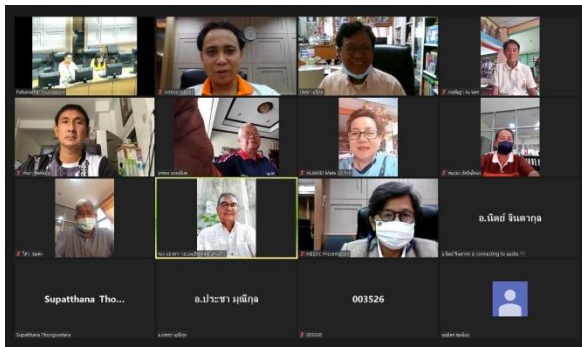
๓.๑ ชลบุรี ประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีการดำเนินงานที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม โดยจัดโครงการ “ห้องเรียนธรรมชาติ” ด้วยการพัฒนาสวนเกษตรกรรม ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืนให้โรงเรียนในพื้นที่ อาทิ โรงเรียนพนัสพิทยาคาร และร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดชลบุรี ให้ความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยี Biochar หรือถ่านชีวภาพ ให้บุคคลทั่วไปและผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนดำเนินโครงการ “U2T หรือมหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ” ร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพา ในการพัฒนาพื้นที่ไปสู่ความเข้มแข็งในระดับชุมชน

๓.๒ ฉะเชิงเทรา ประชุมเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ ๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการอนุรักษ์ลุ่มน้ำบางปะกง ด้วยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ และแนวทางการอนุรักษ์ และจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดภาคตะวันออก ที่มีอาณาเขตครอบคลุมจังหวัดฉะเชิงเทรา สระแก้ว ชลบุรี ระยอง และจันทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่กับป่าได้แบบพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้ป่าดิบกลุ่มต่ำกลับมาเป็นป่าผืนใหญ่ภาคตะวันออกที่อุดมสมบูรณ์ ลดการบุกรุกทำลายป่าและสัตว์ป่า โดยเน้นการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม และยกระดับเป็นวาระการพัฒนาระดับจังหวัด ๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยขยายพื้นที่ศูนย์วนเกษตร ให้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยชีวิต เปิดสอนประชาชนทั่วไป ระดับปริญญาตรี ใช้ระยะเวลา ๓ ปี เน้นให้ผู้เรียนออกแบบหลักสูตรด้วยตนเอง และต่อยอดความรู้สู่การทำงาน ได้ทันที ๓) การขับเคลื่อนงานสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เน้นการดำเนินงานใน ๕ เป้าหมายหลักที่ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเกณฑ์ในภาพรวมระดับประเทศ ได้แก่ เป้าหมายที่ ๒ การยุติความหิวโหย เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี เป้าหมายที่ ๑๐ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป้าหมายที่ ๑๔ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๕ การปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมและผลักดันงานที่ดำเนินการอยู่แล้วยังยืน

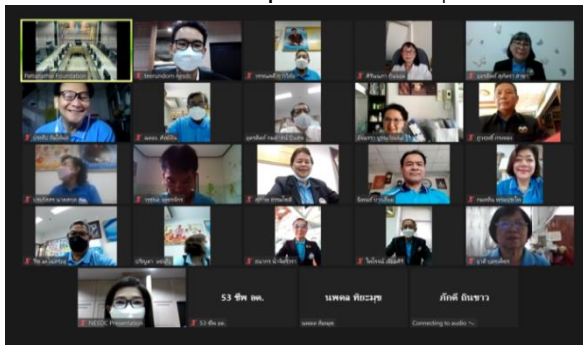
๕.๒ ปัตตานี ประชุมเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

๑) วิทยากรช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากโควิดให้มีอาชีพและรายได้ โดยต่อยอดจากฐานอาชีพเดิม อาทิ ทำเป้ายิงธนูจากฟางข้าว เพื่อส่งออกต่างประเทศ ๒) แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง อาทิ ร่วมกับธนาคารออมสินและชุมชนทำฝายแม้ว ในตำบลทุ่งพลา ๓) ที่ปรึกษาทีมงานคุ้มครองผู้บริโภคอำเภอยะรัง ในการส่งเสริมการบริโภคอย่างเหมาะสม ๔) ประสานงานโครงการทางศาสนา อาทิ เชิญชวนพุทธศาสนิกชนมาร่วมปฏิบัติธรรม สวดมนต์ นั่งสมาธิ และจัดทำหลักสูตรการฝึกปฏิบัติธรรม ๕) ส่งเสริมงานผู้สูงอายุ วุฒิอาสา ในฐานะประธานสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย จัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ในการพัฒนาตนเอง และจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และ ๖) เสริมสร้างความมั่นคง เป็นหัวหน้าคณะทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งสภาสันติสุขตำบล โดยขับเคลื่อนผ่านโครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๖. ภาคเหนือ

๖.๑ อุดรดิตถ์ ประชุมเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

๑) ส่งเสริมผู้เกษียณอายุปลูกพืชผักที่ปลอดภัยในการบริโภค การทำงานด้านจิตอาสาเพื่อสาธารณะประโยชน์ ๒) พิธีกรในงานพระราชพิธีต่าง ๆ ของจังหวัด และปลูกฝังความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ให้แก่กลุ่มเยาวชนในโรงเรียน และ ๓) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวุฒิอาสาฯ และองค์ความรู้ทั่วไป ผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

๖.๒ นครสวรรค์ ประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ ๑) จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานวุฒิอาสาฯ อย่างเป็นระบบ เน้นการทำงานเชิงรุกในการขับเคลื่อนงานที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของจังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายในจังหวัด ๒) วิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ สสช. สู่สาธารณะ ๓) ทำงานร่วมกับชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดนครสวรรค์ แนะนำการฝึกอาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุ ๔) ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ และ ๕) ขับเคลื่อนงานเชิงบูรณาการด้านสาธารณสุข ในการสร้างเสริมสุขภาพเชิงป้องกันโรค ร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ สสส.

สรุปผลการจัดเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

“เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย” ครั้งที่ ๑ : (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

วันพุธที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๕๒๑ อาคาร ๕ ชั้น ๒

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เจ้าภาพหลัก : มูลนิธิพัฒนาไทและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. ประเด็นนำเสนอ

นางสาวจินาณัฏฐ์ โรจนนันต์ รองเลขาธิการ สศช.และเลขาธิการ มพท. นำเสนอร่างกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ดังนี้

- ๑.๑ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global megatrends) ใน ๑๐ ประเด็น ได้แก่ ๑) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ๓) อนาคตของงาน ๔) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคม ๕) การขยายตัวของความเป็นเมือง ๖) การดูแลรักษาสุขภาพและการรักษาพยาบาล ๗) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๘) ความพยายามระดับโลกในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๙) พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้า และ ๑๐) แนวโน้มเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ
- ๑.๒ ผลกระทบและแนวโน้มจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ปี ๒๕๖๓ เศรษฐกิจโลกจะหดตัวลงถึงร้อยละ ๔.๓ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖.๕ รวมถึงมีการสูญเสียชั่วโมงการทำงานถึงร้อยละ ๘.๘ และผลกระทบต่อไทย โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกได้รับผลกระทบมาก ส่งผลให้ปี ๒๕๖๓ GDP ลดลงถึงร้อยละ ๖.๑ อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๑.๙ และชั่วโมงการทำงานลดลง
- ๑.๓ สถานะของประเทศและผลจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์ผลที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามมิติของยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ได้แก่
 - ๑) **ความมั่นคง** ไทยมีระดับความมั่นคงปลอดภัยค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น โดยการโจมตีทางไซเบอร์และสาธารณสุขยังคงเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ แต่ยังมีโอกาสในการดำเนินบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค
 - ๒) **ความสามารถในการแข่งขัน** ประเด็นเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสามารถในการเติบโตทางเศรษฐกิจมี ๖ ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ปัจจัยการผลิต ๒) โครงสร้างภาคการผลิต ๓) เสถียรภาพ ๔) อุปสงค์ภายใน ๕) การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และ ๖) ภาคการเงิน
 - ๓) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาเชิงคุณภาพที่สำคัญมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำ และปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการพัฒนาประเทศ
 - ๔) **โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านรายได้** สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่อง จนสามารถบรรลุเป้าหมายของแผนฯ ๑๒ แต่ยังมีคนจนจำนวนหนึ่งประสบปัญหาความยากจนมาเป็นเวลานาน และพลวัตการเลื่อนชั้นทางสังคมของไทยอยู่ในระดับต่ำ ขณะเดียวกัน **ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้** ลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงสูงเมื่อเทียบกับต่างประเทศ กลุ่มรายได้สูงที่สุด (Decile 10) มีส่วนแบ่งมูลค่าสินทรัพย์สูงถึงเกือบ ๑ ใน ๓ ของทรัพย์สินรวมทั้งประเทศความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

กลุ่มเด็กที่รวยที่สุด มีอัตราการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา มากกว่ากลุ่มเด็กที่ยากจนที่สุดถึง ๑๓ เท่า และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และ**ความคุ้มครองทางสังคม** คนไทยได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย แต่สิทธิประโยชน์ยังอยู่ในระดับต่ำไม่เพียงพอต่อความจำเป็นและความต้องการของบางกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงภาครัฐมีการบริหารจัดการแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการตั้งแต่ระดับนโยบาย ฐานข้อมูลระดับปฏิบัติ และกลไกการติดตามประเมินผล ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนและซ้ำซ้อนในบางสิทธิประโยชน์/กลุ่มเป้าหมาย

๕) **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ปัญหามลพิษและผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น และจะเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิต

๖) **ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** ภาครัฐมีความก้าวหน้าในการปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้เป็นดิจิทัล แต่มีความท้าทายด้านการรักษาความยั่งยืนทางการคลัง การปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัย และการปรับโครงสร้างให้มีความยืดหยุ่น

๑.๔ **โอกาสและความเสี่ยงที่สำคัญ** จากการวิเคราะห์สถานะของประเทศและผลจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ตามยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ	โอกาส	ความเสี่ยง
ความมั่นคง	- การใช้ Big Data เพื่อป้องกันภัยคุกคามทางความมั่นคง - การพัฒนาระบบบริหารภาครัฐให้โปร่งใสและเข้าถึงง่าย - การเสริมสร้างบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ	- การถูกโจมตีทางไซเบอร์สูงขึ้น - ภัยพิบัติและสาธารณภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น
ความสามารถในการแข่งขัน	- การสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมและบริการทาง การแพทย์ - การสร้างรายได้จากบริการโลจิสติกส์	- ผลผลิตภาพการผลิตรวมลดลง - การพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศสูงขึ้น - SMEs สูญเสียศักยภาพในการแข่งขัน - ภาคเกษตรมีความสามารถในการผลิตลดลง - ภาคการท่องเที่ยวไม่สามารถฟื้นตัวและปรับตัวตามความต้องการที่เปลี่ยนไป - อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัลไม่สามารถพัฒนาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี - อุตสาหกรรมยานยนต์สูญเสียส่วนแบ่งในตลาดโลก
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	- การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรม - การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	- การขาดแคลนแรงงานทักษะสูง - ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการฝึกอบรม - การขาดแคลนทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) และค่านิยมวัฒนธรรมที่เหมาะสม
โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	- การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ - การลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้า	- คนจนขยับสถานะได้ยากขึ้น - การเพิ่มขึ้นของความเหลื่อมล้ำ - การขยายตัวของแรงงานนอกระบบ - ความยั่งยืนทางการคลังของระบบ

ยุทธศาสตร์ชาติ	โอกาส	ความเสี่ยง
		ความคุ้มครองทางสังคม
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	- การลดก๊าซเรือนกระจกและมลพิษทางอากาศ ด้วยพลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีชีวภาพ	- ภัยธรรมชาติเพิ่มความถี่และความรุนแรง - ปริมาณขยะและน้ำเสียที่ไม่สามารถ จัดการได้จะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น - ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ จะเสื่อมโทรมมากขึ้น
ระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ	- การปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ	- ความไม่ยั่งยืนทางการคลัง - ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจาก กฎระเบียบที่ล้าสมัย - โครงสร้างภาครัฐขัดขวางการพัฒนา และไม่ตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชน

๑.๕ กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เมื่อพิจารณาความเสี่ยงและโอกาสต่าง ๆ ดังกล่าว การปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย แบบค่อยเป็นค่อยไป และการมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้า อาจไม่เพียงพอสำหรับการลดความเสี่ยงที่มาจากปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระดับทิศทางและโครงสร้าง เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน รวดเร็ว ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” ด้วยการเปลี่ยนผ่านประเทศ ใน ๔ องค์ประกอบ ๑๓ หมายความว่า ได้แก่

๑) การมุ่งสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายให้เศรษฐกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง บนพื้นฐานของการสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการพัฒนาต่อยอด และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๖ หมายความว่า

หมายความว่า ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปมูลค่าสูง

หมายความว่า ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน

หมายความว่า ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน

หมายความว่า ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมายความว่า ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมายความว่า ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน

๒) การสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค ทุกกลุ่มคนมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเต็มศักยภาพ ได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และประเทศมีความเหลื่อมล้ำลดลง ประกอบด้วย ๓ หมายความว่า

หมายความว่า ๗ มุ่งลดความเหลื่อมล้ำระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ และ SMEs

หมายความว่า ๘ มุ่งลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่

หมายความว่า ๙ มุ่งเพิ่มพลวัตการเลื่อนชั้นทางสังคมและลดความเหลื่อมล้ำเชิงรายได้และความมั่งคั่ง

๓) การเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสามารถรับมือและมีภูมิคุ้มกันจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วย ๒ หมายความว่า

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถปรับตัวและลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

๔) กำลังคนและภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง เพื่อเอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๒ หมวดหมู่

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

๒. ความเห็นของที่ประชุม

๒.๑ ภาพรวม

- ๑) การพัฒนาคน ปรากฏอยู่ในองค์ประกอบย่อย และมองคนเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคมเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากแผนที่ผ่านมาที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนา ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย ที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการได้รับผลลัพธ์จากการพัฒนาประเทศ เน้นพัฒนาศักยภาพคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และมีจิตอาสา ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skill) และการรู้หนังสือ (Literacy) รวมทั้งควรเพิ่มเติมการดูแล พัฒนาผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อให้ทุกกลุ่มวัยสามารถพึ่งตนเองได้ ที่นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของประเทศ
- ๒) ควรจัดลำดับและชี้ประเด็นความสำคัญ หรือมี Key Word ของการพัฒนา ที่สามารถ Reform เป้าหมายใหญ่ กำหนดเวลาที่ชัดเจน และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดย (๑) กำหนด Mechanism สู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในแต่ละหมวดหมู่ (๒) กำกับและติดตามการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติรายหมวดหมู่อย่างเป็นรูปธรรม และ (๓) ส่งเสริมการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของในชุมชนท้องถิ่น
- ๓) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ตั้งอยู่บนกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนแม่บทเฉพาะกิจโควิด ดังนั้น การ Alignment กรอบแนวคิดและระยะเวลา ควรนำยุทธศาสตร์มาทำเมตริกกับเป้าหมายทั้ง ๖ ด้าน และกำหนดคุณค่าในแต่ละด้าน จากนั้นควรเรียงลำดับความสำคัญและกำหนดจุดโฟกัสของแผน เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล และทบทวนและกำหนดตัวชี้วัด ซึ่งการ Alignment แต่ละด้านต้องมีทั้งระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น/ฐานราก โดยมีแผนพัฒนาฯ เป็นกรอบใหญ่ และธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติเป็นแผนย่อย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ๔) สศช. ควรดำเนินการ (๑) การ Foresight หรือจัดทำ Scenario Planning เพื่อชี้ประเด็นการพัฒนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง และการแก้ไขกฎ กติกา ให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และ (๒) วิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในแต่ละประเด็นในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิตจนถึงการจำหน่าย เพื่อให้สามารถวางแผนการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และนำไปกำหนดในแต่ละหมวดหมู่ ที่หน่วยปฏิบัติสามารถตรวจสอบในแต่ละขั้นตอนได้
- ๕) สนับสนุนให้รัฐบาลจัดตั้ง Policy Design Lab เป็นห้องทดลองเชิงความคิด ที่ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย ดำเนินการวิเคราะห์ พัฒนา ทดสอบ และทดลองนโยบาย ก่อนที่จะนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ
- ๖) ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพของ สช. ที่เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงหรือสร้างสภาวะให้กับคนและสังคม ที่ผ่านคณะรัฐมนตรี (ครม.) และได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา จะเป็นภาพย่อยหนึ่งของแผนฯ ที่ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินงาน

๒.๒ กระบวนการจัดทำแผน

- ๑) กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้สำเร็จและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องทำให้คนไทยทั้งประเทศเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) และนำแผนจาก Bottom up ที่มี Priority ของแต่ละพื้นที่ มาเป็น Input ในการจัดทำแผน ซึ่งจากการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งล่าสุด มีมติให้นำมิติความมั่นคงทางอาหารในภาวะวิกฤต บรรจุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยควรทบทวนและให้ความสำคัญกับวิธีการได้มาของข้อมูลที่จะนำมากำหนด Priority หรือจัดทำ Content หรือประเด็นต่าง ๆ และจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยหรือต่อต้าน ซึ่งข้อเสนอหรือความต้องการบางส่วนอาจถูกบรรจุในแผนพัฒนาฯ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันมากขึ้น
- ๒) การจัดทำแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ มีความชัดเจนมากขึ้น จึงควร Redesign แผน และให้ความสำคัญกับการ Integrated & Inclusive และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้ง ๔ องค์ประกอบ ใน ๑๓ หมายเหตุ รวมทั้งจัด Priority แต่ละหมายเหตุ ซึ่งบางประเด็นอาจกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ จะสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง
- ๓) ควรส่งเสริมให้เกิดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ที่เน้นการสานพลังและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีบทบาทและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓ เป้าหมาย

- ๑) สศช. ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยพัฒนาเป็น Model และนำไปทดลองรวมทั้ง แปลงไปสู่การปฏิบัติได้จริง
- ๒) เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ กล่าวถึงเศรษฐกิจสร้างคุณค่า ซึ่งคุณค่า หมายถึงมูลค่าหรือไม่อย่างไร เช่น สิ่งของบางประเภทมูลค่าไม่สูงแต่มีคุณค่าและ Impact สูง จึงควรให้ความสำคัญกับคุณค่า ดังนั้น ควรให้คำจำกัดความที่ชัดเจนถึงคุณค่าที่ต้องการ และกำหนดตัวชี้วัดที่ใกล้เคียง ซึ่งการพัฒนาอาจเปลี่ยนจากดีที่สุด (The Best) เป็น The Most คือ การกระจายความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความพอดี ความเหมาะสมหรือความจำเป็น และครอบคลุมมากที่สุด โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind)
- ๓) ควรเพิ่มประเด็นคุณภาพคนและสังคมสูงวัย ในเป้าหมายเศรษฐกิจสร้างคุณค่าสังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน

๒.๔ องค์ประกอบที่ ๑ เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑) ภาพรวม

- ๑.๑) ควรทบทวนสถานการณ์ปัจจุบันว่าอยู่ในขั้นตอนใด จะทำให้สอดคล้องกับสังคมไทยและเดินหน้าอย่างยั่งยืนอย่างไร ทั้ง ๖ หมายความว่า
- ๑.๒) ควรพิจารณาสัดส่วนของผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (๑) กระบวนการที่ได้ดูระหว่างการกระจาย (Distribution) กับการแจกจ่าย (Redistribution) ของกลุ่มคนในสังคม (๒) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ (Regulatory) (๓) การแข่งขันในประเทศประเด็นการแก้ปัญหาการผูกขาดโดยระบบเสรี ที่ไม่ให้ทุนใหญ่กินทุนเล็ก (๔) การใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ร่วมกัน และ (๕) ภาคเกษตร ด้านปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปริมาณและการใช้น้ำนอกเขตชลประทาน

๒) หมายความว่า ๑ ประเทศชั้นนำด้านการเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ควรให้ความสำคัญเรื่องความมั่นคงและยั่งยืนที่ไม่ต้องพึ่งพาการนำเข้าหรือส่งออก มากกว่าเรื่องเศรษฐกิจ โดยเน้นพัฒนาสิ่งที่เป็จุดเด่นของประเทศ เช่น การเกษตร และการเป็นศูนย์กลางอาหารโลก เป็นต้น

๓) หมายความว่า ๔ ศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

- ๓.๑) ควรทบทวนความจำเป็นเร่งด่วนการนำประเด็นการแพทย์และสุขภาพครบวงจร มาจัดทำในระยะ ๕ ปีนี้
- ๓.๒) ควรอธิบายให้ชัดเจนถึงการนำระบบการแพทย์และสาธารณสุข ที่ทำให้เกิดมูลค่าและคุณค่า อาทิ เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ (Health Technology) เช่น วัคซีนโควิด-๑๙ อาจก่อให้เกิดความคิดทางการค้ามากกว่าการป้องกันคนในประเทศ เป็นต้น หรือระบบบริการสุขภาพ (Health Service) เป็นอุตสาหกรรมความงามและการดูแลสุขภาพ (Wellness Industry) ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นชาวต่างประเทศที่มีกำลังซื้อสูง ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพในการแข่งขันสูงจริงหรือ

๔) หมายความว่า ๖ ฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล ของอาเซียน ควรมีเจ้าภาพในการขับเคลื่อนงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ไม่ควรให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นเจ้าภาพหน่วยงานเดียว

๒.๕ องค์ประกอบที่ ๒ สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค

๑) หมายความว่า ๗ SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

- ๑.๑) ควรออกแบบการขับเคลื่อนงานของภาครัฐในลักษณะองค์การมหาชนรูปแบบใหม่ หรือ Social Enterprise ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกในการรับบริการพื้นฐานที่มีคุณภาพ แต่เสียค่าใช้จ่ายต่ำ รวมทั้งควรสรรหาเจ้าภาพร่วมในการดูแลและขับเคลื่อนงานดังกล่าว
- ๑.๒) ควรปรับบริบทในการสนับสนุนสมรรถนะภาครัฐทั้งระบบ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยการจัดทำ Platform ที่เรียกว่า Social Enterprise Partnership ให้เป็นหนึ่งในการแก้ไขปัญหา Social Impact Partnership

๒) หมายความว่า ๙ ความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม ควรดำเนินการอย่างจริงจังในระยะ ๕ ปี โดยเน้นให้คนยากจนมีที่ดินทำกิน และมีแหล่งน้ำที่เพียงพอ พัฒนาความเป็นอยู่ให้กินดีอยู่ดี ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเพิ่มระบบสวัสดิการสังคม (Welfare System) โดยไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องคนจนข้ามรุ่นลดลง

๒.๖ องค์ประกอบที่ ๓ วิถีชีวิตที่ยั่งยืน

การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควรเพิ่มเติมการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่มาจากสุขภาพและสังคมด้วย เพื่อให้ครอบคลุมผลกระทบที่เกิดขึ้นกับวิถีชีวิตของคนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒.๗ องค์ประกอบที่ ๔ ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา

๑) ภาพรวม

ไม่ควรมุ่งเน้นภาครัฐเป็นหลัก ควรพิจารณาองค์ประกอบในภาพรวมให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ชุมชน และภาคประชาชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมภาคประชาสังคม ที่กำหนดบทบาทและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้ชัดเจน และเชื่อมโยงคน งาน และเงินให้มีความเหมาะสม โดยเฉพาะการให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม Service Provider มากขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการ ต้นทุนการผลิตมีประสิทธิภาพ และช่วยลดภาระงบประมาณของภาครัฐในระยะยาว

๒) หมายเหตุที่ ๑๓ ภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

๒.๑) ควรนำแนวคิด “หลักสัมฤทธิ์ศาสตร์” มาปรับใช้ในการกำหนดกลไกและผู้รับผิดชอบ เพื่อติดตามการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

๒.๒) การบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ ที่นำองค์ความรู้และวิธีการของภาคเอกชนมาใช้ ขณะที่ยังคงเน้นการป้องกันและจับผิดมากกว่าการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม จึงเป็นข้อจำกัดการทำงานของภาครัฐ

๒.๓) ให้ความสำคัญกับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยเลือกจัดลำดับความสำคัญเฉพาะประเด็น การพัฒนาที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติไม่สับสนและสามารถดำเนินการให้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง รวมทั้งส่วนราชการสามารถระดมทรัพยากรทั้งบุคลากรภาครัฐและงบประมาณมาบูรณาการการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งการเร่งปรับโครงสร้างและการบูรณาการการทำงานของภาครัฐ โดยเฉพาะการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกันเอง นอกจากนี้ ให้ยึดการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยใช้ความต้องการและศักยภาพของพื้นที่เป็นเป้าหมายในการวางแผนพัฒนา อีกทั้งสามารถนำข้อมูลและองค์ความรู้มาบูรณาการในรูปแบบของ Big Data เช่น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสำหรับทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ควรพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาประเทศในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งต้องมีการวางแผนและการทำงานอย่างสอดคล้องไร้รอยต่อ รวมทั้งต้องมีการกำหนดเจ้าภาพอย่างชัดเจนและควรจัดทำตัวชี้วัดร่วมของการพัฒนาท้องถิ่น

๒.๔) บทบาทของ อปท.

๑) ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการแก้ไขและบรรเทาปัญหาในชุมชน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดชุมชน ทราบและแก้ไขปัญหาที่แท้จริงในชุมชน สามารถทำงานตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดีกว่าหน่วยงานกลาง

๒) การพัฒนาชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเริ่มจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งควรเพิ่มงานด้านการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์

กับประชาชนที่สามารถดำเนินการในพื้นที่ได้อย่างอิสระ เช่น ร่วมสร้างทุน สร้างมูลค่าในพื้นที่ และธนาคารชุมชน เป็นต้น

- ๓) ตามโครงสร้างและระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ มีหน่วยงานหลักภาครัฐ ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กพร. สศช. สำนักงบประมาณ และกระทรวงมหาดไทย โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ดังนั้น การพลิกโฉมประเทศ จึงต้องจัดการองค์กรแบบใหม่ที่ทำให้ท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นอย่างจริงจังโดยการกระจายและมอบอำนาจและทรัพยากร และการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้ อบต. รวมทั้งแก้ไขกฎระเบียบด้านการเงินหรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน
- ๔) สนับสนุนให้เกิดองค์กรนอกภาครัฐหรือกึ่งภาครัฐ หรือกระบวนการบริหารจัดการสังคม เช่น สปสช. สสส. กลไกสมัชชาระดับพื้นที่ หน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น ทำหน้าที่ร่วมพลังของท้องถิ่นในการทำงานในพื้นที่ เสริมสร้างความเป็นเจ้าของ และกระบวนการมีส่วนร่วมของ อบต.รวมทั้งกระจายทรัพยากรไปยังท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะในพื้นที่

๒.๘ การแปลงแผนสู่การปฏิบัติหรือการขับเคลื่อนแผน

- ๑) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือแผน ๕ ปี ของจังหวัดแบบมีส่วนร่วม และเป็น Sector / Cluster ของคนส่วนใหญ่โดยจัดทำแผนพร้อมกับการเตรียมการไปสู่การปฏิบัติ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัด/พื้นที่ โดยใช้ ๔ องค์ประกอบ และ ๑๓ หมายความว่า เป็นแผนปฏิบัติการย่อยของ ๗๗ จังหวัด ที่เชื่อมโยงและบูรณาการกับแผนชาติให้เป็นแผนเดียวกัน
- ๒) การทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีพลังในการสร้างการมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและประสบผลสำเร็จในระดับพื้นที่ ควรดำเนินการ
 - ๒.๑) กำหนด โฟกัส และจัดลำดับประเด็นความสำคัญ (Priority) ที่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตของประเทศที่จับต้องได้ (Tangible) และสามารถ Deploy เป้าหมายแต่ละระดับ หรือ Chain of Output/Outcome ไปสู่ผู้ปฏิบัติจริง รวมถึงการบรรจุค่าสำคัญในเนื้อหาสาระ (Content) และตั้งหน่วยงานเจ้าภาพ เพื่อร่วมสร้างความเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในแต่ละหมวดหมู่
 - ๒.๒) การบริหารแผน มี ๒ ด้านคือ (๑) การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และ (๒) การบูรณาการการทำงานในพื้นที่ ๒ ลักษณะคือ **หนึ่ง** การบูรณาการในแนวดิ่ง (Vertical Integration) ในแต่ละหมวดหมู่ ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน และ**สอง** การบูรณาการในแนวราบ (Horizontal integration) ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดพลังร่วม (Synergy)
 - ๒.๓) **หน่วยปฏิบัติงาน** ต้องปฏิบัติตาม Roadmap บูรณาการขับเคลื่อนร่วมกันของทุกหน่วยงาน และติดตามประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยทุกภาคส่วนเป็นหุ้นส่วนทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบและผลประโยชน์ที่จะได้รับในขั้นสุดท้าย ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนเกิดข้อตกลงร่วมกัน
- ๓) ควรปรับโครงสร้าง (Restructure) ของระบบ การออกแบบโครงสร้าง (Structural Design) หรือออกแบบองค์กร (Organizational Design) หรือออกแบบใหม่ (Redesign) ในการเพิ่มสมรรถนะภาครัฐ ด้วยการปรับเปลี่ยนองค์กรทั้งระหว่างภายในกระทรวง (Inter Intra Ministry) และสาขา (Department) ทั้งนี้ การ Redesign ประกอบด้วย ผู้เล่นและระบบสนับสนุน ซึ่งระบบสนับสนุนที่สำคัญที่สุด คือ ระบบงบประมาณ ระบบการมอบหมาย (Delegate) และอำนาจ ดังนั้น การแก้ปัญหาจะไม่ใช้การสั่งการ แต่ให้ทุกพื้นที่รู้เป้าหมาย ให้โอกาสในการปรับตัว (Adjust)

และแยกแยะ (Identify) ปัญหาต่าง ๆ จากนั้นให้ดำเนินการจัดการตนเอง และสร้างความร่วมมือภายในพื้นที่ โดยอาจให้ผู้ว่าฯ เป็นผู้เล่นหลักในการเป็นผู้นำ

- ๔) ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ อปท. มีบทบาทและเป็นเครือข่ายการพัฒนาในระดับพื้นที่มากขึ้น โดยการกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญประเด็นที่จะจัดทำเป็นวาระแห่งชาติ (National Priorities) มีข้อตกลงร่วมกันในการทำงานและแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรค และลงมือปฏิบัติการในพื้นที่แบบ Open for All ของทุกภาคส่วน โดยให้หน่วยงานเจ้าภาพในแต่ละประเด็นจัดทำคำของบประมาณโดยตรงจากสำนักงบประมาณ

๒.๙ การสื่อสาร/เทคโนโลยี

- ๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงผลกระทบจากการพัฒนาเทคโนโลยีและการใช้สื่อทั้งมิติความมั่นคงและการพัฒนา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และสุขภาวะ โดยเฉพาะปัญหาด้าน Digital Device และ Digital Technology ที่ทำให้เด็กและเยาวชนเสพติดการใช้โทรศัพท์มือถือมากเกินไปจนความจำเป็น จนส่งผลต่อปัญหาสุขภาพกายและอารมณ์
- ๒) ในการ implement แผน ต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันและร่วมกัน เพื่อให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ดังนั้น สิ่งที่ต้องเพิ่มเติมคือ **หนึ่ง** กระบวนการจัดการสื่อสารสาธารณะหรือการสื่อสารสังคม ต้องครอบคลุม Digital Technology หรือ Digital Literacy เพื่อให้รู้เท่าทันและใช้สื่อได้อย่างถูกต้อง ตรงเป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย ช่องทาง และถูกที่ถูกลเวลา และ**สอง** Digital Literacy หรือ Digital Technology ต้องมีอย่างน้อย ๒ มิติคือ มิติส่งเสริมพัฒนาและมิติปกป้องคุ้มครอง เนื่องจากกิจกรรมที่มากับ Digital Technology มีทั้งคุณและโทษ หากส่งเสริมเพียงมิติเดียว แต่ไม่ได้ปกป้องคุ้มครองหรือสร้างภูมิคุ้มกัน คนไทยก็จะเป็นเพียง End User ไม่พัฒนาให้เป็นนวัตกรรมด้วยตนเอง นอกจากนี้ อาจเพิ่มมิติด้านสังคมและสุขภาวะ เพื่อให้การมองภาพปัญหาสังคมครบถ้วนมากยิ่งขึ้น
- ๓) สร้าง Media Information and Digital literacy (MIDL) ให้กับคนไทยทุกช่วงวัย คือ ความรอบรู้และเข้าใจตัวสื่อ ข้อมูลข่าวสาร (information) และ Digital Technology ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้คนอยู่ในโลกของการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพและเกิดสุขภาพ โดยส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีให้แก่ประชาชน (Digital Intelligence) โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ให้ตระหนักและรู้เท่าทัน Digital Technology การนำเทคโนโลยีไปใช้อย่างเหมาะสม และเอาตัวรอดจากภัยออนไลน์

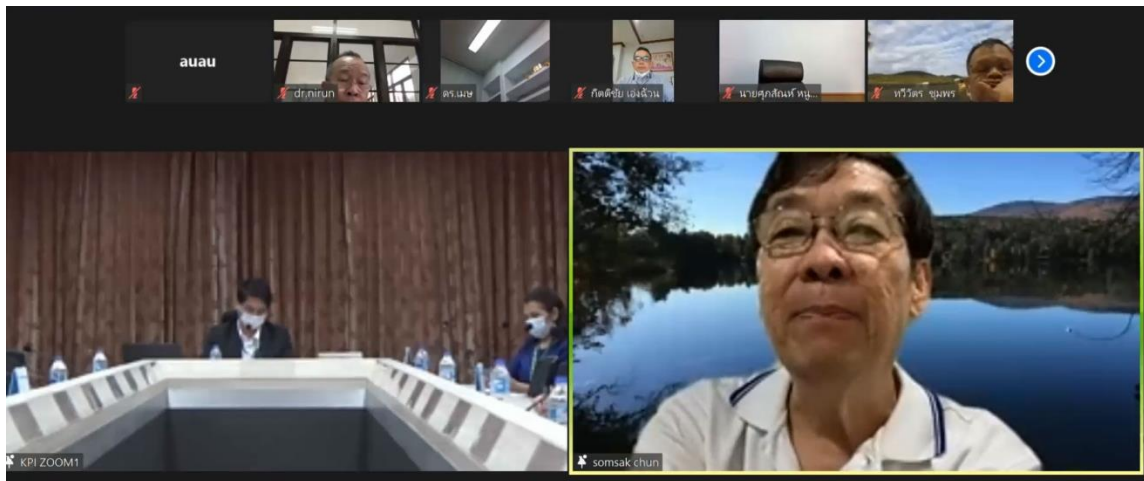
การประชุมเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

“เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย” ครั้งที่ ๒ : “จินตนาการใหม่การกระจายอำนาจ”

วันพุธที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

ผ่านระบบออนไลน์

เจ้าภาพหลัก : สถาบันพระปกเกล้า

๑. ประเด็นนำเสนอ

๑.๑ นายวุฒิสาร ตันไชย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

- ๑) จินตนาการใหม่การกระจายอำนาจ มี ๒ ทิศทาง คือ การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และการกระจายอำนาจในลักษณะการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Management) จากสถานการณ์ในปัจจุบัน พบว่า (๑) การกระจายอำนาจมีมากกว่า ๒๐ ปี ผ่านการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ (๒) การเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานแบบ Function Based มาเป็น Area Based ที่ใช้พื้นที่เป็นต้นทางการพัฒนา (๓) บทเรียนจากสถานการณ์โควิด-๑๙ พื้นที่มีอำนาจและอิสระในการบริหาร โดยมี Multi-cooperation ที่ชัดเจน และ Unity of Command สำหรับการตัดสินใจ
- ๒) ตัวอย่างการถอดบทเรียนโมเดลสุขภาพ ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดโรคโควิด-๑๙ ในระดับพื้นที่ สรุปได้ ดังนี้ (๑) **ด้านกฎหมาย** มีกฎหมายรองรับการตัดสินใจในการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานการณ์โควิดในพื้นที่จังหวัดของตนเอง (๒) **อำนาจ** พื้นที่หรือจังหวัดมีอำนาจ (Authority & Autonomy) เต็มในการบริหารจัดการ และ (๓) **การตัดสินใจ** แม้พื้นที่จะสามารถตัดสินใจ แต่การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานร่วมกับส่วนกลาง มี unity of policy ภายใต้ข้อมูลร่วมกัน และมีการสนับสนุนทางวิชาการ การสื่อสารสาธารณะที่มีเอกภาพ โดยมี ๒ ประเด็นสำคัญ คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ อปท. โดยมีประชาชนเป็นเจ้าของพื้นที่ การเมืองประชาธิปไตยท้องถิ่น และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ประกอบด้วย Delegation และ Devolution เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายได้ด้วยตนเอง ฉะนั้น ตัวแสดงจากการบริหารจัดการในลักษณะดังกล่าว ประกอบด้วย **หนึ่ง** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **สอง** ราชการส่วนภูมิภาค (ระดับจังหวัด) ต้องทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการของ

จังหวัดมีเอกภาพได้จริง สาม ภาคเอกชน มี active สูงขึ้น อาทิ หอการค้า สมาอุตสาหกรรม
เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายของจังหวัด และ สี่ ภาคประชาสังคม

- ๓) การสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ที่รัฐบาลต้องส่งเสริมการพัฒนาหรือมีระบบรองรับ
ดังนี้ (๑) ระบบงบประมาณที่ทำให้กลไกเดินได้จริง (๒) มีระบบการจัดทำแผนแบบบูรณาการ
ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ โดยแนวดิ่ง คือ การประสานเป้าหมายจากข้างบนลงข้างล่าง อาทิ
การพัฒนาชนบทยากจนในอดีต และการบูรณาการแนวระนาบ โดยให้จังหวัดเป็นกลไกสำคัญ
ในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ (๓) การกำกับดูแล และการวัดผล contract
base อาทิ จังหวัดสัญญาจะพัฒนา/เปลี่ยนแปลงอะไร ภายใต้เงื่อนไขอะไร ซึ่งทำให้ผู้ว่า
ราชการจังหวัดเป็น CEO ตัวจริง และสามารถทำได้จริง (๔) สร้างเสริมให้เกิดการเรียนรู้ อาทิ
ขอนแก่นโมเดล (๕) ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของระบบราชการ และ (๖) มีฐานข้อมูลที่ดี
(Data Based) สามารถใช้ร่วมกันได้ภายในจังหวัด
- ๔) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ คือ สร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงที่
ความรู้สึกรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของประเด็น/หัวข้อในการพัฒนา ตรงกับแนวคิดของในหลวง ร.๙ คือ
ระเบิดจากข้างใน และการวิเคราะห์ตนเอง (Self-Analysis) ประเมินศักยภาพตนเองที่สามารถ
ตอบสนองต่อโจทย์ต่าง ๆ ดังนี้ (๑) ปัญหาระดับประเทศ อาทิ การพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (๒) ปัญหาระดับพื้นที่ อาทิ การตั้งเป้าหมายภายในพื้นที่ เพื่อขจัดปัญหา
และมุ่งพัฒนาไปสู่ความเจริญและสังคมที่มีคุณภาพ และ (๓) พัฒนาตามศักยภาพ อาทิ พัฒนาพื้นที่
ตามบริบทและศักยภาพ ที่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง (Self-Determination)

๑.๒ นายสมศักดิ์ จังตระกุล ผวจ.ขอนแก่น

- ๑) จังหวัดขอนแก่นมีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ อาทิ การประกอบ
อาชีพ ทั้งภาคเกษตรกรรม บริการ พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม
ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยศิลปะควบคู่กับศาสตร์ในการบริหารจัดการ
ทั้ง Hardware ได้แก่ งบประมาณ และ Resources จากส่วนกลาง
และ Software ได้แก่ ประชาชน หน่วยงาน และองค์กรท้องถิ่น
โดยเน้นสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาควิชาการ ภาครัฐ
เอกชน และ อปท. เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้
ผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ จะต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือเป็นภาระในการ
ทำงานของท้องถิ่นแต่มีหน้าที่สนับสนุนให้ภารกิจต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๒) องค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของจังหวัด คือ (๑) มีภาควิชาการที่เข้มแข็ง
ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้คนในท้องถิ่น (๒) ประชากรของเมืองเป็น Smart People
ทั้งภาคประชาสังคม เอกชน และประชาชนทั่วไป และ (๓) อปท. มีการทำงานที่ยืดหยุ่นและ
พร้อมรับฟังความเห็น ซึ่งนำไปสู่การผสมผสานการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืน ทั้งใน
เชิงศิลปะการทำงานและศาสตร์ในการผลักดันเมืองให้สำเร็จผลอย่างเป็นรูปธรรม
- ๓) ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานในระดับพื้นที่ คือ การกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำ
ทางสังคม ซึ่งการพัฒนา Smart City ผู้ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางขึ้นไป
จึงจำเป็นต้องผลักดันโครงการอื่น ๆ มาหนุนเสริมให้ชนชั้นล่าง อาทิ โครงการคู่เสี้ยวเกี่ยวกับ
แก้จนคนขอนแก่น เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงประโยชน์ของการพัฒนาอย่างครอบคลุมและ
ทั่วถึง รวมทั้งขยายกรอบแนวคิดไปสู่ทุกองคาพยพ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยส่วนกลาง ควรปลดพันธนาการการทำงานในระดับพื้นที่ แม้ว่าในปัจจุบัน อปท. จะมีอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น แต่ข้อจำกัดบางประการของส่วนกลางก็เป็นข้อดี ช่วยเป็น Circuit Breaker ให้กับหน่วยงาน ได้ตั้งสติและระมัดระวังการดำเนินงานให้มีความรอบคอบและรัดกุมมากขึ้น

- ๔) บุคลิกภาพของ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นสิ่งสำคัญควรเน้นการบริหารงานที่สามารถหล่อหลอมให้เกิดพลังในการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วนในสังคม

๑.๓ นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ นายกเทศมนตรีนครยะลา

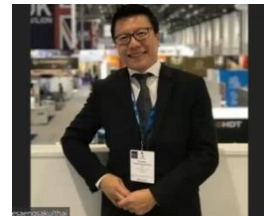
- ๑) จังหวัดยะลา มีบริบทที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ขณะเข้ารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครยะลา เป็นช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และปัญหาหลายอย่าง เช่น สมอโกล ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อพื้นที่หายไป และนักลงทุนลดลง จึงต้องแก้ไขปัญหาและทำงานร่วมกันด้วยความเข้าใจในบริบทของการเป็นเจ้าของ (ownership) ของคนในพื้นที่ โดยใช้ความเป็นผู้นำ การกระจายเชิงพื้นที่ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่น รวมทั้งนโยบายจากส่วนกลาง ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เป็นอย่างดี แบ่งการดำเนินงานเป็น ๒ ช่วง ได้แก่ **ช่วงแรก** เป็นช่วงที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบ เทศบาลนครยะลาดำเนินการในรูปแบบการดูแลท้องถิ่นของตนเอง (Self Defense) โดยการตั้งชุดปฏิบัติการออกลาดตระเวนช่วงกลางคืน จนเป็นต้นแบบขยายไปยังเมืองต่าง ๆ และ**ช่วงที่สอง** เป็นช่วงเหตุการณ์ความไม่สงบคลี่คลาย การดำเนินงานจะเข้าสู่การฟื้นฟู (Recovery) โดยดำเนินการในหลากหลายเรื่อง
- ๒) ตัวอย่างการฟื้นฟู (Recovery) การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ได้แก่
- จัดประชุมวิชาการเกษตรร่วมกับกรมวิชาการเกษตร โดยการให้องค์ความรู้ ส่งเสริมการเกษตร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกร
 - จัดงานวันมลายูเดย์@ยะลาร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา วัฒนธรรมจังหวัด กงสุลประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย และภาคประชาสังคม โดยการรวบรวมและเผยแพร่วัฒนธรรมมลายูในท้องถิ่นให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี และส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - จัดงานวันเด็กแห่งชาติ โดยเทศบาลเป็นเจ้าภาพร่วมกับหน่วยงานทุกสังกัด กว่า ๑๐๐ แห่งที่มีเด็กทั้ง ๓ จังหวัดชายแดนใต้เข้าร่วมงาน
 - สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่น ครบรอบ ๘๐ ปี ระหว่างไทยกับสวีเดนแลนด์ ความร่วมมือด้านการศึกษา กับสถานทูตแคนาดา เป็นต้น
 - จัดกีฬานครยะลาเกมส์ จัดร่วมกับโรงเรียนในจังหวัดกว่า ๓๐ แห่งในทุกสังกัด เช่น ศธ. สพฐ. อปท. ในจังหวัดยะลา เป็นต้น
 - การสื่อสารโทรคมนาคม เทศบาลนครยะลาเป็นเทศบาลแห่งแรกที่เป็นเจ้าของหอสื่อสาร โดยนำสายสื่อสาร สายเคเบิลทีวี และสายกล้องวงจรปิด ใส่ท่อลงใต้ดิน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม
 - ช่วงการแพร่ระบาดโควิด-๑๙ ดำเนินการเฝ้าแมสแจกประชาชน จัดตั้งศูนย์ตรวจคัดกรองโควิด-๑๙ ให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยง อาทิ นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อคัดแยกผู้มีเชื้อออกจากคนปกติอย่างรวดเร็ว และนำผู้ติดเชื้อส่งโรงพยาบาลทันที อันเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อ และสร้างความมั่นใจให้ประชาชนและธุรกิจในพื้นที่

- โครงการตลาดยะลา (Yala Market : yalamarketplace.com) เป็นแพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ที่ใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเกิดการหมุนเวียนเงินในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพและบริการต่าง ๆ อาทิ วินมอเตอร์ไซด์ ช่างซ่อมต่าง ๆ แม่บ้าน ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ และผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้าน Digital ให้เข้าถึงบริการได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ เทศบาลนครยะลาทำหน้าที่เป็น Back Office ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน
- งานยะลามาธารอน เพื่อส่งเสริมสุขภาพ การท่องเที่ยว และกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับการโหวตให้เป็นงานวิ่งที่ดีที่สุดเป็นอันดับ ๒ ของประเทศ จากการจัดอันดับงานวิ่งยอดเยี่ยม WingNaiDEE Runners' Choice ๒๐๑๙ ของเพจวิ่งไหนดี

๑.๔ นายสุรเดช ทวีแสงสกุลไทย รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยการปกครองถิ่น ม.ขอนแก่น

- ๑) โครงการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนระบบรางเบา (LRT) จังหวัดขอนแก่น เป็นต้นแบบการพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด หรือ Khonkaen Smart City & Mice City Strategy โดยความร่วมมือของภาครัฐ ภาควิชาการ และเทศบาล ๕ แห่ง เป็นผู้ถือหุ้น ได้แก่ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลตำบลสำราญ และเทศบาลตำบลท่าพระ ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือระบบขนส่งมวลชนขอนแก่น โดยจัดตั้งบริษัท ขอนแก่น ทรานซิทซิสเต็ม จำกัด (KKTS) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ทุนจดทะเบียนแรกเริ่ม จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี นับเป็นบริษัทท้องถิ่นแห่งแรกของประเทศ ภายใต้กระทรวงมหาดไทย ที่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ และจัดหาเงินทุนเอง โดยตั้งเป้าหมาย EIRR มากกว่าร้อยละ ๖ และยื่นจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อระดมทุน อีกทั้งจัดตั้งกองทุนผู้มีรายได้น้อยในจังหวัด ให้เข้ามาถือหุ้นของบริษัทได้ เพื่อให้กองทุนมีรายได้มากขึ้น ผู้มีรายได้น้อยก็จะมีส่วนได้เพิ่มขึ้นด้วย และรัฐท้องถิ่นมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ จะขยายงานไปยัง ๙ อำเภอในจังหวัด และภาคเอกชนสนใจเข้าร่วมลงทุน อาทิ มิตรผล บ้านปู
- ๒) ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาเมืองขอนแก่น ได้แก่ (๑) สร้างผู้นำจากการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ที่มีการสานเสวนาคู่เรื่องเมืองเป็นประจำ และงานพัฒนาหลายส่วนเกิดจากวงเสวนา (๒) การทำงานร่วมกันของ Function Based และ Area Based (๓) สร้างให้เกิดการพัฒนาแบบ Snow Ball ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มุ่งลดความยากจนให้เป็นศูนย์ และที่สำคัญที่สุดคือ สร้างความเท่าเทียมของโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน และ (๔) สร้างความยั่งยืนในการพัฒนาโดยการส่งต่อให้คนรุ่นต่อไป ทั้งคนในพื้นที่และข้าราชการ โดยจัดทำหลักสูตร “ขอนแก่นศึกษา” สำหรับข้าราชการที่เพิ่งย้ายเข้าไปในจังหวัด เพื่อให้เข้าใจทิศทางการพัฒนาจังหวัดและสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๕ นางสาวพิมพ์ชนา พิชาพรรณโกศล ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน (พช.)

- ๑) พช. มุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เน้นการสร้าง Change Agent ในพื้นที่ อาทิ การพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีทักษะและทัศนคติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยส่งเสริมการทำกิจกรรมหรือโครงการที่นำองค์ความรู้มากระตุ้นให้เกิดความคิด และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่มาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เช่น โครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างสัมมาชีพชุมชน ที่เน้นให้คนในชุมชนลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกัน ซึ่งในแต่ละพื้นที่/ชุมชนจะมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่ขัดต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตนเอง เป็นต้น รวมทั้งหนุนเสริมและเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ทั้งการส่งเสริมอาชีพ การแก้ไขปัญหาคความยากจนและการทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ นำไปสู่การพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- ๒) นโยบายที่ช่วยหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพ คือ การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน เช่น โครงการการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เป็นการแก้ปัญหาคความยากจนใน ๕ มิติ เน้นส่งเสริมกลไกในระดับพื้นที่ โดยให้คนในชุมชนแก้ไขปัญหาค ตัดสินใจ และดำเนินการด้วยตนเอง ตามข้อมูลและองค์ความรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของในพื้นที่ การพัฒนาประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทุกภาคส่วนมีความสุขในการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. ความเห็นของที่ประชุม

๒.๑ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ

- ๑) การกระจายอำนาจหากไม่ครอบคลุมจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎี เช่น การกระจายอำนาจสามารถกระทำได้ทันทีโดยไม่ต้องรอกฎหมายกระจายอำนาจ แต่ในทางปฏิบัติต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมอบให้ อปท. บริหารจัดการสถานียขนส่ง แต่ขนส่งจังหวัดเป็นผู้ก่อสร้าง บางพื้นที่มีการก่อสร้างในป่าหรือห่างไกลจากตัวเมืองหรือชุมชน ทำให้ชาวบ้านเดินทางไม่สะดวกและต้องนั่งรถโดยสารไปยังสถานียขนส่ง เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานบางเรื่องไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ การประสานงานในแนวดิ่งยังมีปัญหาการกำกับดูแลหรือการสั่งการจากบนลงมาล่าช้า และแนวราบที่มีการทำงานร่วมกับหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบ
- ๒) พ.ร.บ. กระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งควรกำหนดประเด็นแบบปลายเปิด เช่น กำหนดให้ชัดเจนถึงเรื่องในส่วนกลางจะดำเนินการเอง อาทิ ด้านการทูต การทหาร/ความมั่นคง ยุติธรรม หากเป็นเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากเรื่องเหล่านี้ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามบริบทและความต้องการของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ
- ๓) ควรเร่งปรับปรุงระเบียบและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ฉบับที่ ๓ ซึ่งปกติจะปรับทุก ๑๐ ปี และครบกำหนดเมื่อปี ๒๕๖๒ โดยเร่งให้เกิดการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาอยู่ภายใต้บังคับการบริหารงานส่วนจังหวัด

- ๔) ควรปรับเปลี่ยนกฎระเบียบหรือขั้นตอนการทำงานของ อปท. เพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัวมากขึ้น เช่น สถานการณ์โควิด-๑๙ อบจ. ไม่สามารถดำเนินการได้ทันทั่วทั้งเนื่องจากมีกระบวนการและขั้นตอนมาก ถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง/ทางหลวงชนบท/อบต./เทศบาล ไม่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้าถนน หากเป็นถนนของ อบจ. ต้องจ่ายค่ากระแสไฟฟ้ารายเดือน เป็นต้น

๒.๒ โครงสร้าง/กลไกการกระจายอำนาจ

- ๑) การส่งเสริมการกระจายอำนาจให้มีประสิทธิภาพ ควรแก้ไขปัญหาการทับซ้อนบทบาทหน้าที่และการทำงานของหน่วยงาน และงบประมาณในระดับพื้นที่
- ๒) อปท. ควรพัฒนาศักยภาพและปรับเปลี่ยนมุมมองการบริหารจัดการการขับเคลื่อนงานตามศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ ผ่านกลไกหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ อาทิ กรอ. จังหวัด กบจ. และสนับสนุนให้ อปท. แสดงบทบาทและความสามารถในการขับเคลื่อนงานอย่างเข้มแข็ง มีการสานงานที่เกิดจากพื้นที่ และติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นภาพการถ่ายโอนอำนาจจากระดับประเทศสู่ระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- ๓) การกระจายอำนาจและการพัฒนาพื้นที่ จำเป็นต้องมี Mechanism เป็นผู้ประสานงาน ซึ่งผู้ที่เหมาะสมคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ทำหน้าที่รวมพลังคนในพื้นที่ ทำงานตรงกับความต้องการของพื้นที่ และประสานเชื่อมโยงกับส่วนกลางในการให้ความช่วยเหลือพื้นที่ ซึ่งควรหาพื้นที่นำร่องมาทำงานในเรื่องนี้ หรือหากมีพื้นที่ตัวอย่างจำนวนมาก อาจนำมาถอดบทเรียนเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน ข้อดี ข้อเสีย ผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงเศรษฐกิจภาพใหญ่/โครงการ หรือผลต่อเนื่อง (Lock on Effect) แล้วสรุปบทเรียนเป็นความรู้ที่นำไปสู่เชิงนโยบาย อันเป็นการเรียนรู้จากการทำงาน ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาแบบต่อเนื่อง และได้ Network ในพื้นที่
- ๔) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นการบริหารราชการจากส่วนกลางแต่เป็นกลไกเชิงพื้นที่ ซึ่งมีส่วนราชการในพื้นที่ที่สังกัดส่วนกลางโดยตรงเหมือนกันหมดทุกจังหวัด อาทิ พาณิชย์จังหวัด เกษตรจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และส่วนราชการที่ไม่ได้สังกัด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือภูมิภาค เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แขวงทางหลวงมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็มี อปท. คือ อบต. อบจ. และเทศบาล ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีงบประมาณและอำนาจหน้าที่ทุกอย่างขึ้นอยู่กับหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญและมีมาช้านานแล้ว คือ สภาวะการแตกกระจายระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ หรือการรวมศูนย์อำนาจแบบแตกกระจาย ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อพื้นที่และผู้ที่จะไปดำเนินงานในจังหวัดว่าจะเริ่มต้นที่หน่วยงานใด เช่น นักลงทุน องค์กรพัฒนาเอกชน
- ๕) ผลจากการศึกษาวิจัยการกระจายอำนาจ พบว่า การแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้างอาจเป็นไปได้หรือไม่หรือเป็นไปได้ยาก เช่น โครงการผู้ว่าฯ CEO การตั้งคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เป็นต้น ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหา คือ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดขึ้นภายในจังหวัด จึงได้พัฒนาตัวแบบความร่วมมือด้วยการนำกลไกภาคเอกชนและประชาสังคมเข้ามาทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยใช้บันได ๓ ขั้น ดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ การใช้เงินอุดหนุน การกิจใดที่เป็นของกรมส่วนกลาง หากต้องดำเนินงานในพื้นที่ ควรมอบอำนาจลงไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาสังคม มูลนิธิ องค์กรสาธารณกุศล ที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ โดยใช้เงินอุดหนุนเป็นเครื่องมือและให้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยที่รับมอบอำนาจสามารถทำงานได้

- **ขั้นที่ ๒ ตัวแบบการทำสัญญาข้อตกลง** เป็นการจัดทำระบบงานจากการให้เงินอุดหนุนเป็นโครงการ ซึ่งเหมาะกับการกิจที่ต้องมีการดำเนินงานต่อเนื่องเป็นระยะยาว อาทิ ศูนย์ดูแลคนชรา ศูนย์เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เช่น บ้านพักเด็กในสังกัด พม. ไม่ควรสร้างบ้านพักใหม่ แต่ใช้กลไกในพื้นที่ที่มีศักยภาพ หรือองค์กรภาคประชาสังคมดำเนินการแทน พม. โดยจัดทำสัญญาตามมาตรฐานที่ พม. กำหนด และจัดสรรเงินอุดหนุนต่อหัวให้ภาคประชาสังคมที่ทำหน้าที่แทน
 - **ขั้นที่ ๓ ตัวแบบกลไกขับเคลื่อนงานภายใต้สัญญาร่วม** คือ กลไกระดับพื้นที่หรือกลไกเชิงนโยบายต้องมีพื้นที่สำหรับพูดคุยกัน และนำผู้ที่มีส่วนได้เสียและตัวละครที่สำคัญในพื้นที่ เข้ามามีบทบาทในการสนทนอย่างต่อเนื่อง เช่น การดำเนินงานของ จ.ขอนแก่น ใช้กลไก กบจ. และ กรอ. จังหวัดเป็นจุดเริ่มต้น เพื่อเสริมการทำงานของโครงสร้างเดิมที่มีอยู่แล้วโดยไม่ต้องปรับ/รื้อโครงสร้างเดิม
- ๖) จากสถานการณ์โควิด ชี้ให้เห็นถึงกลไกในพื้นที่ที่สามารถทำงานได้ดี โดยเฉพาะกลไก อสม. รพ.สต. และสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสุขภาพทุกจังหวัด ที่ทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ทั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ/ระดับจังหวัด (พขอ./พขจ.) สธ. และภาคประชาชน ทำให้กลไกในพื้นที่ได้รับการยอมรับ จึงควรให้สถาบันพระปกเกล้าเป็นเจ้าภาพร่วมกับ สช. ดำเนินการเรื่องการกระจายอำนาจ
- ๗) ปัจจุบัน การกระจายงบประมาณลงสู่ท้องถิ่นของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ยังมีปัญหา จึงควรมีหน่วยงานที่ชัดเจนในการกระจายงบประมาณจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นหรือกระจายตามภารกิจงาน เช่น กองทุนสุขภาพแห่งชาติ (สปปช.) สามารถอนุมัติการใช้งบประมาณไปบริหารจัดการที่เกี่ยวกับโควิด โดยให้ อบท. ทั้ง อบจ. เทศบาล และ อบต. ชื้อหน้ากาก จัดอบรม รณรงค์ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ จัดสรรงบประมาณของทางหลวงชนบท ให้ อบจ. ซึ่งสามารถตอบโจทย์ชาวบ้านได้มากกว่า
- ๘) การกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จตามหลักสากลนิยม ต้องกระจายอำนาจให้ออท. ซึ่งต้องดูแลประชาชนอย่างใกล้ชิด และสามารถแก้ปัญหาได้ฉับไว ทันใจ และตรงกับปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขต้องการให้เรื่องหลักประกันสุขภาพเป็น Area Based และกระจายในพื้นที่ โดยคนไทยควรมี ๓ หมอ ดูแลแบบครบวงจร ทั้ง **ปฐมภูมิ** ที่มี อสม. ดูแล เป็นหมอนคนที่ ๑ **ทุติยภูมิ** มีสถานอนามัย หรือ รพ.สต. หรือสาธารณสุขดูแล เป็นหมอนคนที่ ๒ และ **ตติยภูมิ** มี รพช. เป็นหมอนคนที่ ๓ หรือหมอครอบครัว และสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยบริการต่าง ๆ ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี จึงควรกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นขนาดใหญ่ คือ อบจ. เนื่องจากมีการทำงานอย่างใกล้ชิด ฉับไว และรวดเร็ว
- ๙) การกระจายอำนาจมุ่งเป้าลดความเหลื่อมล้ำและลดความยากจนในพื้นที่ ต้องบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้ง Top down และ Bottom up และมาหารือร่วมกัน ให้เสนอเป็นวาระแห่งชาติ และมีโจทย์ร่วมกันในประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ อาจเริ่มต้นจากการกระจายอำนาจการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล และมีเวทีสานเสวนาในทุกภาคส่วนเป็นเงื่อนไขสำคัญ ทั้งนี้ รัฐบาลต้องสนับสนุนและเปิดกว้างในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายการกระจายอำนาจ โดยสนับสนุนให้จังหวัดที่มีความพร้อมอย่างน้อย ๑๐ จังหวัด ตามเกณฑ์เบื้องต้นที่กำหนดไว้ เช่น มีงานวิชาการรองรับ ผลงานการจัดการโควิด ผู้ว่าราชการจังหวัดและ ผู้บริหาร อบท. เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

- ๑๐) การสร้างความร่วมมือเป็นนวัตกรรมกระบวนการสร้างกลไกในพื้นที่ ประกอบด้วย ๒ ส่วน
- (๑) การสร้างข้อมูลเพื่อสร้างเป้าหมายร่วม ซึ่งมีความสำคัญมากกว่ากฎระเบียบต่าง ๆ และ
 - (๒) การถ่วงดุลอำนาจมีความสำคัญมากกว่าการรวบรัดอำนาจเบ็ดเสร็จ
- ๑๑) การกระจายอำนาจแบบ Area-based Management หัวใจสำคัญคือการกระจายโอกาส และสร้างความเจริญของพื้นที่ ด้วยศักยภาพของพื้นที่ ผู้นำ ทรัพยากร และความร่วมมือในพื้นที่ โดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมาย โดยมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ๒ ประเด็น คือ (๑) **กลไก** โดยตั้งโจทย์ว่า กลไกแบบใดที่สามารถขับเคลื่อนพลังของพื้นที่ได้ เช่น ขอนแก่นโมเดลที่เป็นการจดทะเบียนในรูปของบริษัทร่วม ลักษณะเหมือนกึ่งรัฐวิสาหกิจ แต่ต้องถ่วงดุลกัน ซึ่งระบบนี้ ราชการไทยไม่สามารถทำได้ จึงต้องมีการถอดบทเรียนวิธีการทำงาน กระบวนการ ระบบข้อมูล และรูปแบบ ที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น และ (๒) **แรงต้าน** มาจาก ๒ ส่วน คือ **ระบบตรวจสอบ** ถูกกำหนดโดยระเบียบที่มีความเข้มงวดมาก ไม่สามารถขยับตัวได้ ซึ่งการทำงานในพื้นที่ต้องมีความยืดหยุ่นสูง จึงต้องทำการวิเคราะห์เพื่อจัดการกับแรงต้านนี้ และ **แรงต้านจากอำนาจตามกฎหมายของกรมที่ครอบงำเหนือพื้นที่กายภาพ** คือ ที่ดิน น้ำ ป่า ทะเล ชายฝั่งทะเล ซึ่งมีหลายกรมที่ดูแลและทับซ้อนกัน กฎหมายของแต่ละกรมไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหาระหว่างพื้นที่และระหว่างกรมเอง และไม่สามารถจัดการได้ ปัญหาจึงตกกับประชาชนในพื้นที่ จึงขอเสนอให้สถาบันพระปกเกล้าจัดเวทีหารือในเรื่องการพัฒนารูปแบบ กลไก และการวิเคราะห์เรื่องแรงต้านและเงื่อนไขต่าง ๆ รวมทั้งทำให้เห็นเป็นตัวอย่างที่หน่วยงานอื่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ เพื่อให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนต่อไป

๒.๓ การขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ

- ๑) ควรส่งเสริมและจุดประกายกระบวนการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการทำงาน เนื่องจากเข้าใจสภาพปัญหาและบริบทในพื้นที่ของตนเองเป็นอย่างดี และขยายไปยังพื้นที่อื่นอย่างต่อเนื่อง
- ๒) การขับเคลื่อนการกระจายอำนาจไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานระดับภูมิภาคของ สศช. ใน ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ สามารถทำหน้าที่สนับสนุนการเก็บข้อมูลศักยภาพของระดับพื้นที่ และจัดทำ Profile ระดับภูมิภาค ประกอบการวางแผนเชิงพัฒนาอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาของประเทศร่วมกัน
- ๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ควรนำงานวิจัยมาบูรณาการ/ส่งเสริมการทำงานในระดับพื้นที่ โดยสถาบันพระปกเกล้า และ สช. ทำหน้าที่เชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการต่อยอดการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

๒.๔ การพัฒนาระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น

- ๑) องค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจ คือ สร้างจิตสำนึกการทำงานเพื่อส่วนรวมของคนในพื้นที่ สร้างองค์ความรู้ สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง และทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานร่วมกันแบบองค์รวมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ เป็นข้อพิสูจน์แล้วว่า ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะขับเคลื่อนการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ชุมชนท้องถิ่นยังได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคเอกชน อาทิสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่มีตัวแทนระดับจังหวัดทั่วประเทศ

ซึ่งมิได้ขับเคลื่อนงานด้านการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่เชื่อมโยงกับหน่วยงานในทุกมิติของการพัฒนา

- ๒) การสร้างการพัฒนาระดับพื้นที่ที่สามารถมองได้หลายมุม จึงควรหาประเด็นที่เป็นปัญหาระดับประเทศและสามารถแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่ได้ด้วย เช่น ปัญหามลพิษ โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาของพื้นที่ที่มาจากคนในพื้นที่ ด้วยการสร้างเป็นตุ๊กตาให้ทุกคนช่วยกันคิด ออกแบบ และวางแผนการทำงาน รวมทั้งการจัดกลไกในการประสาน เชื่อมโยง หรือสร้างการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคได้จริง ตามความต้องการของคนในพื้นที่
- ๓) การพัฒนาระดับพื้นที่ ยังไม่มี Mechanism ทั้งนี้ สถาบันพระปกเกล้า และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) หรือ PMUA อาจนำโครงการวิจัยหรือโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมาร่วมมือกันทำงาน โดยทำโครงการพัฒนาพื้นที่ที่มาจากความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ช่วยกัน Active Partner ในพื้นที่ต่าง ๆ และจัดการความรู้ที่ได้จากพื้นที่ต่าง ๆ แล้วสังเคราะห์เป็นนโยบายระดับประเทศ ซึ่งหลายพื้นที่มีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง
- ๔) นโยบายที่จะช่วยหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ บุรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน เช่น โครงการการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เป็นการแก้ปัญหายากจนใน ๕ มิติ เน้นส่งเสริมกลไกในระดับพื้นที่และสร้างการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ โดยให้คนในชุมชนแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และดำเนินการด้วยตนเอง ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของในพื้นที่ การพัฒนาประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทุกภาคส่วนมีความสุขในการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๕) ภายหลังสถานการณ์โควิด ประชาชนมิได้มีปัญหาเรื่องสุขภาพเท่านั้น แต่มีปัญหาอื่น ๆ จึงควรจัดระบบการทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และหาหรือผู้แทนแต่ละกรม/กระทรวง เกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงนโยบาย และการกระจายอำนาจให้ออปท. หรือกรม/กระทรวงดำเนินการ เช่น คนงาน/เกษตรกรที่กลับบ้านและมีปัญหาที่ดินทำกิน/น้ำ เป็นต้น
- ๖) สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง โดยรัฐบาลต้องส่งเสริมการพัฒนาหรือสร้างระบบต่าง ๆ ขึ้นมารองรับ อาทิ โครงสร้างงบประมาณ โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน โครงสร้างภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และโครงสร้างข้อมูลความรู้ โดยกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ เป็นผู้สนับสนุน
- ๗) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (อว.) ควรมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ โดยการสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมความรู้ นำข้อมูลความรู้ไปสนับสนุนและพัฒนาพื้นที่ และมุ่งเน้นจุดคานงัด คือ ค้นหาจุดแข็ง และสร้าง Platform ทั้งประเทศ แล้วนำมาบูรณาการความร่วมมือกันในระดับกระทรวง ก็จะทำให้การพัฒนาพื้นที่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

๒.๕ ยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

- ๑) ควรกำหนดเป้าหมายสถานะของประเทศที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่คนในประเทศยังไม่มีเป้าหมายร่วมกันในการเดินไปข้างหน้า เช่น กำหนดสถานะประเทศให้เป็นมหาอำนาจด้านอาหาร

- ๒) ขอให้ สศช. พิจารณาหรือเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับ อปท. ใน ๑๓ หมายเหตุของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งจะมีผลต่อการจัดทำแผนในระดับย่อย และการพัฒนาในระดับพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นจุดเริ่มต้นในการนำไปขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่

๒.๖ อื่น ๆ

- ๑) การพัฒนาคนเป็นเรื่องสำคัญในการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ซึ่งกำลังสำคัญที่จะมาสานต่องานของผู้ใหญ่ ซึ่งต้องพัฒนาคนให้พร้อมในหลายด้าน เช่น การสร้างจิตสำนึก รักและพัฒนab้านเกิด/ท้องถิ่น/จังหวัดของตนเอง บทบาทหน้าที่ เป้าหมายของจังหวัด ภาวะผู้นำ การสื่อสารให้รู้เท่ากัน เป็นต้น โดยการฝึกอบรม การลงมือปฏิบัติจริง และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาและกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเกิดขึ้นจริงและมีความยั่งยืน
- ๒) ประเด็นนำเสนอต่อที่ประชุมแต่ละครั้ง จะเป็นเวทีที่ต่อเนื่อง โดยทำงาน ๒ ระดับ คือ แนวราบ/พื้นที่ และเชื่อมโยงกับแนวดิ่ง เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือการแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ตัวอย่างการต่อยอดการขับเคลื่อนงานที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานสุขภาพแห่งชาติ ริเริ่มการปฏิรูประบบสุขภาพ ก่อให้เกิดกระบวนการและกลไกในพื้นที่ เรียกว่า สมัชชาสุขภาพจังหวัด โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเขตสุขภาพภาคประชาชน และร่วมทำจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะเรื่องสุขภาพ/สุขภาวะ ซึ่งในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา มีการขยายการทำงานไปหลายเรื่อง ทั้งคน สังคม และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน ๑๕ ข้อ จาก ๑๗ ข้อ

การประชุมเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

“เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย” ครั้งที่ ๓ :

“ภาพอนาคตการจัดการระบบสุขภาพเขตเมือง : บทเรียนจากวิกฤตโควิด-๑๙ ในกรุงเทพฯ.”

วันอังคารที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น.

ผ่านระบบออนไลน์

เจ้าภาพหลัก : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

๑. ประเด็นนำเสนอ “ภาพอนาคตการจัดการระบบสุขภาพเขตเมือง : บทเรียนจากวิกฤตโควิด-๑๙ ใน กทม.”

๑.๑ ความท้าทายของระบบสุขภาพเมืองใหญ่และแนวทางการพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างมีส่วนร่วม โดย นายแพทย์ประทีป ธนกิจเจริญ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

๑) ระบบสาธารณสุขไทย มีจุดแข็ง ๗ ประการ คือ

(๑) โครงสร้างดี มีโรงเรียนแพทย์ถึงสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง (สสม.) ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ (๒) การแพทย์ดีมีมาตรฐานสากล (๓) การสาธารณสุขดี มีการทำงานเชิงรุก (๔) กำลังคนมีประสิทธิภาพ การผลิตและพัฒนาได้มาตรฐานสากล (๕) หลักประกันสุขภาพทั่วถึง (๖) อาสาสมัครและสุขภาพภาคประชาชนเข้มแข็ง และ (๗) มีเครดิตทางสังคมสูง

๒) ข้อท้าทายระบบสาธารณสุขเขตเมือง (กทม.) มี ๗ ข้อ ดังนี้ (๑) ทรัพยากรมากและหลากหลาย (๒) การจัดการไม่เป็นเอกภาพ (๓) บริการการแพทย์แยกส่วน (๔) ระบบปฐมนิเทศไม่ต่อเนื่อง (๕) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีจำกัด (๖) กลุ่มเปราะบางเข้าไม่ถึงระบบบริการ และ (๗) ไม่พร้อมรับวิกฤต

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ภาพอนาคตการจัดการระบบสุขภาพเขตเมือง:

บทเรียนจากวิกฤตโควิด-19 ใน กทม.

นพ.ประทีป ธนกิจเจริญ เลขาธิการ สช.

๓) ความร่วมมือของ สช. และภาคีภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีการจัดเวทีพัฒนาข้อเสนอระบบสุขภาพเขตเมือง (กทม.) ๓ เวที ประกอบด้วย เวทีที่ ๑ เวทีสแกนประเด็นท้าทายและกลุ่มได้เสีย คือ เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย ครั้งที่ ๓ ในวันนี้ เวทีที่ ๒ เวทีพัฒนาข้อเสนอจากภาคส่วนต่าง ๆ จะจัดขึ้นในเดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๔ และเวทีที่ ๓ เวทีสมัชชาสุขภาพกรุงเทพมหานคร (ครั้งที่ ๒) จะจัดขึ้นในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๑.๒ ความท้าทายการจัดบริการสาธารณสุขเขตเมือง : กรุงเทพฯ โดย นายแพทย์วรงค์ ลิ่วลักษณ์ รองหัวหน้าผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร

๑) ความท้าทายการจัดบริการสาธารณสุขใน กทม. สาเหตุมาจากพื้นฐานหรือบริบทของ กทม.

ได้แก่ (๑) ข้อมูลจำนวนประชากร ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ถูกต้อง เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งคนไทยจากปริมณฑลและจังหวัดต่าง ๆ และแรงงานต่างด้าว และ (๒) กทม. มีกลุ่มเปราะบางหลากหลายกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการสาธารณสุข และผู้ให้บริการสาธารณสุขเข้าไม่ถึงกลุ่มคนเหล่านี้ด้วย ทำให้การบริหารจัดการเรื่องโรคระบาดและอื่น ๆ เป็นไปได้ยาก

๒) การจัดการภาวะวิกฤตของ กทม. ประกอบด้วย

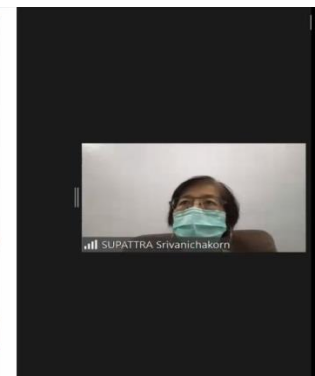
๒.๑) นำข้อมูลที่ถูกต้อง นำเชื่อถือ มาใช้ในการวิเคราะห์และวางกลยุทธ์ในการจัดการ ปัจจุบันยังมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลที่ไม่ค่อยมีหรือไม่สมบูรณ์ ทั้งข้อมูลด้านการแพทย์และสาธารณสุข ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ประชากรกลุ่มเปราะบาง เป็นต้น

๒.๒) ควรมีการปรับโครงสร้างการจัดการ การเตรียมการ ชักซ้อม และวางแผน เพื่อรองรับสถานการณ์ในครั้งต่อไป และร่วมดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ อาทิ ชุมชน ภาคประชาชน กลุ่มจิตอาสาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบัน กทม. มีโครงสร้างในการจัดการ ๒ ระดับที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เข้มแข็ง ได้แก่ ส่วนกลาง คือ ศบค. กทม. และการจัดการในระดับเขตทั้ง ๕๐ เขต ซึ่งในแต่ละเขตมีโครงสร้างการจัดการ ๑๐ ฝ่าย และมีทรัพยากรมาก ทั้งหน่วยบริการ เครื่องมือต่าง ๆ และบุคลากร แต่ยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำงาน (Stand Alone) ไม่มีการประสาน และเตรียมการในการรับสถานการณ์วิกฤตร่วมกัน

๒.๓) ควรมีการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันลงไปสู่ประชาชนในระดับพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐด้วยตนเอง เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามมาตรการต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้วางไว้เป็นอย่างดี เช่น เมื่อเกิดสถานการณ์จะต้องติดต่อที่ใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ และจะต้องทำอะไรต่อไป เป็นต้น

๒.๔) ปัญหาการบริการเชิงรุก โดยระบบปฐมภูมิค่อนข้างอ่อนแอ เป็นลักษณะตั้งรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาที่ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครบทุกกลุ่ม

๑.๓ ประสพการณ์การจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิและการพัฒนาระบบสุขภาพในเขตเมือง ใน กทม. โดย แพทย์หญิงสุพัตรา ศรีวณิชชากร เครือข่ายแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

๑) สถานการณ์ระบบบริการปฐมภูมิในเขตกรุงเทพมหานคร กทม. มีโครงสร้างประชากรที่หลากหลายและแตกต่างจากเมืองอื่น ๆ ประกอบด้วย ผู้คนจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มคนที่เคลื่อนย้ายทั้งชั่วคราวและถาวรจำนวนมาก ซึ่งหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิในพื้นที่กรุงเทพฯ

ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ โดยส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่และสถาบันทางการแพทย์เฉพาะทางจากหลากหลายสังกัด ขณะที่หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิซึ่งเป็นหน่วยบริการด่านแรกมีไม่เพียงพอ ทั้งเชิงปริมาณและการกระจายตัวในแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของศูนย์บริการสาธารณสุข กทม. ที่มีเพียง ๖๓ ศูนย์ โดย ๑ ศูนย์ต้องดูแลประชากรประมาณ ๘๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ คน และส่วนที่เหลือเป็นคลินิกเอกชนที่มีจำนวนไม่มากและกระจุกกระจาย ทั้งนี้ หน่วยบริการปฐมภูมิในลักษณะทางการแพทย์ยังคงมีข้อจำกัดในการติดตามอาการผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ขณะที่บริการปฐมภูมิในลักษณะบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน ซึ่งเปรียบเทียบกับ รพ.สต. หรือสถานีนอมนายในต่างจังหวัดที่มีการกระจายและครอบคลุมพื้นที่ที่มีความชัดเจนมากกว่าในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ รูปแบบการบริการที่ยังไม่มีการปรับตัวของหมู่บ้านจัดสรรและสถานประกอบการต่าง ๆ ทำให้ กทม. จำเป็นต้องพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่ประสานเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะความเข้มแข็งภาคประชาสังคมหรือหน่วยงานระดับชุมชน ที่มักจะเกิดขึ้นเฉพาะกิจในภาวะฉุกเฉินมากกว่าการรวมตัวอย่างถาวรในระยะยาว เพื่อให้รองรับกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙

๒) บทบาทของทีมบริการสุขภาพปฐมภูมิ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙
แบ่งออกเป็น ๓ บทบาทสำคัญคือ (๑) Communication หรือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเพื่อลดปัญหาความตื่นตระหนกและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญอย่างมาก (๒) Consultation หรือการให้คำปรึกษานำ ตลอดจนประสานส่งต่อผู้ป่วยในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ Home Isolation (HI) Telemedicine และ (๓) Co-ordination หรือการประสานเชื่อมต่อความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Continuity Care) เหมาะสม และครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพและสังคมรายบุคคล ครอบครัว และชุมชน

๓) รูปแบบการบริการสุขภาพปฐมภูมิใหม่ในกรุงเทพมหานครภายใต้การระบาดของโรคโควิด-๑๙
เครือข่ายแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (Family Medicine CoCare : FM CoCare) ทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนทั้งเครือข่ายอาสาภาคประชาสังคม เครือข่ายอาสาแพทย์ และเครือข่ายอาสาวิชาชีพอื่น ๆ อาทิ ทันตแพทย์ เกษตรกร ภายใต้การทำงานรูปแบบใหม่ที่เป็นการสื่อสารทางไกลผ่านระบบดิจิทัล อาทิ LINE OA Video Call ที่สามารถดูแลประชาชนได้อย่างครอบคลุมและรวดเร็วยิ่งขึ้น การร่วมมือกับผู้ประกอบการ SMEs ในการพัฒนาเครือข่ายข้อมูล แอปพลิเคชัน และอุปกรณ์ทางการแพทย์ การสร้างชุดยังชีพพื้นฐาน และการส่งต่อผู้ป่วย ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องมีหน่วยบริการหลัก อาทิ กรุงเทพมหานครหรือโรงพยาบาลในการประสานเชื่อมโยงของเครือข่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อลดช่องว่างการจัดการบริการสุขภาพให้น้อยลง

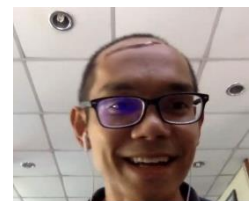
๔) ตัวอย่างสำคัญที่เครือข่ายแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวได้ให้บริการสุขภาพภายใต้สถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ การเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการระบบ HI ทั้ง สปสช.กม. และกรมการแพทย์ ปัจจุบันมีเครือข่ายแพทย์อาสากว่า ๑,๐๐๐ คนจากทั่วประเทศ ที่ปฏิบัติงานหมุนเวียนกันวันละ ๒๐๐-๓๐๐ คน ทั้งแพทย์ทั่วไปและแพทย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง **ทำงานร่วมกับคลินิกเวชกรรมต่าง ๆ** โดยหนึ่งในนั้นคือ คลินิกชุมชนอบอุ่นภายใต้การดำเนินงานของ สปสช. ที่ให้การดูแลเชิงพื้นที่ในแต่ละชุมชน และคลินิกในรูปแบบของมูลนิธิที่จะช่วยบรรเทาอุปสรรคด้านค่าใช้จ่ายบางส่วน เพื่อให้การส่งต่อผู้ป่วยเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถดูแลผู้ป่วยได้มากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ครอบคลุมทั้งผู้ป่วยสีเขียว สีเหลือง และสีแดง นอกจากนี้ ยัง**ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายจิตอาสาภายนอก**ในการลงพื้นที่คัดกรองตามชุมชน

(Onsite) กับ NGOs และ**ความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชน**ที่ยังคงมีจำนวนน้อย และต้องดำเนินการให้เข้มข้นต่อไป เพื่อพัฒนาเป็น Primary Care Hub ที่มีความเข้มแข็ง ทั้งการจัดการบริการสุขภาพและวิชาการ และมีอำนาจต่อรองกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบต่อไป

๕) บทเรียนของการดำเนินงาน FM CoCare เครือข่ายแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวพยายามเป็นกลไกในการประสานความเชื่อมโยงระหว่างระบบบริการสุขภาพหลัก อาทิ กรุงเทพมหานคร สปสช. กรมการแพทย์ ให้เข้ากับเครือข่ายอาสาของภาคประชาชน เพื่อลดปัญหาความไม่เข้าใจรูปแบบการทำงานและรับทราบข้อจำกัดของกันและกัน โดยสร้างชุดมาตรฐานวิชาการของหน่วยบริการปฐมภูมิ การปรับระบบการทำงานของทีมแพทย์และอาสา อาทิ การจ่ายยาฟาวิพิราเวียร์ (Favipiravir) ของทีมแพทย์ให้รวดเร็วมากขึ้นเมื่อมีอาการ การให้เครือข่ายอาสาประชาชนช่วยค้นหาและนำส่งออกซิเจนและยารักษาโรคให้ผู้ป่วยถึงที่พักอาศัย การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารร่วมกัน เช่น AMED ของ สวทช. ในการดูแลผู้ป่วย Home Isolation ระบบ Call Center ภายใต้อีเมล GetAlarmz และกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ช่วยกระจายข้อมูลความช่วยเหลือไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวนำมาซึ่งความสำเร็จในการบริการสุขภาพปฐมภูมิเป็นอย่างมาก สามารถรองรับผู้ป่วยได้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ คน เป็นผู้ที่รักษาหายกว่า ๙,๐๐๐ คน หรือร้อยละ ๕๐ ของการให้บริการการรักษาแบบ Home Isolation

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ระบบการจัดการปฐมภูมิภายใต้การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในพื้นที่ กทม. เดินหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรับมือกับความท้าทายในอนาคต จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามข้อเสนอที่สำคัญ คือ การอภิบาลระบบ (Governance) หรือการทำให้ระบบความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทำงานเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งลักษณะเดิมและนวัตกรรมบริการใหม่ ๆ ทั้งการจัดสรรทรัพยากร การแสดง Feedback ให้ประชาชนและภาคีอื่น ๆ ได้รับรู้ โดยพัฒนาและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสารและพยากรณ์สุขภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพเพื่อขยายขีดความสามารถของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ทั้งบุคลากรทางการแพทย์ในระบบและประชาชน

๑.๔ บทเรียนจากพื้นที่ : ปฏิบัติการตัดวงจรระบาด สู้ต้นแบบกักกักชุมชนรับมือโควิด-๑๙ โดย นายแพทย์วิรุฬ ลิ้มสวาท สำนักวิจัยสังคม และทีมงาน นำเสนอประสบการณ์โดยตรงจากผู้ที่ทำงานในพื้นที่ ถึงปัญหาบริการของ กทม. ในช่วงวิกฤติโควิด และบทบาทหน้าที่ในระยะยาว

๑) นายคริส โปตระนันท์ กลุ่มเส้นด้าย

กลุ่มเส้นด้ายให้ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อจากวันละ ๑,๐๐๐ คน เหลือ ๒๐๐ คน เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐปรับตัวได้มากขึ้น และกลุ่มเส้นด้ายและภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันตรวจเชิงรุกมากกว่า ๑๕,๐๐๐ คน โดยกลุ่มเปราะบางที่มีผลต่อโรคระบาดคือกลุ่มแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีปัญหาด้านเอกสารทำให้ไม่สามารถเข้ารับการตรวจในจุดตรวจของ กทม. ได้ และการเบิกจ่ายค่าตรวจและรักษาในสถานบริการ จึงควรลดขั้นตอนการตรวจเอกสาร และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ กลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อ ออทิสซึม ผู้สูงอายุ อัลไซเมอร์ จิตเวช หรือกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ยังไม่มีหน่วยงานเข้าไปจัดการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากกระบวนการซับซ้อนและไม่สะดวกในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทำให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสเสียชีวิตสูง ซึ่งให้เห็นถึงภาครัฐยังไม่มี การวางแผนให้คนกลุ่มนี้ จึงต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น

๒) นางชุตติมา เรื่องแก้วมณี เครือข่ายคลองเตยดีจัง

ผลกระทบของโควิดที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ และอื่น ๆ ซึ่งภาคประชาสังคมทำงานเชื่อมโยงกับหลายองค์กรในพื้นที่ ทั้งการดูแล การตรวจคัดกรอง และปฐมพยาบาล ปัญหาที่พบคือ การจัดการข้อมูลของแต่ละระบบยังไม่มีเชื่อมโยงกัน ซึ่งภาครัฐควรเพิ่มความรวดเร็วในการจัดการและการทำงานในพื้นที่ เช่น การปลดล็อคการตรวจ Antigen Test Kit การคัดแยกและจัดการผู้ป่วย เป็นต้น และการจัดสรรทรัพยากรสู่ชุมชนตามความต้องการ ทั้งเงิน คน เวลา และความรู้เกี่ยวกับโรคและการระบาดของโรค รวมทั้งสนับสนุนการทำงานเชิงเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาคประชาชนในพื้นที่ สถานบริการสาธารณสุข โรงเรียน และสำนักงานเขต ในการแก้ไขปัญหา จัดสรรทรัพยากร และการดูแลร่วมกันในพื้นที่ เพื่อสะท้อนการทำงานที่นำไปสู่การจัดทำนโยบาย

๓) นางนุชจรี พันธุ์โสม เลขานุการสภาองค์กรชุมชนเขตวังทองหลาง

กลุ่มเปราะบางร้อยละ ๘๐ อยู่ในชุมชนแออัด โดยชุมชนรวมตัวกันสร้างภูมิทางสังคม ให้เข้มแข็ง ๓ เรื่องคือ บุคลากร องค์ความรู้และการบริหารจัดการ และความร่วมมือของคนในชุมชน ซึ่งการทำงานของสภาองค์กรชุมชนแบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ **HI ที่บ้าน** โดยแพทย์สาธารณสุขเป็นผู้วิเคราะห์การอยู่ด้วยกันหรือแยกกันตัว การรักษาและป้องกัน **CI (Communication Isolation) ระดับชุมชน** ชุมชนมีที่รองรับให้อยู่ในชุมชน **CI ระดับเขต** โดยเขตเปิดพื้นที่และสภาองค์กรชุมชนบริหารจัดการและดูแลในเบื้องต้นทั้ง ๓ ระดับ จนสามารถจับคู่กับหน่วยงานที่ดูแลได้ ทั้งนี้ การมีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและแยกประเภทประชากร เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยติดเตียง เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำแผนผังพื้นที่ ทำให้ชุมชนและองค์กรสภาชุมชนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้ามาช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อน โดยมีข้อเสนอ ๓ ประเด็นคือ (๑) หน่วยงานภาครัฐบูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานภายในเขตมากขึ้น เพื่อให้เกิดกลไกการทำงานร่วมกันและผ่านวิกฤตไปด้วยกัน (๒) การปรับระเบียบการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และ (๓) การทำงานในพื้นที่ควรมีงบประมาณและบุคลากร

๒. ความเห็นของที่ประชุม

๒.๑ นโยบาย

ควรปรับปรุงนโยบาย แก้ไขกฎระเบียบ และข้อเสนอต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้รวดเร็วในการจัดการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งการเข้าถึง การตรวจ ATK และ RT-PCR เจิงรุก การคัดกรองและแยกผู้ป่วย และการอนุญาตเฉพาะหน้าให้ภาคเอกชนและคลินิกเวชกรรมที่มีบุคลากรและศักยภาพเพียงพอมาสนับสนุนการทำงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงระบบและการรักษาได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนใช้สปีชีแว รวมทั้งควรประสานการทำงานและความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง และและเอกชนให้มากขึ้นและเป็นระบบ จะทำให้สถานการณ์คลี่คลายได้เร็วขึ้น

๒.๒ การบริหารจัดการ

๑) การบริหารจัดการบริการสุขภาพในสถานการณ์ปัจจุบันให้ดีขึ้น ควรดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) กำหนดแนวทางการทำงานของ Nursing Home ให้ชัดเจน และมีการจับคู่กับโรงพยาบาลต่าง ๆ ในการดูแลกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ก็จะช่วยลดอัตราการเสียชีวิตลง

- ๑.๒) การตรวจด้วย ATK มี Fault Negative ค่อนข้างสูง หากเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต้องทำ ATK และ RT-PCR คู่กัน โดยทำ ATK ไปก่อนเพื่อรีบให้ยา และทำ RT-PCR เพื่อให้ผู้ป่วยไม่หลุดไปเผยแพร่ในชุมชน
- ๑.๓) กำหนดระยะเวลาการฉีดวัคซีนทุกกลุ่มให้ชัดเจน เช่น กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มโรคเสี่ยง ๖ โรค กลุ่มคนทำงานหรืออายุน้อยกว่า ๖๐ ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่เดินทางไปที่สาธารณะและมีโอกาสมาแพร่เชื้อให้ผู้สูงอายุ และกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อการกระจายให้เป็นวัคซีนหมู่นอกจากนี้ ควรให้ความรู้ที่เป็นวิชาการเกี่ยวกับวัคซีนและสื่อสารไปยังประชาชนให้ชัดเจน เช่น ติดเชื้อแล้วอยู่ได้เพียงใดและจะฉีดวัคซีนกระตุ้นอีก ๑ หรือ ๓ เดือน เป็นต้น รวมทั้งการให้ความรู้และสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับวัคซีนอย่างจริงจังและจริงจัง
- ๑.๔) การเข้าถึงข้อมูลของประชาชนในยุค 5G ควรจัดทำข้อมูลแบบ Real Time ที่สามารถนำมาวิเคราะห์และตัดสินใจได้เอง
- ๑.๕) การสื่อสารที่รวมจุดเดียว โดยมีเบอร์โทรประสานเพียงเบอร์เดียวที่รับทุกเรื่องเกี่ยวกับโควิดหรือโรคระบาดอื่น ๆ
- ๑.๖) นำงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร และกองทุนหลักประกันสุขภาพในท้องถิ่นหรือพื้นที่ ที่ยังไม่มีการใช้มากนัก มาสนับสนุนการทำงานของจิตอาสา
- ๒) การจัดการบริการสุขภาพยุคใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการ ดังนี้
 - ๒.๑) มีความโปร่งใส (Transparency) ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ต้องทำงานร่วมกันด้วยเท่าเทียม เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน หลีกเลี่ยงทัศนคติที่ไม่ดีในการให้ความช่วยเหลือของภาคเอกชน โดยเฉพาะความเข้มแข็งของภาคประชาชนที่มีศักยภาพในการทำงานได้ดีมากและสมควรได้รับความชื่นชม
 - ๒.๒) ให้ความสำคัญกับหน่วยบริการปฐมภูมิขนาดเล็กหรือคลินิกเวชกรรมในชุมชน ที่มีโครงสร้างการทำงานร่วมกับพื้นที่ชุมชนและ สปสช. มาอย่างยาวนาน ในการดูแลประชาชนในพื้นที่ให้ทั่วถึง และ
 - ๒.๓) การทำงานร่วมกับอาสาสมัครวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งการทำงานร่วมกับทีมอาสาวิชาชีพจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น และช่วยเพิ่มความเข้มแข็งให้หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งบูรณาการการทำงานของหน่วยงานสาธารณสุขทั้งระบบทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด
 - ๒.๔) วางระบบสุขภาพครัวเรือนให้ชัดเจนมากขึ้น และจัดทำระบบสุขภาพคนเมืองหรือคนในชุมชน ซึ่งอาจไม่ใช่ระบบสุขภาพระบบใหญ่ แต่ต้องมีระบบ Health care และ Health service โดยให้คนในชุมชน ภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาทำงานร่วมกันในการให้บริการด้านสุขภาพที่ดีขึ้น
 - ๒.๕) การพัฒนาระบบข้อมูลด้านสาธารณสุขทั้งหมดให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ทั้งระบบที่รวมถึงภาคเอกชน จิตอาสา อปท. และชุมชน
- ๓) ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของ กทม. คือ ระบบปฐมภูมิไม่เข้มแข็งและไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก จะเห็นได้จากกองทุนสุขภาพ ๓ กองทุน ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม และสิทธิการรักษาพยาบาลของราชการ จะมีเฉพาะกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่เน้นระบบปฐมภูมิ ทำให้คน กทม. หลายล้านคนไม่ได้อยู่ในระบบปฐมภูมิ จึงต้อง

ปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานของแต่ละกองทุนให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ๔) ควรปรับระบบการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของกลุ่มผู้พิการทางตา หู และออทิสติก อาทิ โรงพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโควิดต้องเป็นโรงพยาบาลเฉพาะของผู้พิการที่สามารถรองรับผู้พิการได้ ซึ่งไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการ และการปรับนโยบายและพัฒนาระบบเฉพาะสำหรับคนกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะผู้พิการให้สามารถเข้าถึงระบบบริการต่าง ๆ ได้ มีใช้ระบบดิจิทัลเพียงอย่างเดียว
- ๕) การบริหารจัดการเมือง (๑) ควรให้คนในพื้นที่จัดการปัญหาและมีอำนาจในการบริหารจัดการเมืองของตนเอง พัฒนาศักยภาพคนในพื้นที่หรืออาสาสมัครในพื้นที่ (๒) การวางผังเมืองใหม่ที่สามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคได้ เรียกว่า Post Covid Design เช่น จัดทำระบบขนส่งที่มีความสะอาด เป็นต้น และ (๓) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง อาทิ ระบบ Tracking System, Warning System, Mapping, Big Data ยังแยกส่วนและไม่ถูกนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมและ จึงควรใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหาหรือวางแผนการบริหารจัดการเมืองอย่างเต็มที่

๒.๓ ชุมชน/ภาคีเครือข่าย/การมีส่วนร่วม

- ๑) หอการค้าไทยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรับมือและบรรเทาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ได้แก่ นโยบาย Connect the dots ทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวกลางของภาคเอกชนในการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายทั้งภาคประชาชนและภาครัฐเข้าด้วยกัน โครงการ GObiz โดยรวบรวมและคัดกรองข่าวสารต่าง ๆ และแจ้งไปยังเครือข่ายสมาชิก โครงการครัวหอการค้า ที่ได้รับบริจาคอาหารให้บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนทั่วไป การจัดตั้งศูนย์ให้บริการฉีดวัคซีนกว่า ๒๕ จุดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่น ห้างสรรพสินค้าในเครือเซ็นทรัล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เป็นต้น
- ๒) Public Private Partnership จะต้องทำและเชื่อมโยง ๔ เรื่องเข้าด้วยกัน ได้แก่ (๑) ข้อมูลและองค์ความรู้ (๒) การนำข้อมูลไปสื่อสารกับประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง (๓) การเชื่อมโยงกับการทำงานของอาสาสมัครในการลงพื้นที่ อาทิ สภาองค์กรชุมชน NGO อาสาสมัครของชุมชน และ (๔) การมีส่วนร่วมของ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) ที่ต้องอาศัยคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- ๓) Primary Care ต้องเริ่มตั้งแต่ครัวเรือน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นหรือเขต และทำงานร่วมกันทั้งระดับบนและล่าง จนเกิดความเชื่อมั่น และ Active Citizen
- ๔) วิฤตครั้งนี้ทำให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการดูแลสุขภาพชุมชนในเขตเมือง และพลังของชุมชนที่เข้มแข็ง อาทิ แกนนำชุมชน พระ ในการให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ผลกระทบจากโควิด

- ๑) ควรมีการจัดการปัญหาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ โดยเฉพาะรายได้ของคนในพื้นที่ภายหลังโควิด
- ๒) ส่วนกลางต้องรวบรวม pain point ทั้งหมดที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญและแนวทางการแก้ไข ปัญหาในอนาคตที่เป็นรูปธรรมในทุกมิติ และบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอรัฐบาลต่อไป

๒.๕ อื่น ๆ

- ๑) สข. หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่าง ๆ ให้เป็นระบบในรูปแบบเอกสารที่สะดวกในการเข้าถึง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสุขภาพที่สามารถนำไปต่อยอด และใช้ประโยชน์ในอนาคต

๒) ข้อเสนอที่จะนำไปในเวทีสมัชชาสุขภาพ ควรอย่างน้อย ๒ ส่วนคือ ข้อเสนอระยะสั้น เกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางและกลุ่ม ๖๐๘ และการกระจายการบริหารจัดการระบบสุขภาพ และข้อเสนอระยะยาว เกี่ยวกับเมื่องน่ายุที่ครอบคลุมหลายมิติ

๓. สรุปการประชุมในภาพรวม โดย นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ มีดังนี้

๓.๑ **สิ่งที่เห็น** มี ๓ ประเด็น ได้แก่ **หนึ่งในสภาวะปกติ** ๑) กทม. มีทรัพยากรต่อประชากรมากที่สุด ทั้งโรงพยาบาล เตียง คน และเงิน ๒) โรงพยาบาลที่ดีที่สุดในประเทศ ๓) มีทางเลือกมากที่สุดสำหรับคนที่มีโอกาสมาก ๔) อินเทอร์เน็ตดีที่สุดในประเทศ และอื่น ๆ ซึ่งดีกว่าชนบท และ ๕) ยังต้องมีการพัฒนาระบบสุขภาพ **สอง ส่วนที่ขาดหายไป** การเชื่อมโยงโครงสร้างระบบสุขภาพ ระบบปฐมภูมิกับทุติยภูมิและตติยภูมิในชนบท มีการสร้างมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง **สาม ศักยภาพที่เกิดขึ้นจริงในช่วงโควิด** ทั้งระดับปัจเจก ครอบครัว องค์กรภาคธุรกิจเอกชนและสาธารณประโยชน์ และการรวมตัวกันใหม่ ๆ ที่มีการรวมตัวกันได้ดีและจำนวนมาก ซึ่งยังไม่รวมอาสาสมัครพลังเครือข่ายต่าง ๆ ที่รวมตัวกันมานานและเชื่อมโยงกันแล้ว เช่น กลุ่มเส้นด้าย เครือข่ายหมอครอบครัว เป็นต้น

๓.๒ **สิ่งที่ได้ยิน** สรุปเป็นคำ ๔ คำ คือ ๑) *Strong and Good Governance* กลไกรัฐที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ รัฐควรทำในสิ่งที่ควรทำคือ การเชื่อมโยงและรวมพลัง มิใช่ทำเองทุกอย่าง ๒) *ต้องสร้าง Partnership* ทุกคนมีความพยายามในการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในและนอกระบบ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยและไม่ได้เกิดจากรัฐบาล ๓) *รัฐต้องเปิดโอกาส* มิใช่ปิดโอกาสในการสร้างขั้นตอนหรือเงื่อนไขมากมาย หากมีเงินมาช่วยบ้างเพื่อให้สามารถทำเรื่องดี ๆ และ ๔) *การสร้างศักยภาพ* การทำงานต้องการการเรียนรู้และองค์ความรู้ต่าง ๆ อีกมาก ซึ่งภาครัฐมีความรู้ในภาพรวม ใครกำลังทำอะไรและช่วยยับยั้งตรงไหน อาทิ การทำคู่มือการดูแลตนเอง

๓.๓ **สิ่งที่ได้ในเวที** ที่ส่งผลต่อการทำงานในระยะต่อไป มี ๕ ข้อ ได้แก่

๑) **การสร้างคน** ภาครัฐมีความเข้มแข็งในการทำงานด้วยตนเอง แต่ต้องดูว่ามีเครื่องมือและกลไกที่จะระดมศักยภาพของภาคส่วนต่าง ๆ มาช่วยทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงต้องสร้าง mentality และ culture ของคน

๒) **ภาครัฐต้องมีกลไกการทำงานเชิงรุกในระบบ** กลไกของระบบปฐมภูมิยังไม่มี การพูดถึง Business Model ในการทำงานเชิงรุก โดยเฉพาะคลินิกเอกชนที่มีศักยภาพ จึงต้องหาจุดอ่อนของคลินิก และทำให้คลินิกเห็นความสำคัญและนำศักยภาพมาเป็นหุ้นส่วนกับ สปสช. ในการทำงานเชิงรุกอย่างเป็นระบบ และกำหนดพื้นที่ ที่รับผิดชอบให้ชัดเจน

๓) **สร้างชุมชนใหม่ให้เข้มแข็ง** สิ่งที่ยังไม่ค่อยมีการพูดถึงคือ บริษัทเอกชนและนิติบุคคลของชุมชนที่เป็นหมู่บ้านจัดสรรหรืออาคารชุด ที่เป็นชนชั้นกลาง ซึ่งภาครัฐต้องเชื่อมโยงให้เข้ากับกลไกทางการในการดูแลสุขภาพทั้งในช่วงโควิดและหลังโควิด โดยให้เป็นภาคีเครือข่ายของกลไกระบบสาธารณสุข และต้องดูแลให้เข้มแข็งและเป็นไปตามแต่ละบทบาทของชุมชน

๔) **สร้างศักยภาพของปัจเจก** เห็นได้จาก Home Isolation มีคนลุกขึ้นมาดูแลสุขภาพตนเองที่บ้านได้ดีกว่าอยู่โรงพยาบาลสนาม ถ้ามีตัวช่วยที่ดี เช่น ความรู้ในการวัดออกซิเจน การส่งยาไปที่บ้าน การติดตามและโทรถามอาการทุกวัน เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องออกแบบระบบการดูแลสุขภาพให้ดี มีการสร้างองค์ความรู้ ศักยภาพ และความมั่นใจของปัจเจกว่าสามารถดูแลตนเองได้ดี ก็จะทำให้การดูแลสุขภาพเกิดขึ้นที่ครอบครัว

๕) **สร้างระบบข้อมูลที่ดี** ระบบที่ซับซ้อนต้องสร้างการเชื่อมโยงและการรวมพลังของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีข้อมูลที่ดีและเป็นระบบ ดังนั้น ภาครัฐต้องสร้างเครื่องมือที่ดีคือ การมีระบบข้อมูลที่ครบถ้วนและทันสมัยทั้งภาพรวมและส่วนบุคคล

๓.๔ **มุมมองในอนาคต** ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป อาทิ การล็อกดาวน์ วัคซีน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ๑) การทำ Early Case Detection Isolation ใน กทม. ให้เข้มข้น การทำ ATK แล้วให้ยา หรือแยก ATK แล้วตามด้วย RT-PCR และใช้ CI กับ HI ให้มากขึ้น เพื่อลด System Overload ๒) การสร้างระบบสาธารณสุขที่ดี ทั้งการตรวจแยก รักษา และเชื่อมโยงเครือข่ายของ รพ. ที่มีเตียงรับคนไข้หนัก รวมถึงการดูแลกลุ่มเปราะบาง เช่น กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ๓) การเพิ่มศูนย์บริการสาธารณสุขใน กทม. ให้เพียงพอ และมีการกระจายและยึดพื้นที่ ซึ่งแต่ละศูนย์ดูแลคน ๕๐,๐๐๐ คน มีหน้าที่ดูแลภาพรวมของพื้นที่ให้สามารถควบคุมโรคได้ทันทั่วทั้ง กทม. รวมทั้งการเชื่อมโยงกับชาวบ้านในชุมชนและระดมสรรพกำลังจากภาคเอกชน ทำให้การควบคุมโรคโดยไม่ต้องล็อกดาวน์แบบเหวี่ยงแหหรือเฉพาะจุดเท่านั้น ทั้งนี้ คาดหวังว่า กทม. และสมาชิกสุขภาพ กทม. จะเชื่อมโยงระบบสุขภาพและทำงานร่วมกันเพื่อต่อยอดและวางรากฐานในอนาคต ส่วนการขับเคลื่อนและความรู้จะมีเครือข่ายมาเป็นพลังร่วมกันช่วยไปข้างหน้า หาก กทม. มีความชัดเจน หลายเมืองก็จะได้รับประโยชน์ และระบบสุขภาพที่ดีมีประสิทธิภาพจะทำให้ทุกคนมีผู้ดูแลและได้รับการดูแลที่ดี ไม่ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง ทั้งในยามวิกฤตและไม่วิกฤต รวมทั้งสร้างศักยภาพในการดูแลครอบครัวตนเองดีขึ้น และมีการดูแลรอบด้านทั้งสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

การประชุมเวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย

“เวทีทิศทางอนาคตประเทศไทย” ครั้งที่ ๔ :

“โอกาสและทิศทางอนาคต ประเทศไทยจากมุมมองของคนรุ่นใหม่”

วันศุกร์ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.

ผ่านระบบออนไลน์ VDO Conference “Cisco Webex”

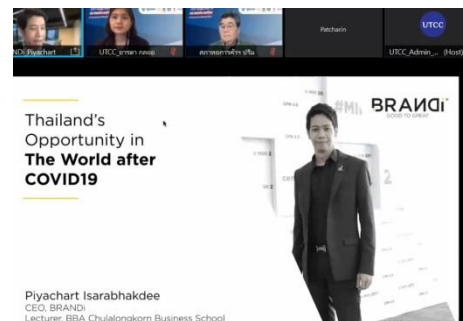
เจ้าภาพหลัก : หอการค้าไทย

๑. ประเด็นนำเสนอ

๑.๑ “โอกาสของประเทศไทยภายหลังโควิด : Profit People Planet เติบโตอย่างยั่งยืนได้อย่างไร”

โดย นายปิยะชาติ อิศรภักดี ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัทแบรนด์ดิ คอร์ปอเรชั่น จำกัด

ปัจจุบัน การดำเนินธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือ ผู้บริโภคซื้อคุณค่าที่มากับสินค้าและบริการ องค์กรธุรกิจต้องปรับตัวในการส่งมอบคุณค่าบางอย่างให้ลูกค้า จาก Single Bottom Line Company คือบริษัทที่วัดความสำเร็จด้วยตัวเงินเพียงอย่างเดียว เป็น Triple Bottom Line Company คือ บริษัทที่วัดความสำเร็จด้วยการเติบโตของ People และ Planet ด้วยการสร้างความแตกต่าง มีความสามารถในการแข่งขัน และมุ่งสู่ความยั่งยืน ขณะเดียวกันต้องมีความพร้อม ความสามารถในการดึงดูดใจที่นำไปสู่การยอมรับ มีส่วนร่วมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น (Soft Power) คนในองค์กรเติบโตไปพร้อมกัน สร้างความเป็นเจ้าขององค์กร และบรรลุปันธกิจร่วมกัน ทั้งนี้ การสร้างเป้าหมายที่สำคัญคือ การสร้างโลกที่ดีกว่าการมองจากภายในออกไปข้างนอก (Inside Out) พัฒนาตนเองไปสู่ความยั่งยืนตั้งแต่ระดับกลยุทธ์องค์กร และความยั่งยืนเป็นโอกาสทางธุรกิจ

การปรับเปลี่ยนธุรกิจไปสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย องค์กรธุรกิจต้องเข้าใจสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ และวัฏจักรที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้สามารถออกแบบกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ เช่น การปรับเปลี่ยนจากโลกาภิวัตน์ (Globalization) มาสู่ยุคสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผลต่อการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจ ดังนี้

- ๑) ผู้คนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับโทรศัพท์และสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่าน Application และรูปแบบการค้าขายเปลี่ยนไป รวมทั้งเครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นประเทศใหม่ และแตกออกเป็นชุมชน (Community) บนออนไลน์ย่อย ๆ ตามความสนใจ อาทิ Instagram สำหรับผู้ที่สนใจภาพ Clubhouse สำหรับผู้ที่ต้องการพูดคุยกัน Twitter สำหรับผู้ที่ชอบขบขันขบขันนินทา รูปแบบการค้าขายที่เปลี่ยนไป อาทิ Alibaba Group ที่สร้างยอดขายได้จำนวนมาก โดยช่วงจัดโปรโมชั่น Alibaba Group มียอดขายต่อวันมากกว่างบประมาณของไทยทั้งประเทศ จึงนำศึกษาว่ามีแนวทางการบริหารจัดการอย่างไร และ Social Network กลายเป็นประเทศใหม่ ดังนั้น ชุมชนจึงเป็นหัวใจสำคัญในการทำธุรกิจที่สามารถเชื่อมโยงกับลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น
- ๒) การเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลถึงความมั่นคงของโลก ปัญหาสังคม อาทิ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ความมั่งคั่งกระจุกตัวอยู่กับคนส่วนน้อย ในขณะที่โลกคู่ขนานหรือดิจิทัล ทุกคนมีสิทธิ์

ในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ส่งผลให้โลกไม่มีเสถียรภาพ เป็นสามเหลี่ยมที่พร้อมจะล้มลง ทุกเมื่อจากโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น จึงเกิดองค์กรกลาง ที่พยายามช่วยเหลือประเทศที่ยากจนและประเทศที่มีรายได้ปานกลาง เพื่อสร้างสมดุลให้โลก และขยะของโลก ปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ พลาสติก เป็นที่มาของเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) การบริหารจัดการพลาสติกในวงจรรูปแบบใหม่ ที่นำพลาสติกเหลือใช้มาเป็นต้นทาง ของการผลิตสิ่งใหม่ๆ แทนการเป็นขยะ ภาวะโลกร้อน น้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำแข็งขั้วโลกละลาย และ PM2.5 ซึ่งมีธุรกิจให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาดังกล่าว อาทิ บริษัท Freitag นำผ้าใบรถสิบล้อ ที่เหลือทิ้งมาทำเป็นกระเป๋า ขายในราคา Premium คนนิยมซื้อเพราะได้กระเป๋าที่เป็นเอกลักษณ์ และช่วยสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เป้าหมายการทำธุรกิจจึงเปลี่ยนเป็นการดูแลลูกค้า สังคม และ สิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยบริษัทใหญ่ของโลกนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมของธุรกิจ เช่น บริษัท เซลล์ ต้องการเป็นผู้นำด้านพลังงานทางเลือก บริษัท Coke ต้องการแก้ปัญหาขยะ Apple ต้องการแก้ปัญหาคาร์บอน บริษัท ไทยยูเนี่ยน ต้องการแก้ปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเล เป็นต้น ซึ่งเป็นแบบ Inside Out คือ จากกลยุทธ์ไปสู่กระบวนการทำธุรกิจและการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิดส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนเป็นอย่างมาก ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากขยะติดเชื้อ ทำให้คนสนใจสุขภาพและ การดูแลสุขภาพก่อนป่วยมากขึ้น โลกธุรกิจจึงต้องใส่ใจคนและโลกแบบจริงจัง รวมทั้ง ตั้งเป็นค่านิยมองค์กรหลักของธุรกิจ เพื่อสร้างความสามารถในการกำหนดราคา ซึ่งผู้บริโภคพร้อม ที่จะสนับสนุนธุรกิจที่ดีต่อโลกและคน นับเป็นโอกาสทางธุรกิจจากปัญหาที่เกิดขึ้น

- ๓) ภาคธุรกิจต้องปรับตัวโดยไม่ต้องรอภาครัฐหรือคนอื่นมาเข้ามาช่วยแก้ปัญหา โดยนำศักยภาพ ของธุรกิจมาร่วมแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม และสร้างตลาดของตนเองและโอกาสทางธุรกิจที่ดี ปัจจุบัน กว่าร้อยละ ๘๐ ของมูลค่าธุรกิจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งแต่ละธุรกิจมีสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แตกต่างกันและสร้างมูลค่ามหาศาล โลกธุรกิจเปลี่ยนเป็น Community Product ที่สร้างเครือข่าย ทางธุรกิจและมีทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้มากขึ้น อาทิ ความซื่อสัตย์ของแบรนด์ เสน่ห์ที่เกิดจากการ ออกแบบด้วยความเข้าใจ (Emotional Value) นวัตกรรม และ Digital Community

ประเทศไทยติดกับดัก Inmargin Market และ Developing Economy มาเป็นเวลานาน เนื่องจาก ๑) ขาดสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและการเข้าถึง คนไทยไม่นิยมใช้ระบบขนส่งมวลชน ๒) พึ่งพาการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวมากเกินไป จนไม่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีการใช้ทรัพยากรในประเทศ เมื่อการท่องเที่ยวเติบโตและมีรายได้มหาศาล การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศยิ่งลดลง เพราะการเติบโตไม่ได้เกิดจากจากการพัฒนาและ การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๓) การสูญเสียชนชั้นกลางในประเทศ คือ คนรวยและคนจนเพิ่มขึ้น เกิดช่องว่างมากขึ้น จนเป็นปัญหาทางสังคม ส่งผลให้การบริหารจัดการประเทศยากขึ้น ทั้งในแง่ ของเศรษฐกิจและการเมือง และ ๔) การสร้างการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากธุรกิจส่วนใหญ่ ยังมองแบบแข่งขันกันมากกว่าการเติบโตร่วมกัน ธุรกิจขนาดใหญ่ส่วนใหญ่บริจาคหรือทำความดี อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็น Good Coperate Citizen หรือการสร้างสรรคโดยใช้การวิจัยและ การพัฒนามาช่วยในการขับเคลื่อนองค์กร การแก้ปัญหาให้ลูกค้าจนเกิดเป็นมูลค่าร่วมกัน ขณะเดียวกัน ธุรกิจเพื่อสังคมที่ช่วยแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมกลับล้มลง

ดังนั้น จึงควรหาแนวทางให้ภาคเอกชนในประเทศมีความเข้มแข็งในโลกทุนนิยมแบบ Stakeholder Capitalism ที่ช่วยให้สังคมดีขึ้น เน้นการสร้างนวัตกรรมคือ การผสมผสานคำว่า “ธุรกิจ” และ “ความดีงาม” เข้าไป การช่วยเหลือให้คนรุ่นใหม่และธุรกิจใหม่ ๆ สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง เพื่อให้สังคมน่าอยู่

และยั่งยืนยิ่ง การมีภาคเอกชนที่เข้มแข็งจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายของประเทศ ในการทำธุรกิจแบบยั่งยืน ซึ่งความยั่งยืนเป็นโอกาสทางธุรกิจในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของตนเองให้สูงและเข้มแข็งมากขึ้น ลดความเสี่ยง และสร้างภูมิคุ้มกัน จากกระบวนการทำธุรกิจและการบริหารจัดการให้องค์กรเข้มแข็ง และยั่งยืนตามแนวทางของ Tripple Bottom Line โดยเริ่มต้น จากกลยุทธ์ที่สร้างความแตกต่าง และสร้างจุดยืนของธุรกิจ ที่คนรุ่นใหม่สามารถนำไปปรับใช้และเป็น กำลังสำคัญในการสร้างการเติบโต ของประเทศที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๒ “คนรุ่นใหม่กับการสร้างอนาคตกับทิศทางประเทศไทย” โดย รศ. ดร.ธนวรรณ พลวิชัย อธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจคือ ความพยายามขจัดปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ อาทิ ความไม่เท่าเทียมกัน

ความยากจน ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนการหาวิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประเทศต่าง ๆ จึงจัดทำแผนพัฒนา ประเทศที่คำนึงถึงความสมดุลของ 3P คือ People Planet และ Profit ทั้งนี้ ประเทศไทยและ ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทาง

ให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน ไทยจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตาม ๖ กรอบการพัฒนา ดังนี้ ๑) ความมั่นคง ๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔) การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยความมั่นคง ครอบคลุมในทุกบริบท โดยเฉพาะสังคม ประชาชน ความมั่งคั่ง ทำให้เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง และความยั่งยืนจากการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับอนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙ ต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่ ๑) เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ๒) เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย ๔) ระบบการบริหารภาครัฐมีขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม ๕) ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้าบนฐานการขยายตัวของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต การท่องเที่ยวตลาดคุณภาพ การบริการคุณภาพ การค้าส่งค้าปลีก และเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้น ๖) คนไทยในอนาคตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง มีจิตสาธารณะ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ส่วนเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๑) **มั่งคั่ง** การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ๒) **การรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในประเทศ** ได้แก่ ภาวะเงินเฟ้อ ปัญหาการว่างงาน และหนี้สาธารณะ **และระหว่างประเทศ** ได้แก่ ดุลบัญชีเดินสะพัด ทุนสำรองระหว่างประเทศ และหนี้ต่างประเทศ ๓) **ยั่งยืน** การสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งจุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจคือ เศรษฐกิจเติบโต ราคาสินค้าไม่แพง เงินไม่เฟ้อ เพื่อให้เศรษฐกิจ

มีเสถียรภาพและเกินดุลบัญชีเดินสะพัด ทั้งนี้ ทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยอยู่ลำดับที่ ๑๒ ของโลก เศรษฐกิจรายไตรมาสเติบโตในอัตราลดลง สวนทางกับยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี จึงต้องทำวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของประเทศ

การประชุมครั้งนี้ได้จัดทำแบบสำรวจ (Poll) เพื่อกำหนดทิศทางอนาคตประเทศไทย ผ่านการตอบคำถาม ๗ ข้อ ดังนี้ **ข้อ ๑** ประเทศไทยมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง **ข้อ ๒** ปัจจัยสนับสนุนภายนอกที่นำไปสู่ความเป็นไปได้หรือโอกาสในการพัฒนาในอนาคตมากกว่าการเผชิญกับภัยคุกคามหรืออุปสรรค **ข้อ ๓** ควรเน้นการพัฒนาการแปรรูปเกษตรกรรม บริการที่เน้นการใช้เทคโนโลยี เกษตรกรรม อุตสาหกรรมขั้นสูง-ขั้นกลาง-ขั้นต้น ตามลำดับ **ข้อ ๔** ควรพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้านเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์ครบวงจร การแปรรูปอาหาร การบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ตามลำดับ **ข้อ ๕ และ ๖** ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ควรให้ความสำคัญและพัฒนามากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และ**ข้อ ๗** คือ ประเด็นในสังคมที่โดดเด่นและส่งผลต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงในอนาคตมากที่สุด ๓ ประเด็นแรกที่สนใจมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต ประเด็น/ปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่ออนาคต และผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับอนาคต ทั้งนี้ อาจกล่าวโดยสรุปว่า มุมมองคนรุ่นใหม่ต้องการเน้นการพัฒนาทางด้านสังคมนำหน้าด้านเศรษฐกิจ และให้ความสนใจประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเติบโตของโลกอย่างยั่งยืน

การประชุมในวันนี้ จะรวบรวมข้อมูลทุกความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ที่อยู่ใน Generation Y และ Z ซึ่งเป็นผู้ใช้ภายในระบบเศรษฐกิจและรับผิดชอบต่อสังคมค่อนข้างสูง ไปต่อยอดและเพิ่มเติมในสมุดปกขาวเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรี ในการประชุมหารือการค้าทั่วประเทศระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ พ.ย. ๒๕๖๔ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนในโอกาสต่อไป

๑.๓ กระบวนการจัดทำ Workshop : ออกแบบอนาคตไทย ด้วยกระบวนการคิดเชิงการออกแบบ

โดย รศ.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ ที่ปรึกษาประจำสภามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) อยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ อนาคตประเทศไทยในอีก ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จะพลิกโฉมให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน โดยมีโอกาส ๔ ด้าน ได้แก่ **๑) ทรัพยากร** พัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นฐานนวัตกรรมและโอกาส การผลิตและการบริโภคจะพัฒนาไปสู่มิติที่ยั่งยืน **๒) ความไม่เท่าเทียม** กระจายไปสู่ความเท่าเทียมกันทุก ๆ ที่ **๓) คนมีทักษะต่ำ** จะนำไปสู่กำลังคนที่ดีขึ้น และ **๔) ภาครัฐล้าสมัย** นำไปสู่ภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่ ๑๓ หมายเหตุ ได้แก่ **ทรัพยากร** ประกอบด้วย การเกษตร ท่องเที่ยว ยานยนต์ โลจิสติกส์ สุขภาพ ดิจิทัล **ความไม่เท่าเทียม** ประกอบด้วย สร้าง SME ให้ยั่งยืน พื้นที่เมืองมีความเจริญ และความยากจนลดลง และ**วิถีชีวิตที่ยั่งยืน** ประกอบด้วย สังคมมีคาร์บอนต่ำ เศรษฐกิจหมุนเวียน ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และคนมีสมรรถนะสูง

การระดมสมองครั้งนี้ เป็นกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มี ๕ ขั้นตอน ซึ่งวันนี้ จะทำในขั้นตอน Ideate คือ การระดมความคิดเห็นและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยระดมความเห็นแบบกลุ่มที่มีการเคลื่อนไหว (Group Dynamic) ทุกคนจะถูกจัดไปอยู่กลุ่มย่อย ๕ กลุ่ม มีอาจารย์เป็นผู้นำและอำนวยความสะดวกในการระดมความคิดเห็นแต่ละกลุ่ม และกระตุ้นให้เสนอ

ความเห็นที่หลากหลาย เขียนลงในโพสต์อิทออนไลน์ หรือ Padlet โดยมีประเด็นที่จะระดมความเห็น ๕ ประเด็น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับอนาคต (Product & Service for the Future) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต (People for the Future) การเชื่อมต่อกับโลก (Connect to the World) ประเด็นสังคมที่ส่งผลกระทบต่ออนาคต (Social Issues in the Future) และโลกของเราในอนาคต (Our Planet in the Future)

วิธีการระดมความคิดเห็นมี ๔ ขั้นตอนคือ **ขั้นแรก** ค้นหาหรือตั้งโจทย์ในหัวข้อ/ประเด็นจากการทำโพลให้ชัดเจน (good problem) **ขั้นที่ ๒** Warm up การทำตัวสบาย ๆ ไม่เกร็ง ไม่เครียดขยับแขนขาได้ เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ **ขั้นที่ ๓** หลักเกณฑ์การระดมความคิดเห็น เป็นคำถามแบบปลายเปิด มีหลักสำคัญคือ ไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ ไม่วิจารณ์ต่อความเห็นใด ๆ แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด ตั้งแต่ความคิดเห็นแบบธรรมดา แบบกว้าง แบบแปลก ๆ หรือหลุดโลก และสามารถเพิ่มเติม/ต่อยอดความเห็นในโพสต์อิทของคนอื่นได้ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด และ**ขั้นที่ ๔** การคัดเลือกความคิด โดยอาจารย์แต่ละกลุ่มจะรวบรวมและคัดเลือกประเด็นความคิดและสรุปในตอนท้าย

๒. สรุปผลการระดมความคิดเห็น

การระดมความคิดเห็นใน ๕ ประเด็นดังกล่าว โดยแต่ละประเด็นมี ๔ คำถาม ได้แก่ สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต โอกาส/ช่องทางที่จะทำให้เกิดขึ้น ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัดที่ทำให้เกิดขึ้นไม่ได้ และคำตอบ/ทางออก/แนวทางการแก้ไขปัญหา สรุปผลได้ ดังนี้

๒.๑ Product & Service for the Future

๑) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- **Digitalization** ได้แก่ การทำตลาด Online/Digital สู่ต่างประเทศ สร้างธุรกิจเพื่อสังคมสู่ระดับโลก
- **แนวคิด/นวัตกรรม** ได้แก่ การคิด Product และ Platform ใหม่ ๆ/คิดค้นนวัตกรรม ในฐานะผู้ให้บริการ การต่อยอดเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ธุรกิจ เช่น OTOP วัฒนธรรม เป็นต้น สร้างเศรษฐกิจ/ธุรกิจแบบสร้างสรรค์ ปลูกฝังให้คนไทยมีความคิดสร้างสรรค์/การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการจัดหาสินค้าและบริการที่เป็นธรรมต่อลูกค้า
- **ข้อมูล/องค์ความรู้** ได้แก่ จัดทำข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบัน แบ่งปันข้อมูล/ความรู้ ที่เป็น Pain Point
- **นโยบาย/การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ ส่งเสริมความร่วมมือและกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นต่าง ๆ โดยภาครัฐเปิดรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และสนับสนุนการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาคเอกชน ภาครัฐควรสนับสนุน Start up เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจไทยให้เข้มแข็ง และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ให้ธุรกิจรู้จักพึ่งพาตนเอง และภาครัฐควรเปิดพื้นที่และจัดหาแหล่งทุน และออกนโยบายสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิต
- **กฎระเบียบ** ได้แก่ ควรออกกฎหมายควบคุมการผลิตและบริการ

๒) โอกาส/ช่องทาง

- **Digitalization/Digital Mindset** ได้แก่ Digital Disruption การเคลื่อนย้ายเทคโนโลยีจากต่างประเทศ Metaverse1 (การสร้างสภาพแวดล้อมของโลกแห่งความจริง และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นชุมชนโลกเสมือนจริง) Defi (ระบบการเงินแบบไร้ศูนย์กลาง ที่จะตัดตัวกลางในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ออกไป เพื่อให้ค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมต่ำลง)/สกุลเงิน Digital/BTC Payment (หรือ Bitcoin เป็นเงินแบบใหม่ที่ถูกระบุอยู่ในรูปแบบ Digital ซึ่งเราไม่สามารถจับต้องได้) Block Chain (เทคโนโลยีแบบ

Peer-to-Peer ที่เชื่อมคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องในเครือข่ายเข้าหากัน และส่งข้อมูลไปมาได้โดยไม่ต้องผ่านคนกลาง)

- **นโยบาย** ได้แก่ ส่งเสริมสินค้าและบริการที่ใช้ทักษะฝีมือแรงงานชั้นสูง เพื่อเชื่อมโยงให้ตรงกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมจุดแข็งของคนและชุมชน/สร้างจุดต่างของเศรษฐกิจชุมชน การใช้ Soft Power และรัฐมีบทบาทส่งเสริมด้านเทคโนโลยีให้ผู้ประกอบการ
- **แนวคิด** ได้แก่ Creative Economy (การสร้างมูลค่าสินค้าหรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ เป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม การส่งสมความรู้ทางสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่) Creative Media Production จัดประชุมรวมการท่องเที่ยว และ Start Up
- **ทุนและศักยภาพของพื้นที่** ได้แก่ ทุนทางภูมิศาสตร์ Medical Hub/Tourism Hub ภูมิปัญญาไทย/สมุนไพรไทยและการแพทย์แผนไทย Smart Farmer คนไทยเก่งด้านเกม และ IOT มี Content หรือ Key Opinion Leader : KOL (การใช้กลุ่มคนที่มีบทบาทให้คนหมู่มากเชื่อถือ คล้อยตาม เป็นการตลาดที่อาศัยบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือนำเชื่อถือและมีช่องทางการติดตามบน Social Media มาช่วย Promote สินค้า) ซึ่งเป็นที่นิยมมากในต่างประเทศ

๓) ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด

- ขาดแหล่งเงินทุน/ความรู้ความเข้าใจใน Digital Literacy/เทคโนโลยี/ช่องทางส่งเสริมการเติบโตของ SMEs หรือธุรกิจใหม่ ๆ/ขาดแรงจูงใจให้คนเก่งหรือคนรุ่นใหม่ทำประโยชน์เพื่อประเทศ/โอกาส/ความร่วมมือ/การสนับสนุนจากภาครัฐ
- กฎหมาย กฎระเบียบ และนโยบายจากภาครัฐไม่รองรับ Digital Economy/ข้อจำกัดของภาครัฐ อาทิ ปัญหาคอร์รัปชัน/ระบบราชการไม่ตอบสนองโจทย์การพัฒนาของประเทศ/รัฐบาลไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาอย่างสอดคล้องกับโลกอนาคต/การแก้ปัญหาไม่ตรงจุด/ข้อจำกัดด้านการเข้าถึงทรัพยากร/ไม่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล
- ระบบการศึกษาไม่ส่งเสริมการเรียนรู้แนวใหม่/งานวิจัยต่าง ๆ ไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

๔) คำตอบ/ทางออก/แนวทาง

- **พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์ความรู้** ได้แก่ วาง Road Map การพัฒนาคน สร้าง Technology Talent พัฒนาหลักสูตรการศึกษา การนำ Block Chain Technology มาใช้ในระบบบริการ ข้อมูลให้ประชาชนส่งเสริมสาขาที่ขาดแคลนอย่างจริงจัง ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ การใช้ Soft Power
- **นโยบาย** ได้แก่ เปิดโอกาสให้ประชาชนสะท้อนปัญหาอย่างแท้จริง สนับสนุนให้ภาคเอกชนหรือคนรุ่นใหม่ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเข้ามาบริหารประเทศ เปิดกว้างในภาคเอกชนร่วมมือกับรัฐบาลวางแผนพัฒนาประเทศ
- **การเผยแพร่/สื่อสาร** อาทิ สร้างช่องทาง Online ให้ประชาชนสามารถรับรู้เรื่องราวระดับโลกได้มากขึ้น Digital Transformation/Social Transformation

๒.๒ People for the Future

๑) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- **คุณสมบัติพื้นฐานส่วนบุคคล** ได้แก่ เป็นคนดี มีจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ สูงต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และส่วนรวม ไม่เอาเปรียบใคร ไม่บูลลี่กัน มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวม มีความรักชาติ รักษาผลประโยชน์ชาติ มีความรอบรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกล ความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ กล้าแสดงออก มีความสามารถมองโลกในมุมมองกว้างและนำมาปรับใช้กับประเทศอย่างเหมาะสม การคิดเชิงวิพากษ์/ตรรกะ/วิเคราะห์แยกแยะ ความถูกผิดได้อย่างถูกต้อง/ข้อมูลข่าวสารได้และสามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง มีค่านิยมในการเปิดใจ รับฟัง ยอมรับ เคารพความเห็นต่าง และแบ่งปัน รับฟังคนอื่นให้มาก ไม่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ผู้ใหญ่ฟังเด็กอย่างใจเย็นและเหตุผล มีสุขภาวะที่ดี (กาย ใจ สังคม ปัญญา) มีความสุข เพื่อให้บุคลากรที่มีศักยภาพ เป็น Smart EQ & IQ ใช้ความคิดและเหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ Digital Citizen Global Citizen
- **ทักษะ/พัฒนาศักยภาพ** ได้แก่ มีการเรียนรู้ทั้ง Upskill & Reskill Resilience Skill Hard Skill & Soft Skill ทักษะเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to Learn) และองค์ความรู้ด้าน Digital Media Digital Literacy Science Technology Engineering and Mathematics (STEM) พัฒนา/เพิ่มศักยภาพตนเองให้เป็นผู้มีทักษะรอบด้านและรู้เท่าทันอย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต สามารถนำความรู้มาประยุกต์กับการทำงานได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลา รู้และเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี ชาติอะไร และต้องเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม Know what to learn and unlearn รับมือกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ ยอมรับความแตกต่างในทุกสถานการณ์และ Learning Organization
- **การได้รับโอกาส/ความเท่าเทียมกัน** ได้แก่ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน คนที่มีอำนาจหรือคนรวยไม่ควรมีสิทธิพิเศษเหนือผู้อื่น ไม่ถูกผู้อื่นกดขี่ข่มเหง ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีมาตรฐานที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถ ในด้านที่ถนัด และวัยทำงานมีศักยภาพในการวางแผนชีวิตในบั้นปลาย และเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ
- **การมีส่วนร่วม** ได้แก่ สนับสนุนและสานประโยชน์/เสริมพลังเพื่อส่วนรวม คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้นกว่าเดิม

๒) โอกาส/ช่องทาง

- **ทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เด็ก อบรมบ่มเพาะ mindset ในหลากหลายด้าน ใช้ทักษะด้านสุขภาพจิต เป็นคนมีสุขภาพจิตที่ดี สร้างค่านิยมร่วมของคนในสังคม การคัดกรองคน และผลักดัน Career Path แต่ละสายอาชีพ ดึงคนที่มีคุณภาพ (เก่งและดี) มาทำงานในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการเป็นครู
- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ ฝึกฝนทักษะการการคิดวิเคราะห์และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้เรียนรู้ร่วมกันในสังคม พัฒนาทักษะทั้ง Reskill และ Upskill ในด้านต่าง ๆ การบริหารจัดการองค์ความรู้และเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต การแบ่งปันความรู้ ปฏิรูป/วางรากฐานระบบการศึกษาให้ดี มีคุณภาพ มาตรฐาน เท่าเทียม และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ปรับวิธีการผลิตครูให้มีคุณภาพ ลดชั่วโมงเรียนให้เหลือเท่าที่

จำเป็น เพิ่มการเรียนรู้การสอนในการใช้ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย สร้างโอกาสในการเรียนรู้/การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของเมืองและชนบทให้เท่าเทียมกัน

- **นโยบาย/การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ มาตรการส่งเสริมคนเก่ง คนมีความสามารถ สร้างผู้ผลิตสื่อเนื้อหาดีระดับโลก (Digital Content Creator to the World) สร้างแรงบันดาลใจ ให้กับเด็กไทยเพื่อไปสู่ระดับโลก สื่อต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม พัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงข้อมูล/ค้นหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ส่งเสริม ด้านนวัตกรรม รัฐมีสวัสดิการที่ดี มีโครงสร้างพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และมีงบประมาณสนับสนุน นำจุดแข็ง/จุดเด่นของไทยมาพัฒนาประเทศ เช่น วัฒนธรรม ไทย Soft Power Virtual Tourism & Shopping Thailand
- การเปิดพื้นที่พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด และสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้กับ คนรุ่นใหม่และกลุ่มที่หลากหลาย โดยเริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ แล้วขยายไปในวงกว้าง
- ปฏิรูปการเมือง ผู้นำมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

๓) ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด

- **นโยบาย/การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ การทำงานของภาครัฐยังเป็นระบบเก่า ภาครัฐขาดความชำนาญในงาน/งบประมาณ ระบบอุปถัมภ์ ระบบการศึกษาของไทย ยังล้าหลัง และโอกาสเหลือน้อยในการพลิกฟื้นให้กลับมาสู่จุดที่น่าพาประเทศชาติ ให้หลุดพ้นวงจรที่ไม่ดีต่าง ๆ โรงเรียนและสถาบันการศึกษาไม่มีคุณภาพ สอนแบบจำ อย่างเดียว การเมืองล้าหลัง นักการเมือง/รัฐมนตรีที่มาดูแลกระทรวงไม่มีความรู้ความสามารถ กฎหมาย กฎระเบียบยังล้าหลัง ไม่เหมาะสม ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น ปักจายพื้นฐาน ด้านการศึกษา และข้อมูลข่าวสารปลอม
- **ความเหลื่อมล้ำ** ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำ/ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเข้าถึงโอกาสของคน การกระจายทรัพยากรยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของคน เช่น การศึกษา องค์กรความรู้ แหล่งเรียนรู้
- **ทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ คนเก่งและคนดีไม่ทำงานด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้นทุน มนุษย์ต่ำ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ยังด้อยพัฒนา และยังด้อยคุณค่าของคนที่อยู่รอบข้าง ในสังคมเดียวกัน ถูกกดขี่จากระบบอำนาจนิยมในทุกสถาบันทางสังคมและเศรษฐกิจ คนรุ่นใหม่ยังได้รับโอกาสน้อยในการเข้ามาบริหารประเทศ ขาดทักษะความเข้าใจและ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีกลุ่มคนที่ต่อต้าน/คนบ้าอำนาจ ผู้ใหญ่ชอบยึดเยียดความรู้ให้เด็ก โดยไม่ดูความเป็นไปของโลก คิดว่าตัวเองถูกเสมอโดยไม่รับฟังความเห็นเด็ก ไม่ยอมรับฟัง ความเห็นต่าง ไม่เปิดใจให้ความแตกต่าง และกรอบแนวคิดอยู่ในกรอบเดิม/ล้าหลัง ปลุกฝังความคิดแบบผิด ๆ Growth Mindset ยังไม่ค่อยแพร่หลาย

๔) คำตอบ/ทางออก/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- **ภาครัฐ** ได้แก่ ปรับเปลี่ยน Government Mindset การทำงานในหน่วยงานราชการ สร้างรัฐสวัสดิการให้เป็นรูปธรรม ภาครัฐควรหยุดปฏิบัติงานในบางภารกิจ ใช้คน ให้เหมาะสมกับงาน สรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ ปรับเปลี่ยนระบบแรงจูงใจ อาทิ สวัสดิการ และผลตอบแทน ที่สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี ให้มาเป็นครูและทำงานด้านพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ กระจายอำนาจไปยังผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น การให้อำนาจผู้ที่มีความสามารถ ในการพัฒนามากกว่าเดิม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้าง กล้าตัดสินใจ มีความกล้าและ

- มีเมตตา เพิ่มงบประมาณในการศึกษาวิจัย และปรับเปลี่ยนโครงสร้างให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ
- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ ปฏิรูประบบการศึกษา ปรับกระบวนการศึกษา/ระบบการเรียนให้เกิดการเรียนรู้เฉพาะทาง ตามความต้องการของตนเองโดยไม่จำกัดอายุ บูรณาการการศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับปัจจุบัน รองรับอาชีพในอนาคต นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนเชิงวิเคราะห์วิพากษ์ การเรียนรู้ ความฉลาดทางอารมณ์ ในกระบวนการศึกษาเบื้องต้น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ร่วมกันออกแบบหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรนอกสถาบันการศึกษา และผลิตคนให้ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม/ภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งเชื่อมโยงทักษะ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และทัศนคติบุคลากร กับหลักสูตรการศึกษา ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ของประเทศ เปลี่ยนบทบาทครู/อาจารย์เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเปิดเวทีให้ผู้เรียนหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ทั้งภาคธุรกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามาแบ่งปันและแลกเปลี่ยนมุมมองกัน ภาครัฐและเอกชนควรลงทุนเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างศูนย์การฝึกอบรมสำหรับวัยทำงานที่ถูก Disrupt ให้มีความสำคัญกับการศึกษาทุกช่วงวัย ส่งเสริมกิจกรรมที่เด็กสนใจ ควรมีดัชนีชี้วัดผลตอบแทนจากการลงทุนด้านการศึกษาและยุบกระทรวงศึกษาและโรงเรียนเดิมแล้วตั้งใหม่ ลอกระบบโรงเรียนนานาชาติที่ติมาสู่เด็ก ๆ ทั่วไป
 - **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ เน้นนโยบายการพัฒนาค้น ให้มีทักษะและทัศนคติ/มุมมองสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของคน ได้แก่ คนทุกช่วงวัยมีการทำงาน/ปรับตัว/ยืดหยุ่น/สามารถฟื้นคืนสู่ปกติ และลบเลือนอดีตได้อย่างรวดเร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบมากขึ้น การจัดสรรทรัพยากร ผู้เรียนร่วมออกแบบหลักสูตรการเรียนการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน และแก้ไข/ปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ล้าสมัย ภาคเอกชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนหรือพัฒนาค้น พัฒนาการเรียนรู้ให้คนทุกช่วงวัย ทั้ง reskill & upskill เรียนรู้จากความสำเร็จและความผิดพลาด สร้างคนให้เป็นพลเมืองตระหนักรู้ สร้างจริยธรรมให้คนรุ่นใหม่ การยอมรับและเปิดโอกาสให้กับคนที่มีศักยภาพ และลงทุนในการสร้างคนให้มากขึ้น
 - **การมีส่วนร่วม** ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชนรวมทั้งคนรุ่นใหม่ในการสร้างพลังร่วม โดยภาคเอกชนทำงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูล องค์กรความรู้ และภาครัฐเป็นผู้ประสานงาน สนับสนุนงบประมาณ กระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่การเมืองมากขึ้น และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลักดันนโยบายสาธารณะ
 - **การสร้างความเสมอภาค** ได้แก่ การกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึง ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และได้รับปัจจัยพื้นฐานเท่าเทียมกัน ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาพใหญ่ สร้าง Platform สำหรับ Upskill และ Reskill ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย ทุกคน
 - **กฎระเบียบ ขั้นตอนต่าง ๆ** ได้แก่ รื้อระบบกฎหมาย เพื่อจำกัดกลุ่มอำนาจนิยมเข้าสู่ระบบทางการเมือง

๒.๓ Connect to the World

๑) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- พัฒนาความร่วมมือกับนานาชาติประเทศ ให้มีความเชื่อมโยงทั้งระดับโลกและระดับอาเซียน ทั้งด้านการค้า เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ได้แก่ โครงการสร้างมิตรภาพระหว่างประเทศ เน้นประชาสัมพันธ์เชิงรุกสู่นานาชาติ โครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ ๒๑ (Belt and Road Initiative : BRI) เข้าร่วมกับองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิก (APEC) การเชื่อมโยงกับโครงการ CLMV Trade Facilitation ขอตกลงทางการค้า ส่งเสริมธุรกิจ E - commerce ไทยให้มีมาตรฐานสินค้าและบริการ จัดทำข้อตกลง ให้พาสปอร์ตไทยสามารถใช้เดินทางไปได้มากกว่า ๑๐๐ ประเทศ
- ส่งเสริมการใช้ Soft power ให้เป็นพลังในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ ส่งออกวัฒนธรรมไทย อาทิ มวยไทย มุ่งเป็นศูนย์กลางของโลกด้าน Medical Tourism ส่งเสริม Creative Digital
- พัฒนาศักยภาพคนไทยและสร้างโอกาสการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน ได้แก่ คนไทยเป็น Global Citizen ทักษะและความพร้อมด้านภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ Biotech/AI เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและราคาถูก ส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ตอบสนองกับสถานการณ์ ปัจจุบัน มีช่องทางการศึกษาที่หลากหลายในหลักสูตรออนไลน์ทั้งไทยและต่างประเทศ

๒) โอกาส/ช่องทาง

- ประเทศไทยมีต้นทุนที่เข้มแข็งในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การท่องเที่ยว Hub for Workcation Wellness Hub การแพทย์และสมุนไพร Medical Tourism ความมีน้ำใจของคนไทย ที่สามารถนำมาใช้ทางการทูตกับต่างประเทศ มีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายทางวัฒนธรรม การสื่อสาร/โปรโมตสิ่งดี ๆ ของไทยยังโลก อาทิ วัตถุดิบและอาหารไทย ต้มยำกุ้ง มัสมัน สินค้า Geographical Indications: GI Lisa/Bambam
- ศูนย์กลางการเดินทางในภูมิภาค Asian Hub and Center พัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง (Logistic Route) ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของไทย อาทิ การสะพานข้ามพรมแดน (Land Bridge)
- การเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ (Strategic Partnership) กับประเทศต่าง ๆ อาทิ เขตการค้าเสรี (FTA) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ขอตกลงการค้าเสรีระหว่าง ๑๑ ประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (CPTPP) ประเทศแถบอิระวดี จีน พม่า อินโดนีเซีย ภูฏาน เข้าร่วมโครงการลดกำแพงภาษี/ขอตกลงทางการค้าต่าง ๆ เป็นเมื่อนานาชาติเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นเจ้าภาพการประชุมที่สำคัญ อาทิ APEC
- พัฒนาขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ไทยทำได้ดีให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติและติดอันดับโลก โดยเฉพาะ Metaverse ให้เด็กรุ่นใหม่ได้แสดงฝีมือ การพัฒนา 10S-Curve

๓) ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด

- คนไทยยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและภาษาต่างประเทศ เช่น จีน อังกฤษ อาหรับ และตะวันออกกลาง Blockchain Metaverse Digital Currency เป็นต้น กลัวการสื่อสารกับคนต่างชาติ การมีทัศนคติสบายแบบไทย ขาดการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา ความยึดติดของผู้คน ความนิยมในวัฒนธรรมภายนอก ไม่กล้าแสดงออก
- ขาดการวางกลยุทธ์เชิงรุกในการรองรับ High Competition อาทิ การแพทย์สมัยใหม่ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความร่วมมือกับประเทศที่เสริมศักยภาพ

- ซึ่งกันและกันได้ ขาดจุดยืนอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ การไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก และไม่คอยสนใจกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของสังคมโลกอย่างจริงจัง
- ข้อจำกัดทางกฎหมาย กฎหมายระหว่างประเทศ มีกำแพงทางการค้า การลงทุนในต่างประเทศของไทยเสียภาษีซ้ำซ้อน การตั้งบริษัทใหม่ของไทยเป็นไปได้ยาก
 - ระบบการศึกษาที่สอนแบบท่องจำและทำตามมากกว่าการสอนให้คิดเป็น และทิศทางการพัฒนาการศึกษายังไม่ชัดเจน มีความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา
 - ขาดความสมดุลทางวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจเลือกอย่างหนึ่งอย่างใดระหว่างการรักษาความเป็นดั้งเดิมกับการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับบริบทของต่างประเทศ เช่น รสชาติอาหาร เครื่องแต่งกาย มีความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่
 - ข้อจำกัดบริบทการเมืองการปกครอง อาทิ วิสัยทัศน์ของผู้นำ ขาดความโปร่งใส

๔) คำตอบ/ทางออก/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ ควรปฏิบัติโครงสร้าง/หลักสูตร หรือปฏิรูประบบการศึกษา ทั้งด้านศีลธรรม การคิด ภาษา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังค่านิยม/ความรัก/ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงสถาบันการศึกษาร่วมผลักดันทักษะด้านต่าง ๆ เช่น Soft Skill/Digital พัฒนาคนให้มีความสามารถรองรับอุตสาหกรรมในอนาคต (S-Curve) การพัฒนาขีดความสามารถทุนมนุษย์และการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ อาทิ นำผู้ที่มีความสามารถมาพัฒนาประเทศ สร้างข้าราชการรุ่นใหม่ให้เข้มแข็ง ยกเลิกระบบการเลื่อนขั้นตามอายุ
- **การเมือง** ได้แก่ เน้นผู้นำมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และศีลธรรม ไม่ยึดติดกับอำนาจในตัวเอง ควรกระจายอำนาจอย่างทั่วถึง เปลี่ยน Mindset พลเมืองไทยสู่พลเมืองโลก เปิดรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนมากขึ้น นโยบายควรมีความต่อเนื่องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมากขึ้นและโปร่งใส
- **ธุรกิจ** ได้แก่ สำนวความสามารถในการแข่งขันของตนเองและเร่งปรับตัวใน Supply Chainที่กำลังปรับเปลี่ยน การพัฒนาสินค้าและบริการให้โดดเด่นและแตกต่างจากคู่แข่ง (Unique Selling Point : USP) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ทั้งการเข้าถึงแหล่งทุน เนื้อหาสาระ และกฎหมายไปสู่เวทีโลก ภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริม Supply Digital สู่เวทีโลก Digital Marketing Worldwide พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ บริการ และ Reseller
- **ความร่วมมือกับต่างประเทศ** ได้แก่ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศแบบกึ่งทางการ เป็นพันธมิตรทางธุรกิจกับประเทศต่าง ๆ สร้างเวทีการแข่งขันระดับโลกให้เกิดขึ้นในประเทศไทย อาทิ บอลโลก World Gaming Digital Competition
- **กฎหมาย/กฎระเบียบ** ได้แก่ ปรับระเบียบ กฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือล่าช้า และยกเลิกกฎหมายเก่าที่ไม่มีประโยชน์ รวมถึงนโยบายการเงินของประเทศ เช่น การลดหย่อนภาษี

๒.๔ Social Issues in the Future

๑) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- **สังคมที่ดี** ได้แก่ ปลอดภัยไร้พหุนา โปร่งใสยุติธรรมตรวจสอบได้ มีความปลอดภัยทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยว มุ่งเน้นครอบครัวอบอุ่น ให้คุณค่ากับความสุขมากกว่าเงิน ลดความเป็นวัตถุนิยมสังคมสมานฉันท์ ไม่กลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด (Bully) ไม่มีความรุนแรง มีความเป็นส่วนตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สังคม

สมานฉันท์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ แบ่งปัน เสียสละ มีความเป็นธรรม และเป็นพี่น้องกัน สังคมแห่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังกันด้วยเหตุผล เปิดโอกาสให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ยอมรับเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย แตกต่างแต่ไม่แตกแยก การสร้างความแตกต่างให้เกิดมูลค่าสังคม ส่งเสริมด้านความหลากหลายของสังคม สร้างพลังร่วมกับแรงงานต่างชาติ เป็นพื้นที่ปลอดภัย

- **การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม** ได้แก่ สังคมที่มีความเท่าเทียมทางความคิด มีความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากร การศึกษา เทคโนโลยีการสื่อสาร ยุติธรรม/กฎหมาย เพศ ช่างวัย คุณค่าความเป็นมนุษย์ และเศรษฐกิจ
- **พื้นฐานของมนุษย์** ได้แก่ การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียม ลดช่องว่างระหว่างรุ่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ดูแล เอาใจใส่ ฟังพากัน คนมีมาตรฐานความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติ
- **อื่น ๆ** ได้แก่ มีพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก้ไขปัญหา ร่วมกัน สรรหาคนที่มีความสามารถบริหารประเทศ ให้ความสำคัญกับทุกศาสนา

๒) โอกาส/ช่องทาง

- **ลักษณะที่ดีของคน/สังคมไทย** ได้แก่ มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจ คนเก่ง กล้าพูดความจริง ถกเถียงด้วยเหตุผล มีวิถีความเป็นไทย เป็นสังคมที่เอื้อประโยชน์
- **การมีส่วนร่วม** ได้แก่ การยอมรับและเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาและอนาคตมากขึ้น รับฟังความคิดใหม่ ๆ จากคนรุ่นใหม่และเสียงของคนที่หลากหลาย และสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนมากขึ้น
- **นโยบายของรัฐบาลและการเมือง** ได้แก่ นโยบายเอื้อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน สร้างรัฐสวัสดิการ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน มีข้อตกลงระหว่างประเทศในการสร้างมาตรฐานด้านสังคม นายกรัฐมนตรีและรัฐบาลเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นผู้นำ นักการเมืองมีความหลากหลายทั้งเพศ ศาสนา และวัย
- **การศึกษา** ควรเน้นการคิดมากกว่าการจำ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ ความซื่อสัตย์ ศีลธรรม จริยธรรม และนำวิชาศีลธรรมกลับเข้ามาในระบบการศึกษา
- **อื่น ๆ** อาทิ ประเทศมีทรัพยากรหลากหลายและจำนวนมาก สังคม/สังคมออนไลน์ช่วยเป็นหูเป็นตา และเป็นกระบอกเสียง มีนวัตกรรม/เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ดี สามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น

๓) ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด

- **การบริหารจัดการภาครัฐและการเมือง** ได้แก่ ขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดศรัทธากับระบบของภาครัฐ การผูกขาด การฉ้อฉลประโยชน์ของผู้มีอำนาจกับนายทุนและชนชั้นคอร์รัปชั่น การเล่นพรรคเล่นพวก การเมืองชอบชนคนทะเลาะกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว/เห็นแก่ตัว ผู้นำไม่มีศักยภาพ รัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพ สังคมไทยเน้นการ Top Down ปิดกั้นความคิดเห็นในหลาย ๆ ด้าน ปกปิดความจริง
- **สังคมไทย** ได้แก่ โครงสร้างสังคมล้าหลัง เป็นปัญหาที่แก้ได้ยากที่สุดที่เป็นค่านิยมร่วม บางประการของสังคมเอเชีย ได้แก่ ระบบอุปถัมภ์ สังคมสูงวัย/อาวุโส มีความคิดอนุรักษนิยม ยึดติดกรอบ/ทัศนคติเดิม ไม่พัฒนาความคิดใหม่ ๆ หรือยอมรับความผิดพลาด

เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ไม่ยอมรับความคิดของผู้อื่น/ความเห็นต่างของคนรุ่นใหม่/ต่างวัย
ไม่ยืดหยุ่น ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล มีความแตกแยก ขาดความสามัคคี

- **ทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ การนิ่งเฉยหรือเพิกเฉยของประชาชน Digital Literacy ของคน
ในสังคมยังตามไม่ทันเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว คนไม่มีส่วนร่วมที่แท้จริง ทำให้
การเป็นพลเมืองตื่นรู้ไม่เกิดขึ้นจริง
- **กฎหมาย/ระเบียบ** ได้แก่ กฎหมายที่ล้าหลัง เอื้อประโยชน์ให้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
การตีความตามความและวิจารณ์ของเจ้าหน้าที่ การเลือกปฏิบัติทางกฎหมาย และ
การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ/เข้มงวดและจริงจัง
- **อื่น ๆ** ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ บรรทัดฐานของสังคม และการเข้าถึง
ทรัพยากรต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษาไม่เข้ากับยุคสมัย และการสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพระหว่าง
กลุ่มคน ช่วงวัย วาทกรรมปรองดอง

๔) คำตอบ/ทางออก/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- **การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ สร้างทีมบริหารประเทศที่มีคุณภาพ เก่งและดี มีเกณฑ์
ในการคัดเลือกผู้นำประเทศและทีมงาน เช่น เป็นคนดี ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม/
ประเทศชาติ ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นต้น เปลี่ยนผู้นำ แก้ไขกฎหมายให้ทุกกลุ่มอาชีพ/
กลุ่มอายุมีโอกาสเข้าสู่การเมือง/การปกครองประเทศ การเลือกตั้งที่โปร่งใส ปรับปรุง
ประสิทธิภาพการทำงานหน่วยงานภาครัฐทั้งระบบ ภาครัฐต้องเข้าใจภาคเอกชนให้มากขึ้น
ส่งเสริมการรีไซเคิลขยะ/ขยะอิเล็กทรอนิกส์
- **การมีส่วนร่วม** ได้แก่ สร้างแพลตฟอร์ม/เปิดพื้นที่ และกลไกที่สร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่ม
คนที่หลากหลายที่จะช่วยสร้างพลังร่วมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศของแต่ละ
หน่วยงาน เปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่ได้มีเวทีเล่น/บทบาทในการพัฒนาประเทศ การแสดงความคิดเห็น
และความรับผิดชอบต่อความเห็น
- **โครงสร้างสังคม** ได้แก่ Social Welfare สร้างสังคมพลเมืองให้ประชาชนตระหนักรู้ ตื่นรู้
และแสดงพลังร่วมกัน เพื่อต่อต้านสิ่งที่ไม่ชอบธรรม ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชน
กระบวนการประชาธิปไตย
- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ ยกกระตือรือร้นการศึกษาให้เกิดคุณภาพทางความคิด หลักสูตร
การเรียนการสอน และสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบการศึกษามากขึ้น
- **กฎหมาย** อาทิ แก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย และเข้าใจง่าย ลดอำนาจรัฐ ราชการ เพิ่มอำนาจท้องถิ่น
- **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ ปลูกฝังจริยธรรม ความอดทน มีสติ ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น
- องค์กรและภาคเอกชนต้องทำและช่วยเหลือตนเอง อาศัยธุรกิจเพื่อสังคม (SE)
ในการขับเคลื่อนประเทศ

๒.๕ Our Planet in the Future

๑) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- **นโยบาย/การบริหารจัดการ** ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการจัดการขยะที่ดีและจริงจัง
ทั้งในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้แก่ ไม่สร้าง/ลดปริมาณของเสีย/ขยะจาก
กิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นภาระของคนอื่น ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ ๑๐๐% มีระบบ
การคัดแยกขยะครบวงจรจากต้นน้ำไปปลายน้ำ การจัดการปัญหาขยะพลาสติก/ขยะอินทรีย์
โรงงานกำจัดขยะอันตราย ใช้หลักแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มี
อยู่อย่างคุ้มค่า ด้วยหลัก 3Rs คือ ลดการใช้ นำกลับมาใช้ซ้ำ และนำขยะกลับมาใช้ใหม่

(Reduce Reuse and Recycle) มีพื้นที่สาธารณะให้ทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดแนวทางการกำหนดอนาคตร่วมกัน เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ที่คิดค้นนวัตกรรมได้นำมาใช้จริงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการต่อยอดนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง และรัฐควรเชื่อมกับประชาชนอย่างแท้จริง

- **การศึกษา** ได้แก่ ระบบการศึกษาที่สนับสนุนความสนใจที่หลากหลายของเยาวชน และมุ่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับการบูรณาการระหว่างศาสตร์วิชา
- **การจัดระบบสภาพแวดล้อม** ได้แก่ เพิ่มพื้นที่สีเขียว/ป่าสงวน ป่าปลูกป่าไม้ทดแทน เป็นเมืองที่เป็นมิตรและปลอดภัยสำหรับทุกคน กทม. มีถนนเดินได้ทั่วเมืองและปลอดภัย การจัดระบบสุขภาพที่ดี อากาศสะอาดบริสุทธิ์ Good Urban Transportation การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานทางเลือก ๑๐๐% ลดการกินเนื้อสัตว์มากิน Plant-based Food แทน
- ประเทศอยู่บนความสมดุลของคน สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ สังคมที่เท่าเทียม/ไม่มีความเหลื่อมล้ำ การแบ่งปันและจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นธรรมและสมดุล และการอยู่ร่วมกันของคนต่างรุ่น
- Circular Economy มีระบบเศรษฐกิจสีเขียวฐานรากทุกระดับ ที่เอื้อให้เกิดการ Reskill Upskill ของชุมชน ผ่านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนสีเขียว ยกกระตือรือร้นการเกษตรเป็นเกษตรยั่งยืน รูปแบบใหม่ที่ลดมลพิษทางอากาศ
- การบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

๒) โอกาส/ช่องทาง

- **กฎหมาย/กฎระเบียบ** ได้แก่ การสร้างกติกาสากลให้เป็นที่ยอมรับ การออกก/ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงแบบ logical possible การนำกฎหมายที่เข้มงวดและมีระบบตรวจสอบอย่างโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการสร้างมลพิษหรือนำเข้าขยะ
- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ รอบรู้ ปลูกฝัง/สร้างความเปลี่ยนแปลงถึงจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งกลุ่มที่เห็นความสำคัญ บางส่วนรู้และไม่ปฏิบัติ และกลุ่มไม่ปฏิบัติเลย การปฏิบัติจริงในระบบการศึกษาในการสร้างการเรียนรู้ และการรับรู้ตั้งแต่เด็ก การผลิตคนส่งโรงงานอุตสาหกรรมไปสู่การศึกษาและทัศนคติสีเขียว โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและประชาชน การลงมือทำจริงและสิ่งที่ได้รับที่เป็นรูปธรรม
- **การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ผลิต/ธุรกิจ/ธุรกิจเพื่อสังคมผ่านมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ วัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น สร้างจิตสำนึกการตระหนักรู้ของผู้บริโภคในการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การป้องกันและควบคุมมลพิษ สร้างพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น ควบคุมการทิ้งขยะโดยเฉพาะขยะเคมี
- **การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน** ได้แก่ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนอย่างจริงจังและมากขึ้น สร้างพลังของคนรุ่นใหม่ ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนหนึ่งของสังคมโลกในระบบการศึกษา โดยภาครัฐสนับสนุนการปรับโครงสร้างและสร้างศักยภาพที่หลากหลาย และภาคเอกชนเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยลดช่องโหว่และเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุด สร้างผู้นำจากกลุ่มเล็ก ๆ สู่กลุ่มใหญ่ คนทุกกลุ่มและทุกภาคส่วนคนมีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวม

อย่างแท้จริง บนฐานของข้อมูลความรู้ ความถูกต้อง รอบคอบ และรอบด้าน และสร้าง App/Platform/พื้นที่/Model ที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมร่วมดำเนินการด้วย

- ภาครัฐกิจต้องให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และก้าวออกจากเทคนิคการตลาดของบริษัทที่อ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างผิด ๆ (Greenwashing)

๓) ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด

- **นโยบาย/การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐไม่ลงตัวกันในเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ส่วนรวม ยังมีค่านิยมความเห็นแก่ตัว นโยบายภาครัฐและการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศยังมีข้อติดขัด ผู้มีอำนาจไม่เห็นความสำคัญ รัฐบาลขาดวิสัยทัศน์ ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง และไม่มีความจริงจังติดอยู่กับกรอบการ “ปูพรม” ส่งบส่งปัจจัยต่าง ๆ ลงไปในทุกพื้นที่เหมือนกัน (One Size Fit All Policy) ผู้นำท้องถิ่นไม่มีศักยภาพในการบริหารงาน และค่าใช้จ่ายในกิจกรรมรักษาสีเสื้อสูงมากทำแล้วขาดทุน ขาดงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งภาครัฐมีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับกลุ่มทุนนิยม
- **ทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ คนไทยขาดองค์ความรู้ ความคิด จิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ไม่เห็นคุณค่า การไม่เอาจริงเอาจัง ความคุ้นชิน ความมั่งง่าย ความขัดแย้งทางความคิด และความไม่เข้าใจในธรรมะและธรรมชาติ เช่น การรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นแค่แฟชั่น ไม่มีความเข้าใจจริง บางกลุ่มรับเงินเข้ากระเป๋าทนเอง
- **ความเสมอภาค** ได้แก่ สังคมมีความไม่เป็นธรรมและมีความเหลื่อมล้ำสูง ทั้งความยากจน โอกาสในการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน การศึกษา นวัตกรรม และเทคโนโลยี การมีส่วนร่วม/การกำหนดทิศทางการพัฒนา/การวางแผนการพัฒนายังเป็นการผูกขาดของคนเพียงบางกลุ่ม เพราะบางกลุ่มเรื่องปากท้องในแต่ละวันสำคัญกว่าสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือทั้งโลกยังไม่เกิดขึ้นและบางประเทศไม่ให้ความร่วมมือ เพราะได้เปรียบกับต้นทุนที่ต่ำกว่า
- **กฎหมาย/กฎระเบียบ** ได้แก่ ข้อจำกัดด้านกฎหมาย/กฎระเบียบไม่เข้มแข็ง บทลงโทษเบาไป ไม่เคารพกฎหมาย และไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

๔) คำตอบ/ทางออก/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- **นโยบาย/การบริหารจัดการภาครัฐ** ได้แก่ กำหนดการลดคาร์บอน (Carbon Minus) เป็นวาระแห่งชาติ กำหนดนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ภาครัฐต้องศึกษา ปรับตัว และกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยดูจากประเทศที่ประสบความสำเร็จ และนำมาถอดบทเรียนอย่างจริงจัง สนับสนุนการคว่ำบาตรอย่างจริงจังกับประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือสร้างมาตรการที่ดึงดูดและจูงใจไม่ให้ปล่อยสารพิษและลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรการภาษีในการส่งเสริมการค้าแยกขยะโยงกับระบบภาษี เปลี่ยนคุณค่าและจิตสำนึกของประชาชนเป็นผลตอบแทน สนับสนุนงบประมาณเป็นต้น ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของคนไทยที่เริ่มดำเนินการในชุมชนขนาดเล็กด้วยการลงมือทำเองก่อน และชักชวนคนรอบข้าง ที่มีภาคประชาชนเข้ามาดูแลและตรวจสอบได้โดยตรง มีระบบการจัดการขยะ/แยกขยะเคมีที่ดีกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นต้องมีการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี
- **การศึกษา/การเรียนรู้** ได้แก่ ปลุกฝังให้ความรู้/ความเข้าใจ/ตระหนัก/สร้างอุดมการณ์เกี่ยวกับปัญหาและผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภูมิวิถีการศึกษา เพิ่มวิชาทางด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมลงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปลุกฝังความคิดตั้งแต่เด็ก ๆ

- การพัฒนาตนเอง ส่งเสริมความรู้ใหม่ ๆ ให้มีความรู้ไปพัฒนาโลกแห่งอนาคตของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการศึกษาให้เท่าเทียมกัน
- **กฎหมาย** ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายต้องเข้มงวด รุนแรง จริงจัง และเพิ่มบทลงโทษให้หนักขึ้น และการแก้ไขกฎหมายให้คนรุ่นใหม่ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด และกฎหมายต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาได้
 - **การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน** ได้แก่ การเปิดพื้นที่ สร้าง/ส่งเสริม/เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนทุกคน ทุกภาคส่วน ทุกเสียง ทุกกลุ่ม เข้ามาอยู่ในกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเปิดเวทีรับฟัง/ระดมความคิดเห็น และลงประชามติ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยเริ่มจากกลุ่มที่สนใจก่อน

สรุปผลการจัดเวทีเสวนาออนไลน์ “ก้าวพอดี ๒๕๖๔ พื้นตัวอย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน”

การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP for SDGs)

งานเสวนาออนไลน์ “ก้าวพอดี ๒๕๖๔ พื้นตัวอย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน” เวที “การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP for SDGs)” มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการดำเนินงานระหว่างภาคีเครือข่ายที่ขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่บนฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้ง ถ่ายทอดวิธีคิดและหลักคิดในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สุขอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นเครื่องมือนำไปสู่การฟื้นตัวและฟื้นคืนสู่โลกที่ดีกว่าเดิมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการเสวนาออนไลน์ “ก้าวพอดี ๒๕๖๔ พื้นตัวอย่างมั่นคง ก้าวต่ออย่างยั่งยืน” เวที “การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP for SDGs)” ในวันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น. ประกอบด้วย การนำเสนอเรื่อง “จากนโยบาย...สู่ปฏิบัติการจริง ในพื้นที่ SDG Lab ภาคตะวันออกยั่งยืน” และ “PRIDE OF THONBURI การสานพลังทางสังคม เมืองฝั่งธนฯ พังพาดตนเองอย่างยั่งยืน” สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. จากนโยบาย...สู่ปฏิบัติการจริง ในพื้นที่ SDG LAB ภาคตะวันออกยั่งยืน

๑.๑ บทบาทของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP for SDGs)

โดย นายวิษณุพิพล ติวะตันสกุล

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความเท่าเทียมทางสังคม

สศช. โดยกองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความเท่าเทียมทางสังคม (กสท.) ในฐานะหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง และฝ่ายเลขานุการอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีภารกิจในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมส่งเสริมสนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน โดยในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ได้ดำเนินโครงการการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราในประเด็นที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศและจังหวัดบนฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจนประสบความสำเร็จและเห็นผลเป็นรูปธรรม สามารถเป็นตัวอย่างเป็นต้นแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การขับเคลื่อน SDG LAB ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินการในระยะต่อไป ดำเนินการขยายขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน สนับสนุนองค์ความรู้การพัฒนาตามความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และชี้เป้าหมายการพัฒนาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ นำไปสู่ประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๑.๒ วุฒิสภาสานุคารสมองจังหวัดฉะเชิงเทรากับการขับเคลื่อนการบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่

โดย นายเจษฎา มิ่งสมร
ประธานวุฒิสภาสานุคารสมอง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วุฒิสภาสานุคารสมองจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ โดยในระยะแรกวุฒิสภาฯ ส่วนใหญ่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักขณะปัจเจกบุคคลตามความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญที่มี ต่อมาในปี ๒๕๕๙ ได้จัดตั้งชมรมวุฒิสภาสานุคารสมองจังหวัดฉะเชิงเทรา จัดทำข้อตกลงและแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานร่วมกัน พร้อมทั้งดำเนินการสร้างและขยายเครือข่ายการพัฒนาในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม และนับแต่ปี ๒๕๖๑-ปัจจุบัน สศช. ร่วมกับ มพท. คัดเลือกพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราในการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ *โครงการวุฒิสภาสานุคารสมองกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับพื้นที่ โครงการปฏิบัติการภาคีเครือข่าย “ฉะเชิงเทราเมืองยั่งยืน” (SDG Lab) และ โครงการรวมพลังวุฒิสภาสานุคารสมองภาคตะวันออกเฉียงเหนือขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง* โดยมี สศช. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ องค์ความรู้ และชี้ทิศทางการพัฒนาพื้นที่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาระดับจังหวัด ระดับประเทศที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม การเชื่อมโยงและขยายเครือข่ายการพัฒนาสู่ ๘ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการรวมกลุ่มขับเคลื่อนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งปฏิบัติการ SDG Lab แสดงให้เห็นว่าวาระเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาที่เี่สุดโต่งไปด้านใดด้านหนึ่ง สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ เหมาะกับการพัฒนาเพื่อสร้างโลกใบใหม่และส่งต่อความยั่งยืนให้กับคนรุ่นต่อไป โดยหัวใจสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นประกอบด้วย ๑) การพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ ๒) การพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต และ ๓) การพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กรอบการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของวุฒิสภาฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินงานในระยะต่อไป สร้างและขยายเครือข่ายการพัฒนา SDG Lab สู่พื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบท ภูมิสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงเกิดความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

๑.๓ รูปธรรมความสำเร็จการขับเคลื่อนภาคตะวันออกยั่งยืน SDG Lab

๑.๓.๑ การพัฒนาฐานทรัพยากรเพื่อสร้างรากฐานที่สมดุลและยั่งยืน

โดย นายครรชิต เข้มเฉลิม

หัวหน้าศูนย์ศึกษาและพัฒนานวนเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี ๒๕๖๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ได้ร่วมเป็นภาคีการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านกลไกวุฒิสภาการเกษตร โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรลุเป้าหมายมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและทิศทางการพัฒนาประเทศมาเป็นกรอบการพัฒนา ซึ่งดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ในหลากหลายประเด็น อาทิ การศึกษา สาธารณะสุข ท้องถิ่น ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประเด็นของการพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ได้ดำเนินการขยายแนวคิดและสร้างเครือข่ายการทำ “สวนนวนเกษตร” หรือการปลูกป่าในพื้นที่ส่วนตัวให้กับผู้ที่สนใจ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคพื้นฐาน สามารถสร้างงานสร้างอาชีพและสร้างรายได้บนฐานทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ ช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นเกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน พร้อมรับมือผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

สวนนวนเกษตร/ป่าครอบครัว จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินงานในระยะต่อไป จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์วิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐ การขยายเครือข่ายการทำ “สวนนวนเกษตร” นับเป็นทางออกที่ดีต่อการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่สวนนวนเกษตรมีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง สามารถสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน

๑.๓.๒ การเรียนรู้บนฐานชุมชนสู่โรงเรียนสาธิตน้ำบางปะกงที่รัก

โดย นายไพบุลย์ โสภณสุภาพ

รองคณบดีฝ่ายนวัตกรรมและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยบูรพา

จากผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก ทำให้ภาคการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เยาวชนในพื้นที่ตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ สร้างสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้บนฐานชุมชน โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาที่มุ่งสู่เป้าหมายร่วมคือการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู สังคมดีและมีความเท่าเทียม

ต่อมาในปี ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับมูลนิธิอาสาสมัครสมาคมจังหวัดฉะเชิงเทรา ขับเคลื่อนโครงการวิจัย “หยั่งรากบางปะกง” ในพื้นที่อำเภอบ้านโพธิ์ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกลุ่มแม่น้ำบางปะกง และสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับเด็กและเยาวชน และชุมชนในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกง ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน และพัฒนาทรัพยากรให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่การจัดตั้งโรงเรียนสาธิตน้ำบางปะกงที่รัก ห้องเรียนชุมชนที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในพื้นที่ ซึ่งชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำสู่การพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของชุมชน อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหน่วยงานภาควิชาการ เป็นผู้ประสานเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายและสนับสนุนด้านองค์ความรู้

การดำเนินงานในระยะต่อไป มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนด้วยการปรับเปลี่ยน กระบวนการทางความคิดของคนรุ่นใหม่ สร้าง “นักสร้างสรรค์ชุมชนรุ่นใหม่” ให้เป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนา ที่สำคัญที่จะทำงานอย่างบูรณาการควบคู่ไปกับภาคีเครือข่ายการพัฒนาอื่น ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ในพื้นที่ภาคตะวันออก

การขับเคลื่อนโครงการวิจัย “หยั่งรากบางปะกง”

๒. PRIDE OF THONBURI การสานพลังทางสังคม เมืองฝั่งธนฯ พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงการขับเคลื่อน “PRIDE OF THONBURI การสานพลังทางสังคม เมืองฝั่งธนฯ พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน” ซึ่งเป็นตัวอย่างการนำแนวคิดการดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEP for SDGs) ที่มีตัวชี้วัดและการวัดผลลัพธ์ที่ชัดเจนไปปฏิบัติจริงในการพัฒนาพื้นที่ฝั่งธนบุรีให้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่มีอัตลักษณ์และจัดการตนเองได้ โดยอาศัยองค์ความรู้จากการศึกษาค้นคว้า ร่วมกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการกำหนดอัตลักษณ์ของพื้นที่และเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ดำเนินการสร้างคลังสมองของพื้นที่ (Local Think Tank) ให้เป็นกลไกความร่วมมือการขับเคลื่อนการพัฒนาบนพื้นฐานขององค์ความรู้ ซึ่งประกอบด้วยภาคีเครือข่ายการพัฒนา ๓ กลุ่ม (ไตรภาคี) ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ (มหาวิทยาลัยในพื้นที่) ภาคประชาชน และอาจมีภาคเอกชนร่วมด้วย (จตุภาคี) นอกจากนี้ ยังใช้โมเดลห้องปฏิบัติการชุมชน (Community Living Lab) ในการผสมผสานองค์ความรู้/งานวิจัยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ผ่านการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและโมเดลเศรษฐกิจใหม่ ได้แก่ BCG Economy โดยมีกระบวนการเริ่มต้นจากการใช้กรอบคิดของความพอเพียงและการระเบิดจากข้างใน โดยพัฒนาจากต้นทุนหรือจุดแข็งของพื้นที่ ได้แก่ จุดเด่นด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์ และเครือข่ายคุคลองขนาดใหญ่ ร่วมกับการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเครือข่าย “ยังธน” กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่อยู่อาศัยอยู่ในย่านธนบุรีที่มีความสนใจกิจกรรมการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม

๒.๒ จุดเริ่มต้นการรวมตัวเพื่อพัฒนาฝั่งธนบุรี

ฝั่งธนบุรีมีรากฐานการพัฒนามาจากศาสนา สังคม การค้า วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ มีพื้นที่ชุมชนเก่าที่กระจายอยู่บริเวณรอบฝั่งคลองธนบุรี ซึ่งร่วมกันดูแลพื้นที่โดยภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และภาคประชาสังคม ในปี ๒๕๖๓ เครือข่าย ISCN (International Sustainable Campus Network) หรือเครือข่ายมหาวิทยาลัยยั่งยืน ได้อนุมัติ Seed Funding สนับสนุนโครงการ Local Think Tank : From Canal Public Policy เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคลองฝั่งธนฯ นำโดยมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี คลังสมองของชาติ ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคพลเมือง เกิดความร่วมมือที่เรียกว่า สามเหลี่ยมสวนสามัคคี โดยจัดตั้งคลังความคิดในพื้นที่ (Local Think Tank) ดำเนินงานแบบ Community Living Labs โดยใช้เครื่องมือการพัฒนาแผนผังภูมิโนเวสน์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในพื้นที่ฝั่งธนบุรี นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งคน พื้นที่ และภูมิโนเวสน์ อีกทั้งเป็นห้องเรียนให้คนในชุมชนได้เข้ามาศึกษา ทดลอง วางแผน หรือพัฒนาพื้นที่บนหลักความพอเพียงให้ชุมชนสามารถเติบโตอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ฝั่งธนบุรี

๒.๓ ก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน

การก้าวไปข้างหน้าของการพัฒนาเมืองฝั่งธนฯ มีกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน คือ “ภาคีเครือข่าย” ซึ่งเป็นพันธมิตรที่ต้องหนุนไปอย่างต่อเนื่องในจังหวัดที่พหุ โดยใช้ศาสตร์ด้านต่าง ๆ บูรณาการการขับเคลื่อนพัฒนา นำไปสู่การดำเนินงานที่เข้มแข็งของภาคีเครือข่ายและการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาใน ๓ มิติ ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๒) การพัฒนาความร่วมมือและการสนับสนุน และ ๓) การพัฒนาด้านนโยบาย โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพื้นที่ฝั่งธนฯ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

๒.๓.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

นายวิเชียร พงศธร

ประธานกรรมการมูลนิธิยุวพัฒน์

การแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยกำลังคนที่มีศักยภาพ เพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือและจัดระบบการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เสมือนเป็นการต่อสายป่านแห่งการพัฒนาที่คืบค้ำ หน่วยงานต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และสร้างโอกาสแห่งการพัฒนาตนเองให้กับทรัพยากรมนุษย์ โดยคัดเลือก “คนรุ่นใหม่” จากความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเป็นกำลังสำคัญให้กับการพัฒนาสังคมในทุกช่วงวัย ดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นผู้มีศักยภาพ กอรปไปด้วยความรู้และประสบการณ์ เป็น Active Citizen ที่นำไปสู่การเป็น Change Agent ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

นางสาวนพเก้า สุจริตกุล
หัวหน้ากลุ่มงานสื่อสารองค์กรและพัฒนาเพื่อสังคม SET

การดำเนินธุรกิจให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต้องคำนึงถึงระบบบริหารจัดการที่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ SWOT Analysis (ความพอประมาณ) Risk Management (มีภูมิคุ้มกัน) Business Strategy (ความมีเหตุผล) Learning (ความรู้) Governance (คุณธรรม) ภาคธุรกิจจึงเรียนรู้และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งองค์กรธุรกิจสามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้แนวทางดังกล่าวมาใช้ในการเป็นส่วนหนึ่งของภาคีการพัฒนาพื้นที่ได้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) สนับสนุนวิสาหกิจเพื่อสังคมให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ (Second generations) ซึ่งเป็นข้อต่อหลักในการประสานการพัฒนาชุมชนกับภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีกรอบความคิดด้านความยั่งยืน มีศักยภาพ และพร้อมต่อประเด็นท้าทายใหม่ ๆ โดยวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ผลักดันเรื่องการพัฒนาพื้นที่ ต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ๑) *Envision* กำหนดเป้าหมายและวิธีการพัฒนาร่วมกันระหว่างคนทุกช่วงวัย ในพื้นที่ ๒) *Equip* สร้างทีมขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีศักยภาพ ส่งเสริมองค์ความรู้ พัฒนาความสามารถในการขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ๓) *Ecosystem* ส่งเสริมให้เกิดระบบนิเวศการพัฒนาที่เอื้อต่อการดำเนินการ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แหล่งเงินทุน และการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ๔) *Experience* ประสบการณ์และความสามารถในการต่อยอดการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ดำเนินต่อไปได้ในระยะยาว และ ๕) *Engagement* ข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการผลักดันการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ

๒.๓.๒ การพัฒนาความร่วมมือและการสนับสนุน

นายแพทย์สมโภช นิปกานนท์
กงสุลกิตติมศักดิ์ราชอาณาจักรสวีเดน

การพัฒนาความร่วมมือหรือการสร้างสายป่านการพัฒนาให้เกิดขึ้นในพื้นที่ฝั่งธนฯ สามารถทำได้โดยสร้างเป้าหมายร่วมของการพัฒนาระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่ อาทิ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ฝั่งธนฯ ให้เป็น “เวนิสตะวันออก” เมืองท่องเที่ยวที่มีการจัดการโควิด-๑๙ ที่ดี เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว (Tourist Destination) สร้างคุณค่าให้กับวิถีวัฒนธรรมของชาวฝั่งธนฯ ดึงดูดการลงทุนที่เหมาะสมกับบริบทและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

รองศาสตราจารย์ ดร.ปุ่น เทียงบุญธรรม
รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์องค์กร ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

ความท้าทายต่อการพัฒนาที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) คือ Localization หรือการปรับปรุงธุรกิจให้เข้ากับพื้นที่ โดยมีประเด็นสำคัญคือการวางแนวทางการพัฒนาที่สามารถลงมือปฏิบัติได้ และการสร้างนิเวศที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ กลไกทางการเงิน องค์ความรู้ การมีส่วนร่วม ความมุ่งมั่นต่อการดำเนินการพัฒนา ด้วยการระดมความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พร้อมสร้างผลตอบแทนที่สมดุลให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดเส้นทางการดำเนินธุรกิจและการขับเคลื่อนการพัฒนา

๒.๓.๓ การพัฒนาด้านนโยบาย

นายศักดิ์ชัย บุญมา

รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การออกแบบนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่ ปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายให้มีความสอดคล้องในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้นโยบายต่าง ๆ ขับเคลื่อนได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว นอกจากนี้ การสร้างการรับรู้ถึงประโยชน์ของนโยบายสาธารณะที่ส่งผลต่อประชาชนโดยตรง จะช่วยให้การขับเคลื่อน การพัฒนาตามนโยบายประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งย่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงศ์พร สดบรรทัด

ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมและการวางผังเมือง

การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจต่อการพัฒนา ในทิศทางเดียวกัน และการพัฒนานั้นจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่งย่นได้เกิดจากการกำหนดนโยบายการพัฒนา ที่สามารถจัดการกับปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งการกำหนดแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจนโดยบูรณาการความร่วมมือ จากทุกภาคส่วน การพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชน ให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเมือง ที่เป็น Responsive City ที่มีการตอบสนอง สนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเป็นธรรมชาติโดยอัตโนมัติ
